ANUL IV. BUCURESCI, DECEMBRIE 1877 No. 3.

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANA"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. IV, 2.

CRESTINISMUL IN DACII

ŞI

CREŞTINAREA ROMANILOR

(Urmare vedĭ No. II anul IV).

Cu finele anuluĭ 1207 Ioniţă móre de plevritidă, fōrĕ de a lăsa vre unŭ succesorŭ la tronul seŭ. Din toţĭ fraţiĭ Românĭ, dupre cum se vede, numaĭ singurŭ Asan a avutŭ copiĭ, atât de seccsul masculinŭ, cât şi femininŭ; şi anume pre Alecsandru şi Ioan, care la mórtea luĭ Ioniţă era minorŭ. (1)

Pre la finele anuluĭ 1207 se sue pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ Borila şi stă aicĭ pēnĕ la anul 1221. Pre acestŭ Borilă, nepotŭ al fraţilor românĭ, şi născutŭ din o soră a lor, D. Golubinski ĭlŭ numesce de la sine Boris III (2). Sub Borilă Regatul Româno-Bulgarŭ a începutŭ să scaḑĕ şi a perdutŭ o parte din ţinuturile Macedonieĭ. Iar de la anul 1214 el a întratŭ în luptă civilă cu vĕrul seŭ Ioan, fiiul luĭ Asan, şi s'a ţinutŭ în Regatul unkilor seĭ pĕnĕ la 1221, când a trebuitŭ să cedeze tronul luĭ Ioan. Dar se ascultămŭ şi aicĭ pre Acropolitul, care ḑice: « Ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων 'Ασὰν δύο ἔσχεν υἱούς, τὸν Ἱωαννην, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον. Τοῦ γοῦν εἰρημένου Βορίλα βασιλικῶς τῶν Βουλ-

(1) Despre mórtea luĭ Ioniţă şi sórta fiiuluĭ luĭ Asan — Ioan, vedĭ G. Acropolitae Annales cap. XIII şi XX.

(2) Краткій очеркъ исторіи православныхъ церквей pag. 11.

γάρων κατάρχοντος, ὁ τοῦ 'Ασὰν υἱὸς Ιωάννης φυγαδείᾳ χρησάμενος ἐπὶ τῶν Ῥώσων χωρεῖ, ἐκεῖσέ τε χρόνον ἐφ'ἱκανὸν διαμείνας, καί τινας τῶν συγκλύδων Ῥώσων σὺν ἑαυτῷ περιαγαγὼν, τὴν πατρικὴν ἀνακαλεῖται κληρονομίαν καὶ πολεμεῖ τῷ Βορίλᾳ καὶ νικᾷ τοῦτον καὶ χώρας οὐκ ὀλίγης ἐγκρατὴς γίνεται. ὁ δὲ Βορίλας ἔνδον εἰσέρχεται τοῦ Τρινόβου καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτεσι τειχήρης πολιορκεῖται. 'Επεὶ δὲ ἀπέκαμον οἱ συνόντες αὐτῷ, τῷ 'Ασὰν Ἰωάννῃ προσέρχονται. φεύγων δὲ ἁλίσκεται ὁ Βορίλας καὶ παρὰ τοῦ Ἰωάννου τυφλοῦται. Καὶ οὕτως ἐγκρατὴς τῆς τῶν Βουλγάρων ἁπάσης ὁ Ἰώαννης γεγένηται.= Celŭ ântâiu imperatorŭ al Bulgarilor Asan a avutŭ doĭ fiĭ, pre Ioan şi Alecsandru (1). Decĭ preḑisul Borilă fiind imperatorŭ al Bulgarilor, vine fiĭul luĭ Asan, Ioan, dupŏ o şedere în retragere la Ruşĭ (2) şi rĕmâne acolo timpŭ îndelungatŭ, şi aducênd cu sine şi pre uniĭ din boeriĭ Ruşilor, reclamă ereditatea părintéscă, se luptă contra luĭ Borilă, îlŭ învinge pre dînsul şi se face stapânŭ preste o mare parte din ţéră. Iar Borilă intră în interiorul Tŭrnoveĭ şi se luptă din ziḑurele eĭ şépte anĭ. Fiind însĕ că companioniĭ luĭ l-aŭ părăsitŭ, eĭ se unescŭ cu Ioan Asan. Fugind Borilă, se prinde, şi se orbesce de Ioan, şi cu modul acesta Ioan se face stăpânŭ preste tótă Bulgaria » (3).

Ioan, pre care istoriciĭ îlŭ numescŭ al II-le, spre distincţiune de Ioniţă, fiiul luĭ Asan, a fostŭ Rege al Româno-Bulgarilor de la 1221 pênĕ la 1241 ; ĭar D. Golubinski crede, că el a statŭ în regatul Româno-Bulgarŭ pênĕ la 1245 (4). Acestŭ rege mare în tóte privinţele, şi tot-o-dată putemŭ ḑice, superiorŭ şi kĭar luĭ Ioniţă, a adusŭ Regatul Româno-Bulgarŭ atât în privinţa întindereĭ, cât şi a relaţiunelor politice la gradul cel maĭ înaltŭ. Fiind singurŭ unŭ bărbatŭ prea bunŭ şi tot-o-dată şi fórte capabilŭ, el a întrecutŭ pre

(1) In altŭ locŭ Acropolitul în locul luĭ Alecsandru pune de fiiŭ al luĭ Asan, pre un Michael. (Cap. XXXIX).

(2) La capitul XIII, Acropolitul ḑice că Ioan a fostŭ la Sciţĭ, adecă la Româniĭ din stânga Dunăreĭ, de la cariĭ atât tatăl seŭ, cât şi unkiĭ seĭ primĭaŭ ajutóre în Resbele.

(3) G. Acropolitae Annales cap. XX.

(4) E. Golubinski. Оч. ист. Прав. церквей. pag. 11. Atât Sciţiĭ, cât şi Ruşiĭ din acestŭ locŭ suntŭ Româniĭ din stânga Dunăreĭ.

Ioniţă în tóte privinţele; ïar în respectul politico-socialŭ se póte considera ca celŭ de frunte.

Maĭ ântăiŭ în privinţa caracteruluĭ şi a capacităţĭ séle însuşĭ chronicariĭ bizantinĭ, cariĭ de altrăminte se vedéŭ ostilĭ Românilor, se esprimă într'unŭ modŭ fórte avantajosŭ pentru Ioan II. Acropolitul pentru esemplu, vorbind de caracterul personalŭ alŭ luĭ Ioan, ḑice: «Μετὰ βραχὺ δὲ καὶ ὁ Βουλγάρων ἄρχων Ἀσὰν ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, ἀνὴρ ἐν βαρβάροις ἄριστος ἀναφανεὶς οὐκ ἐν τοῖς οἰκείοις μόνον ἀλλά γε δὴ καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις· ἐχρήσατο καὶ φιλανθρωπότερον τοῖς προσερχομένοις αὐτῷ ἐπήλυσι, καὶ μαλιστα τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ φιλοτίμως αὐτοῖς παρεῖχε τὰ σιτηρέσια. = In curênd s'a retrasŭ dintre ceĭ viĭ şi căpitenia Bulgarilor (Ioan II) Asan, fiind între barbarĭ *celŭ maĭ bunŭ omŭ*, şi nu numaĭ cu aĭ sĕĭ, dar kïar şi cu streiniĭ, ceĭ veniţĭ la dênsul se purta fórte omenesce, dar maĭ ales cu Romaniĭ (Bizantiniĭ), plătindu-le lor fórte onest salariele» (1). Şi pentru ca să vedemŭ şi maĭ bine capacităţile luĭ Ioan II Asan, să lăsămŭ tot pre Acropolitul să nĭ spună aceïa, ce maĭ scie el despre dînsul. El aïurea maĭ ḑice: Ἔδοξε γοῦν τοῖς πᾶσι τότε καὶ θαυμαστὸς καὶ μακάριος. Οὐ γὰρ ἐχρᾶτο μαχαίραις ἐν τοῖς οἰκείοις, οὐ δ'ἐχραίνετο φόνους Ῥωμαίοις, ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ τῶν Βουλγάρων. ἔνθεν τοι καὶ οὐ μόνον παρὰ Βουλγάρων, ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίων ἐφιλεῖτο καὶ ἑτέρων ἐθνῶν. = Pentru aceste deci se părea atuncĭ tuturor, că el este *minunatŭ şi bunŭ.* Căcĭ nu întrebuinţa sabie cu aĭ seĭ, nicĭ se bucura de omorurile Romanilor (Bizantinilor), ca alţiĭ maĭ 'nainte de dînsul dintre Bulgarĭ (2). Pentru care nu numaĭ de cătrĕ Bulgarĭ, dar şi de cătrĕ Romanĭ (Bizantinĭ) şi de alte némurĭ era ïubitŭ» (3) In genere vorbind, *Ioan II Asan, kïar dupre mărturia Bizantinilor era unŭ omŭ de multe calităţĭ bune*; şi *a fostŭ*, se póte ḑice, *celŭ maĭ capabilŭ din Regiĭ Româno-Bulgarĭ.*

Décă óre-care părţĭ ale Imperiuluĭ Bizantinŭ de pre timpul luĭ Ioniţă rĕmăsese nesupuse Regatululuĭ Românо-Bulgarŭ; şi décă I-

(1) G. Acropolitae. Annales cap. XXXIX.

(2) Aicĭ Acropolitul are in vedere purtarea luĭ Ioniţă cu Bizantiniĭ; adecă Ioan II. Asan nu era Romeoctonŭ.

(3) G. Acropolitae. Annales, cap. XXV.

oniţă pentru legăturile sèle cu Papa Romeĭ nu a putută să-şi le supună cu desĕvêrşire; apoĭ Ioan II Asan, eliberându-se, cum vomŭ vedea, de tutela Papeĭ, el îşĭ stabilesce chotarele Imperiuluĭ seŭ despre Nord-Vestŭ pênĕ la Belgradul Serbieĭ de astă-ḑĭ, îşĭ ĭea în stăpânire tóte oraşele şi cetăţile din Thesalia, Epir şi Albania, dominând şi avênd sub stăpânirea sa şi Macedonia cu Thesalonicul şi Muntele Atonuluĭ, ĭar spre Ostŭ ajunge prin Thracia pênĕ la Marea Négră şi sub zidurele Constantinupoluluĭ. Insuşĭ Constantinupolul, cu oraşele de prin prejur, în care se aflaŭ încă Latiniĭ, era la discreţiunea luĭ Ioan II Asan, căcĭ despre locuitoriĭ acestor oraşe éca, ce ḑice kĭar Ioan II, într'unŭ manuscriptŭ, descoperitŭ în Tŭrnova, capitala Imperiuluĭ seŭ: И тѣ подъ руку царства моего повиновахуся, понеже иного царя не имѣяху, развѣ мене, и мною ради дни своя испровожаіоще бяху. Богу тако повелѣвшу.= Şi acia, (locuitoriĭ Constantinupoluluĭ) sŭntŭ supuşĭ sub mâna Imperiuluĭ meŭ, întru cât nu aŭ altŭ Imperatorŭ (1), afară de mine, şi mulţemiţĭ cu mine, vorŭ rĕmânea a-şĭ face ḑilele lor cu mine. Aşa a bine-voitŭ D ḑeŭ. (2).

Spiritul genialŭ al luĭ Ioan II Asan nu se putea limita în cuceririĭ numaĭ; el voĭa, ca să dea regatuluĭ, séŭ de acum Imperiuluĭ seŭ, o organizaţiune socială şi să stabilĭască şi nisce relaţiunĭ politice cu diversele State, ce-lŭ încunjuraŭ. El a observatŭ, că starea politică, dată Imperiuluĭ de cătrĕ Unkĭul seŭ Ioniţă, nu era pusă tocmaĭ pre adevĕratele eĭ base, şi Papiĭ Romeĭ avéŭ diferite pretenţiunĭ de la Regiĭ Români-Bulgarĭ. De aceĭa, Ioan II Asan dă o organizaţiune socială Statuluĭ seŭ, intră în legăturĭ de rudire cu Regiĭ Ungarieĭ, şi cu familiile Imperiale ale Bizanţiuluĭ, şi rupe legăturile dintre Imperiu şi Papiĭ Romeĭ, stabilite de unkĭul seŭ Ioniţă.

Şi în adevĕr, Ioan II Asan, dupre cum ni spune Acropolitul, complectéză opera predecesorilor seĭ, dând o organizaţiune socială şi militară Statuluĭ seŭ. El pentru ca să pótĕ înlătura causele, ce ruinéză Imperiile, şi specialminte pre al Bizanţiuluĭ, face dupre cum ni spune Acropolitul: «Ἐπεὶ δὲ τὸ πολὺ τοῦ βουλεύματο κατειργάσατο, καὶ ὡς ἠγάπα τὰ κατ' αὐτὸν διέθετο, εἰς τοὺς οἰκείους ἐπανέ-

(1) Alusiune la mórtea luĭ Balduin.

(2) Чтенія общ. Ист. и древн. 1859. cart. II, pag. 19. articul luĭ Dascalov despre descoperirile din Tŭrnova.

ζευξεν τόπους, τινὰ μὲν τῶν φρουρίων καταλελοιπὼς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων δεσπόζεσθαι, τὰ πλείω δὲ ὑφ' ἑαυτὸν ποιησάμενος, στρατιώτας ἐν τούτοις τάξας καὶ στρατηγοὺς καὶ τοὺς εἰσπραττομένους τὰ δημόσια φορολογήματα.=Fiind că cea maĭ mare parte din dorinţa sa îşĭ realizase, şi dupre plăcere şĭ-a organisatŭ afacerile séle, a distribuitŭ la aĭ seĭ locurĭ, şi unele din cetăţĭ le-a lăsatŭ, ca să se stăpânĭascĕ de Romanĭ (Bizantinĭ), ĭar pre cele maĭ multe le-a ţinutŭ pentru sine, aşeḑênd în cele maĭ multe ostaşĭ şi comendanţĭ, pre cum şi adunătorĭ dê contribuţiunĭ publice» (1) Cu modul acesta noĭ vedemŭ, că Ioan II Asan diferă de predecesoriĭ seĭ; *el se gândesce şi la modul, cum póte să fie administratŭ Imperiul seŭ, celŭ acum atât de întinsŭ.*

Unŭ lucru póte să devinĕ ne'nţelesŭ în faţa circumstărilor istorice. Acropolitul ni spune maĭ sus, că Ioan II Asan a cedatŭ Bizantinilor maĭ multe cetăţĭ, şi acéstă cesiune s'a făcutŭ de bună voĭe din partea luĭ Ioan. Dar acum se întrébă, cum era cu putinţă, ca Regiĭ Româno-Bulgarŭ, să facĕ nisce aseminea sacrificiĭ Bizantinilor, când eĭ încă de pre timpul luĭ Ioniţă eraŭ singurĭ stăpânĭ pre întregŭ Imperiul Bizantinŭ, ĭar Latiniĭ eraŭ cu totul învinşĭ şi nu aveaŭ în stăpânirea lor, de cât Constantinupolul, cu împrejurimele luĭ? Ioan II Asan, noĭ am notatŭ maĭ sus, avea prevederile séle în respectul politicŭ. El a calculatŭ, că mórtea luĭ Balduin în carcerele luĭ Ioniţă trebuĭa să fie rĕsbunată, şi Papiĭ Romeĭ nu putéŭ să fie indiferenţĭ la fermitatea poporuluĭ românescŭ în ceĭa, ce privesce ortodocsia luĭ. Pentru aceste cuvinte, Ioan II Asan, şi maĭ 'nainte de venirea periculuĭ din partea Occidentuluĭ asupra Imperiuluĭ seŭ, căută, séŭ maĭ drept, acceptă re'noirea bunelor relaţiunĭ cu Imperatoriĭ Bizantinĭ, şi kĭar face, ca relaţiunile lor politice să se cimenteze şi prin legăturĭ de sânge; adecă măritarea fiiceĭ luĭ Ioan II Asan, dupŏ fiiul Imperatoruluĭ Ioan Duca Batazi, şi maĭ apoĭ şi kĭar căsătoria luĭ Ioan II Asan cu Irina, fiica Imperatoruluĭ Angelŭ Teodor.

Acropolitul ni descrie maĭ de aprópe pre fie-care din actele aceste şi ni arată modul, cum Ioan II Asan a intratŭ în rudire cu

(1) G. Acropolitae. Annales, cap. XXV.

Imperatorii Bizantini, indicând tot-o-dată şi la ruperea relaţiunilor religióse cu Papii.

Şi mai ântâiŭ ḑice: « Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης, οἷα ἐκεῖνος δεινὸς ἐφευρεῖν μεθόδους ἐν περιστάσεσι σῶσαί τε τὸ οἰκεῖον, ὑπὲρ οὗ καὶ πλείονος ἐδεῖτο λόγου, ἀναχαιτίσαι τε καὶ τὸ ὑπεναντίον, ὡς ἂν δὶ ἀμφοῖν τὰ οἰκεῖα κρατύνοιτο, εὑρίσκει τρόπον ἀποπληρωτικὸν τοῖν δυοῖν. Ἐγεννήθη γὰρ αὐτῷ ὑιὸς ἐκ τῆς βασιλίδος Εἰρήνης, ᾧ καὶ κλῆσις τοῦ πάππου καὶ βασιλέως Θεοδώρου τοῦ Λασκάριος ἐπετέθειτο· ἑνδέκατον δὲ οἱ ἔτος τότε ἠνύετο. Καὶ ὁ Ἀσὰν δὲ θυγάτριον ἔσχεν, Ἑλένη αὐτῇ τοὔνομα παρὰ τῆς ἐξ οὔγγρων γαμηθείσης αὐτῷ· ἔννατον καὶ ταύτῃ ἔτος ἦν. Πρεσβείαν γοῦν στέλλει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Βουλγάρων ἄρχοντα Ἀσὰν, καὶ μνηστείας τῶν παίδων μνημονεύει καὶ τῆς ἀμφοῖν ἀγχιστείας καὶ τοῦ δι' ἀλλήλους συναπισμοῦ τε καὶ συγκροτήσεως. Καὶ δέχεται ὁ Ἀσὰν τὴν πρεσβείαν καὶ πληροῦνται αἱ συμφωνίαι. Καὶ ἐπὶ τούτοις καὶ ὅρκοι προύβησαν.= Iar Imperatorul Ioan (1), fiind prea abilŭ, în a afla mijlóce dupre circumstări, spre a-şi conserva interesele séle, pentru care s'a vorbitŭ mai mult, precum şi spre a înlătura periculul, află unŭ mijlocŭ folositorŭ pentru amândoi, adecă, ca să-şi apere amândoi interesele lor. Deci i s'a născutŭ lui unŭ fiiŭ din împĕrătésa Irina, în care se găsiaŭ înclinaţiuni de ale strămoşului seŭ — Imperatorului Teodor Lascar; numĕrând atunci al unspreḑecilea anŭ. Şi Asan avea o fiică, cu numele Elena, din femeea lui cea din Unguri; şi acésta avea noĕ ani. Deci Imperatorul trămite o solie cătrĕ căpitenia Bulgarilor Asan, şi propune logodirea copiilor, înrudirea lor a amândurora, precum alianţa şi apărarea reciprocă, Asan aceptă solia şi se facŭ învoielile. Şi pentru aceste s'aŭ făcutŭ şi jurămintе (2) ».

Şi mai jos tot Acropolitul adauge: « Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης τὴν αὐτοῦ σύζυγον σὺν τῇ θυγατρὶ Ἑλένῃ λαβὼν διαπεραιοῦται εἰς Λάμψακον, ἔνθα ἦν ἡ βασιλὶς Εἰρήνη, καὶ πληροῦσι τὴν

(1) Aici e vorba despre Ioan Duca imperatorul Bizanţului, căruia 'i mai ḑicŭ şi Batazi şi a împărăţitŭ de la 1222. pênĕ la 1255. (Dosit. Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων cart. VIII. cap· XVIII. § 1.

(2) G. Acropolitae. Annales. cap. XXXI.

τῶν παίδων συνάφειαν, τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ τὰ τῆς ἱερολογίας τελέσαντος.=Iar Imperatorul Ioan, luând pre soçia sa cu fiĭcă-sa Elene, merge în Lampsac (şi tot aicĭ era şi împĕrătésa Irina) şi facŭ unirea copiilor, efectuând Patriarchul German bine cuvêntarea » (1).

In fine Acropolitul, vorbind despre reîntórcerea împĕrăteselor pre la locurile lor şi ducerea copileĭ luĭ Asan cu logodnicul eĭ la părinţiĭ băétuluĭ, arată şi modul, cum aliaţiĭ nostri s'aŭ învoitŭ în respectul posesiunilor, precum şi luptele, ce aŭ făcut contra Latinilor din Constantinupolŭ, ce îşĭ întisese dominaţiunea maĭ preste tótă ţéra cuscruluĭ de acum a luĭ Asan. Adecă : « Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀσὰν, τάς οἰκείας δυνάμεις προσειληφότες καὶ ἄμφω τὴν δυτικὴν καθέδραμον χώραν, ὁπόση ἦν τοῖς Λατίνοις δουλεύουσα. Καὶ λείαν μὲν πολλὴν ἐποιήσαντο καὶ Σκυθῶν ἐρημίαν τὴν ἅπασαν ἀπειργάσαντο, σφίσι δὲ αὐτοῖς κατὰ τοὺς ὅρκους τὰ ἄστη καὶ τὴνχώραν διεμερίσαντο. Καὶ Καλλιούπολις μὲν, ἐπεὶ καὶ πρὸ τῆς συνελεύσεως τοῦ Ἀσὰν παρὰ τοῦ βασιλέως ἑάλω, ὑπὸ τὸν βασιλέα ἐγένετο, ὁμοίως καὶ Μάδυτα καὶ πᾶσα ἡ ὀνομαζομένη χεῤῥόνησος. Εἶχε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τὸ τοῦ Κισσοῦ φρούριον, καὶ μέχρι ποταμοῦ ὅν Μαρίτζαν ὁ πολὺς μετονομάζει λαὸς τὰ σύνορα ἔθετο. Ἐκράτησε δὲ καὶ τοῦ ὄρους τοῦ Γάνου, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδείματο καὶ πολίχνιον . . . . Ὁ δὲ Ἀσὰν τὰ ὑπεράνω τῶν εἰρημένων χώρων καὶ πρὸς Βορρᾶν νεύοντα ὑφ' ἑαυτὸν ἔσχεν. Μέχρι μὲν οὖν καὶ αὐτῶν τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντίνου καὶ ἀμφότεροι κατηντήκεσαν, τοῦ ῥηγὸς Ἰωάννου ἐπ' αὐτῶν καθεζομένου καὶ καθορῶντος, καὶ πτοίαν πολλὴν τοῖς Λατίνοις ἐνέβαλον, καὶ ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτοὺς ἔθεντο.=Iar Imperatorul Ioan şi Asan, unindu-şĭ amândoĭ puterile lor, aŭ cutrieratu tótă partea vestică a ţereĭ, ce era supusă Latinilorŭ. Aŭ făcutŭ pradă mare, şi aŭ aplicatŭ în totul pustierea Sciţilor, ĭar între dînşiĭ, conform jurămintelor şĭ-aŭ împărţitŭ cetăţile şi ţéra. Calipolul, fiind că şi maĭ 'nainte de întrunirea cu Asan se guverna de Imperatorul, a rĕmasŭ sub acesta, de asemine şi Madita şi tótă partea, ce se kĭamă Cheronis. Avea Imperatorul şi cetatea Kisu şi s'a pusŭ chotarŭ pênĕ la rîul, pre care mulţimea poporuluĭ

(1) Idem ibidem. cap. XXXIII.

ilŭ numesce Mariţa. A ţinutŭ pentru sine şi muntele Ganul, în care a construitŭ unŭ orăşelŭ.... Iar Asan a avutŭ sub sine locurile maĭ din sus de cele mençionate şi care înclină spre Nordŭ. Şi s'aŭ învoitŭ amândoĭ şi kĭar pênĕ la zidĭurile Constantinupoluluĭ (adecă) regele (1) Ioan (Asan) să domniascĕ preste aceste şi să le inspecteze, pentru care aŭ băgatŭ frică mare în Latinĭ. Şi în scurt cu precisiune aŭ regulatŭ interesele lor (2).

Acestŭ tractatŭ al luĭ Ioan II Asan cu Imperatorul Ioan Duca a fostŭ ruinatŭ nu dupŏ multŭ timpŭ. Ioan II Asan, vĕḑênd că Imperatorul Bizantinŭ cu tótă înrudirea lor nu încetéză, de a lucra contra luĭ, şĭ kĭar a se întinde în Imperiul seŭ, se chotărĕsce, de aşĭ relua fata înapoĭ şi dupŏ acésta, a declara resbelŭ luĭ Duca. Şi în adevĕr, Acropolitul ni spune: «Ὁ δὲ γε Ἀσὰν μετάμελος ἐπὶ ταῖς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου συνθήκαις, ὡς ἐφάνη, γενόμενος τρόπον ἐζήτει ὅπως ἄν τὴν θυγατέρα ἀποσπάσῃ τοῦ συζύγου βασιλέως τοῦ Θεωδόρου καὶ ἑτέρῳ ταύτην κηδεύσῃ· τῶν γὰρ Ῥωμαίων ἐδεδίει πάνυ τὴν ἐς τὰ βελτίω προκοπὴν, ἔθνους ἄρχων ὑποτεταγμένου πάλαι Ῥωμαίοις. Σκήπτεται γοῦν αἰτίαν, ὡς ἐδόκει μεν, εὔλογον, κ'ἂν οὐκ ἐλάνθανε τοὺς ἐπισταμένους τὰ πράγματα, καὶ 'αποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασιλίδα, ὡς ἐπεὶ πλησιάσειε τῇ Ἀδριανοῦ βούλεται αὐτόςτε καὶ ἡ σύζυγος τὸ θυγάτριον ἰδεῖν καὶ πατρικῶς περιπτύξασθαι καὶ τὰ εἰκότα πληρῶσαι καὶ αὖθις ἀποπέμψαι πρὸς τὸν πενθερὸν καὶ σύζυγον. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης καὶ ἡ βασιλὶς Εἰρήνη, καὶ τοί γε ἀκριβῶς εἰδότες τὸ δρᾶμα καὶ καθαρῶς ἐπιγνόντες τὴν σκευωρίαν, ὅμως πέμπουσι πρὸς τὸν Ἀσὰν τὴν θυγατέρα, ταῦτ' εἰρηκότες ὡς εἰ τὴν θυγατέρα κατάσχοι καὶ τοῦ νομίμως συζευχθέντος ἀποστερήσειεν, ἔστι θεὸς ὁ τὰ πάντα ἐφορῶν, καὶ τιμωρίαν ἐπάγων τοῖς τοὺς ὅρκους παράβαίνουσι καὶ τὰς συνθήκας, ἅς ἐπὶ θεῷ μάρτυρι συνεστήσαντο διαλύουσιν. ὁ μὲν οὖν Βούλγαρος τὴν θυγατέρα λαβὼν ᾤχετο τοὺς ἑπομένους αὐτῇ πάντας ὀπισθορμήτους ποιήσας, καὶ τὸν Αἵμον διαβὰς ἐχώρει επὶ τὸν Τρίνοβον,.... = Iar Asan, despreçuind, cum se vede, trac-

(1) Pentru prima şi tot-o dată şi ultima dată întâlnimŭ titlul de Rege, acordatŭ de Bizantinĭ Regilor Româno-Bulgarĭ.

(2) G. Acropolitae, Annales cap. XXXIII.

tatul cu Imperatorulŭ Ioan, căuta mijlocul, cum ar fi putută să-și smulgĕ fata de la Imperatorul Teodor și să-ĭ caute eĭ altul. Și acésta pentru cuvêntul, că lui îĭ era frică de progresul Romanilor (Bizantinilor) spre maĭ bine, fiind Romaniĭ (Bizantiniĭ) acum stăpâniĭ preste unŭ némŭ, ce și maĭ 'nainte li era lor supusŭ. Se află decĭ mijlocul, dupre cum se părea, raționabilŭ, de și nu era neînțelesŭ de aceĭ, ce se interesaŭ de acésta, și trămite solĭ cătrĕ Imperatorul și Impĕrătésa, căcĭ fiind că are a se apropia de Adrianupolŭ el și împĕrătésa, și voĭescŭ a vedea fata, a o îmbrățișa și a-șĭ împlini o datorie, (să o trămitĕ) și ĭarășĭ o va reîntórce la ginere și soçul eĭ. Iar Imperatorul Ioan și Impĕrătésa Irina, de și aŭ înțelesŭ fórte bine lucrul, și aŭ cunoscutŭ cu precisiune cursa, aŭ trămisŭ însĕ la Asan pre fiĭcă-sa, ḑicênd aceste, că décă va reținea fata și o va lipsi de consortul eĭ celŭ legitimŭ, este unŭ D-ḑeŭ, care privesce tóte, și trămite pedépsă tuturor călcătorilor de jurăminte și tractate și cele făcute în presența luĭ D-ḑeŭ, ca marturŭ, se vorŭ nimici. Iar Bulgarul, luându-șĭ fata, s'a dusŭ, reînturnând înderĕt pre ceĭ venițĭ cu dînsa, și trecênd Emul, aŭ mersŭ la Tûrnova» (1)...

Și în adevĕr, Ioan II Asan a voitŭ să rupĕ alianța dintre Imperatorul Bizantinŭ și Regatul seŭ. La anul 1237 Latiniĭ, propunêndu-ĭ o altă alianță contra Imperatoruluĭ Bataze, fostuluĭ sĕŭ cuscru, Ioan II Asan o primesce cu mulțĕmire și ese kĭar la resbelŭ împreună cu Latiniĭ contra Imperatoruluĭ. Aflându-se însĕ în campania acésta și luând cu asaltŭ cetatea Zurul, de o dată îĭ vine luĭ Ioan scirea, că la Tûrnova ĭ-a muritŭ fecĭorul, femea cea din familia luĭ Bela, a Regeluĭ Ungarieĭ și Episcopul, séŭ maĭ drept Patriarchul Vlasie al Tûrnoveĭ. Aceste scirĭ întristătóre aŭ sguduitŭ sufletul luĭ Ioan II pênĕ întru atâta, că el, părăsind pre dată campania, s'a reîntorsŭ la Tûrnova și de acolo a trămisŭ cătrĕ Ioan Duca Batazi solĭ specialĭ, prin cariĭ, mărturisind mânia divină asupra luĭ pentru călcarea jurămintelor, rógă pentru reînoirea tractatelor și reprimirea fiiceĭ séle, în calitate de consórtă a Imperatoruluĭ Teodor. Imperatorul, dupre cum ni spune Acropolitul, a primitŭ cu «dragoste pre solĭ și pre soçia luĭ Teodor și a reînoitŭ tractatele (2).

(1) G. Acropolitae Annales cap. XXXIV.
(2). G. Acropolitae Annales cap. XXXVI.

Şi pentru ca Ioan al II Asan să întărîască şi maî bine legăturile dintre sine şi imperatorul Bizantinŭ, se însóră cu fata luî Teodor Angel —Irina. Dar să lăsămŭ şi aicî ca sĕ ni spunĕ lucrul Acropolitul: «Ὁ μὲν οὖν Ἀσὰν Ἰωάννης τῆς συζύγου στερηθεὶς, ἣν ἐξ Οὐγγρίας εἶναι ὁ λόγος φθάσας ἱστόρησεν, ἠγάγετο εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀγγέλου Θεοδώρου τὴν Εἰρήνην, καλὴν τὸ εἶδος καὶ εὐ μεγέθη..., μεθ' ἧς ὁ Ἀσὰν παῖδας γεγένηκε τρεῖς, τὸν Μιχαὴλ, τὴν Θεοδώραν καὶ τὴν Μαρίαν. Ἀπελύθη γοῦν τῶν δεσμῶν διά τοι τοῦτο ὁ Ἄγγελος Θεόδωρος, καὶ συναινέσει τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ Ἀσὰν ἐγκρατὴς γενέσθαι τῆς Θεσσαλονίκης καὶ πάσης ἧς πρότερον ἦρχε χώρας ἠθέλησε. = Decî Ioan Asan fiind lipsitŭ de consórtă, ce, dupre cum am istorisitŭ, o avea din Ungaria, îea de femee pre fata luî Angelŭ Teodor, Irina, frumósă la kipŭ şi mărétă.... cu dînsa Asan a făcutŭ treî copiî, pre Michail, Teodora şi pre Maria. S'a ţinutŭ decî de legăturî kîar pentru acésta Angel Teodor şi cu consimţimĕntul gineruluî seŭ, Asan a voitŭ să se facĕ stăpânŭ preste Thesalonic şi tótă ţéra, preste carea domnîa maî 'nainte» (1).

Astŭ-felŭ fiind lucrurile, Ioan II Asan regulézà afacerile politice ale regatuluî seŭ, şi prin tractate de alianţă şi în rudire cu familiile domnitóre ale Bizanţiului el îşî asigura cel puţin pentru unŭ timpŭ, liniscea despre partea Sud-Ostică a Imperiuluî seŭ. Dar întórcerea luî la Biserica ortodocsă şi râdicarea, cum vomŭ vedea, a Metropolituluî de Tŭrnova la rangul de Patriarchŭ a înfuriatŭ în gradul celŭ maî înaltŭ pre Papa Romeî, Gregoriu al IX-le, şi într'o epistolă asa cătrĕ Bela al IV-le, Regele Ungarieî, provócă kîar o cruciadă întrégă în contra luî Ioan II Asan. Dar se reproducemŭ şi aicî faptele, dupre cum le vedea atuncî Grigoriu şi Bela, şi să estragemŭ din chronicele Românilor de Şincaî următórele bucăţî: «Dintru al cărora numĕrŭ este şi Asan celŭ fórĕ de lege, carele lăsându-se de unirea Bisericeî, şi nevrĕnd a fi dintre oile luî Christos, nicî îngăduind să se pascĕ cu cuvêntul învĕţătureî, cu pildă lucrăreî şi cu împărtăşirea trupuluî luî Christos, primesce în ţéra sa ereticî, şi-î apără, de cariî tótă ţéra luî se ḑice a fi plină. (2)

(1) G. Acropolitae Annales cap. XXXVIII.

(2) Aicî Papa face alusiune la Bizantiniî, ce cu Angel Teodor aŭ cuprinsŭ locurile, cedate de Ioan la Thesalonicŭ.

« Aşa dar fiind lucru vrednicŭ, ca sângele lor să vină preste dînşiĭ, ca şi al Amoreilor, am poruncitŭ fraţilor nostri, cinstiţilor Archiepiscopĭ din Strigon şi de la Colacea, Episcopuluĭ din Ferusia, soluluĭ scaunuluĭ apostolicescŭ, şi tuturor Episcopilor prin Ungaria, *ca în protiva ḑisuluĭ Asan şi a ţĕreĭ lui să vestéscĕ cuvêntul cruceĭ*, dând tóte indulgenţiile, care se daŭ tuturor, cariĭ trecŭ la Palestina, precum şi celor ce vorŭ merge contra luĭ Asan, séŭ în persónă, séŭ cu ajutorŭ ». O scrisóre cam de o asemine cuprindere a scrisŭ Papa Gregoriu al IX şi luĭ Balduin I, care era Imperatorul Latinilor din Constantinupolŭ. (1).

Dar acéstă furie a Papeĭ Gregorie IX a peritŭ, ca fumul; fiind că Latiniĭ din Constantinupolŭ nu îndrăsnîaŭ în urmarea celor suferite la Adrianupolŭ a se maĭ scula contra Românilor; ïar Bela din causa rudireĭ luĭ cu Ioan II, adreséză Papeĭ următórea epistolă: « Porniţĭ fiind din îndemnurile Sânţieĭ tale pre Bataze, Impĕratul Grecilor al îndemna, ca de scaunul apostolicescŭ să fie ascultătorŭ, în totŭ timpul ne-am sirguitŭ şi când cu maĭ mare nedejde lucramŭ, ïată amŭ trântitŭ adoa óră cartea de pămêntŭ, ci prea cinstitul Episcopul din Perusiu, solul scaunuluĭ apostolicescŭ, carele dupre modul solieĭ séle cu osîrdie şi cu înţelepcĭune, ne lăsând ce-va din cele viitóre, aŭ lucratŭ la noĭ, ca ţerile luĭ Asan, ca a le unuĭ schismaticŭ, să ne milostivimŭ a le cuprinde cu puterea scaunuluĭ apostolicescŭ întru ertarea pĕcatelor nóstre. Ci fiind că pre noĭ ne-aŭ împreunatŭ legăturile prieteşugurilor şi a le cumnăţieĭ; pentru că din răposată fiĭca nóstră are fiiŭ şi moscénŭ, şi de poruncile nóstre aşa ascultă, că se vede a nu fi numaĭ prietenŭ, ci supusŭ noĭ, pentru a căruĭa vătămare se vorŭ supăra toţĭ prieteniĭ şi cununaţiĭ, câţĭ am avutŭ pênĕ acum în părţile Romanieĭ (Imperiuluĭ Bizantinŭ); pentru că Bataze prenepóta nóstră o aŭ măritatŭ dupŏ fiiul seŭ (2), şi fiind frate cu prea ïubita femeea nóstră, crăĭasa Ungarieĭ, cu atâta dragoste este cătrĕ noĭ, că e gata să se dea pre sine şi a le séle pentru noĭ, carele va ţinea, ca pre asa, vătămarea luĭ Asan, pentru carele totuşĭ cu umilinţă ne rugămŭ mileĭ Sânţieĭ Vóstre, ca sĕ vĕ milostiviţĭ a-l priimi cu obicĭnuita bunătate, de

(1) Chron. Rom. Şincaĭ T. I. pag. 263 şi 264.

(2) Alusiune la măritişul Eleneĭ, fiĭceĭ luĭ Ioan II cu Theodor, fiiul luĭ Ioan Duca Bataze.

se va înturna dupŏ dojenirea nóstră la unirea s-teĭ nóstre Bisericĭ, carea nu numaĭ de şépte-orĭ, ci de şépte-ḑecĭ şi şépte de orĭ este datóre a erta. (1).

In fine resumând şi în respectul luĭ Ioan II Asan cele lucrate de dînsul pentru Regatul Româno-Bulgarŭ, noĭ trebue să constatămŭ, că acestŭ omŭ, fiind dotatŭ de la natură cu cele maĭ bune calităţĭ, **el a organizatŭ în interiorul seŭ Statul Romăno-Bulgarŭ, a restabilitŭ Biserica sa pre vekile eĭ precepte religióse, şi cu puterea armelor şi a prevederilor séle el a pusŭ pre Regatul Româno-Bulgarŭ şi în nisce relaţiunĭ politice determinate.**

La 1241. Ioan II Asan móre, nu multŭ dupŏ mórtea femeeĭ séle a doa — Irina, şi lasă Regatul fiiuluĭ seŭ Ioan séŭ Caliman, celŭ din femeea ântâea, sóra Regeluĭ Ungarieĭ Bela IV. Şi Acropolitul éca cum presintă partea acésta a istorieĭ, ce ne ocupă : « Ἐπεὶ οὖν αὐτὸς ἐτεθνήσκει, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὃν Καλλιμάνον ὠνόμαζον, ἐκ τῆς ἐξ Οὔγγρων τούτῳ γεγεννημένος τὴν ἀρχὴν ἀνεδέξατο. . . . Ὁ μὲν οὖν Καλλιμάνος τὴν πατρικὴν ἀρχὴν ἀναζωσάμενος καὶ τὰς μετὰ τοῦ βασιλέως Ιωάννου σπονδὰς ἀνενεώσατο, καὶ εἶχον εἰρήνην ἐν τοῖς τοιούτοις τὰ πραγματα. = Decĭ fiind că el (Ioan II) a muritŭ, fiiul luĭ, pe care ilŭ numĭaŭ Caliman, şi care i-se născuse luĭ din femeea cea din Ungaria, a primitŭ stăpânia . . . . Caliman, câscigând stăpânia părintéscă, a reînoitŭ tractatele cu Imperatorul Ioan, şi astŭ-felŭ lucrurile aŭ fostŭ în pace (2).

La anul 1246 móre şi Caliman în vêrstă numaĭ de 18 anĭ şi în locul luĭ se pune fratele seŭ Michael, celŭ din Irina, femeea a doa a luĭ Ioan II. Aicĭ trebue să observămŭ, că Caliman nu s'a distinsŭ prin nicĭ unŭ actŭ particularŭ; şi totŭ, ce putemŭ nota în cursul acestor şéşe anĭ de guvernare aĭ minoruluĭ Caliman, este înclinaţiunea luĭ, de a reînoi legăturile de amiciţie cu Papa Inocentiu IV-le, pre care le rupsese Tatălŭ seŭ în timpul luĭ Gregorie al IX-le.

In intervalul dintre mórtea luĭ Caliman şi suirea pre tronuĭ Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ a luĭ Michael, legăturile cu Imperiul Bi-

(1) Pray Annalium Part. I, pag. 218. Şinc. Chrom. Rom. Tom. I, pag. 263, 264.
(2) G. Acropolitae Annales cap. XXXIX.

zantinŭ se rupŭ, şi Imperatorul Ioan Bataze cuceresce o parte din teritoriul Regatuluĭ. Dar maĭ bine şi aicĭ să ascultămŭ pre Acropolitul, care dice: « Ο῾ μὲν οὖν βασιλεὺς ταῦτα μαθὼν τοῦ πρόσω εἴχετο, καὶ τέλος φθάνει τὴν Φιλίππου, παραμείψας τὴν χριστούπολιν, κἀκεῖσε σκέψιν ἐποιεῖτο μετὰ τῶν μετ' αὐτοῦ λογάδων εἰ δεῖ προσβαλεῖν τοῖς τῶν Βουλγάρων καὶ χειρώσασθαί τινα τῶν παρ αὐτοῖς κρατουμένων, καὶ εἰ εὐχερές ἐστὶ ἁλῶναι τὸ τῶν Σερρῶν ἄστυ. = Decĭ Imperatorul, audind aceste, (1) a mersŭ maĭ de parte, şi trecênd alăturea cu Christupolul, ajunge înfine la Filipupolŭ şi aicĭ face consiliu cu consilieriĭ de pre lôngă dînsul, décă trebue să atace pre Bulgarĭ, să punĕ mâna pre unele locurĭ, ocupate de dînşiĭ şi décă este timpul propriŭ, ca să cucerĭascĕ cetatea Serilor » (2) Şi maĭ jos: « Καὶ εἰ μὲν κρατήσομεν τούτου, κέρδος ἐσχήκαμεν οὐ μικρόν, καὶ μᾶλλον τὰ τῶν Βουλγάρων ταπεινωθήσονται, καὶ τὴν τῆς ἀγάπης πρεσβείαν εὐχερέστερον δέξαιντο, ἐπεὶ καὶ ἐμποδὼν αὐτῶν ὁ δεσπότης, μέλλει δὲ καὶ ἄλλο βρέφος, ἄρξαι τῶν Βουλγάρων ὁ ἐκ τῆς Εἰρήνης τῆς τοῦ 'Αγγέλου θεοδώρου γεννηθεὶς Μιχαὴλ, εἰ δὲ μὴ περιγενὲσθαι ἡμᾶς συμβαίη τοῦ ἄστεως, τί τὸ ζημίαν ἐπάγον τῇ τῶν Ρ῾ωμαίων ἀρχῇ; λαβόντες γὰρ διάπειραν ἠρεμήσομεν, καὶ πάλιν διαπρεσβεύσομεν πρὸς Βουλγάρους, κἀκεῖνοι ἀσμένως τὴν πρεσβείαν δέξαντο ὑπὸ βρέφους ἀρχόμενοι, ὃ τὰ πρὸς μάχην οὐκ οἶδεν.=Şi décă vomŭ cuceri acésta (Cetatea Serilor), vomŭ avea unŭ câscigŭ nu micŭ, şi maĭ ales s'ar umili Bulgariĭ, şi ar primi cu maĭ multă uşurinţă solia de amiciţie, fiind că şi stăpânul lor a muritŭ, ĭar acum are să împĕrăţiascĕ preste Bulgarĭ unŭ altŭ copilŭ, Michail, celŭ născutŭ luĭ Asan din Irina, fiĭca luĭ Angel Teodor, Şi décă s'ar întâmpla, ca să nu căpătămŭ noĭ cetatea, ce pagubă póte să se întâmple stăpânieĭ Romanilor (Bizantinilor)? Căcĭ făcênd cercarea, ne vomŭ linisci, şi ĭarăşĭ vomŭ trămite deputaţiune la Bulgarĭ, şi eĭ vorŭ primi cu plăcere deputaţiunea, avênd în capul lor unŭ copilŭ, ce nu cunósce cele ale resbeluluĭ » (3) Şi ĭarăşĭ: « 'Επεὶ αἱ Σὲραι πάλαι μὲν ὑπῆρχε πόλις μεγίστη, ὁ δὲ Βούλγαρος Ιωάννης μετὰ τῶν

(1). Aicĭ se face alusiune la mórtea luĭ Caliman.
(2) G. Acropolitae Annales cap. XLIII.
(3) Ibidem.

λοιπῶν Μακεδονικῶν πόλεωνκαὶταύτην πολιορκήσας κατήρειψεν, ὡςκώμη τότε ἐτύγχανε, τῆς ἀκροπόλεως μόνης περιτετειχισμένης καὶ ηὐτρεπισμένης δέξασθαι πόλεμον, ἧςφύλαξ ἦν ἀνὴρ Βούλγαρος Δραγωτὰς τὴν κλῆσιν, ἐς Μελενίκου τὰς οἰκήσεις ποιούμενος. = Fiind însĕ, că Sera o dată a fostŭ oraşŭ fórte mare, iar Ioan Bulgarul (adecă Ioniţă), încunjurând'o şi pre acésta, a ruinat'o împreună cu cele lalte oraşe ale Macedoniei, atunci era numai, ca unŭ orăşelŭ, şi cetatea singură era încunjurată cu zidiurî şi capabilă, de a ţinea resbelul, păzitorŭ alŭ acestei cetăţi era unŭ bulgarŭ cu numele Dragota, avêndu-şi locuinţa în Melenic ». In fine, ca să se vadă şi mai bine mijlócele, de care s'aŭ servitŭ Bizantinii şi în acéstă circumstare istorică, dămŭ şi acéstă parte totŭ din Acropolitul: « Ἐπεὶ δὲ ὁ κρατῶν τοῦ ἄστεος Δραγωτὰς τὴν κάτω χώραν εἶδεν ἁλοῦσαν, ἀνὴρ Βούλγαρος καὶ ἥκιστα πεπαιδευμένος ἄστη χρονίως διαφυλάττειν, μαθὼν δὲ καὶ τὸν τοῦ δεσπότου αὐτοῦ θάνατον, τύχῃ ἀγαθῇ οὐ διὰ μακροῦ καρτερήσας διαπρεσβέβευεται πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ τὸ μὲν ἄστυ εὐθὺς τὸν βασιλέα ἐφήμιζεν· ἁλουργὸν οὖν χλαῖναν ὁ Δραγωτὰς χρυσίῳ συνυφασμένην ἐνεδέδυτο, καὶ στατήρων πλῆθος χρυσῶν ἐδέδεκτο. ὑποσχέσεις γοῦν ὑπὲρ τοῦ Μελενίκου μάλα λαμπρὰς πρὸς τὸν βασιλέα ἐπεποίητο, ὑπεράγαν ἀληθεῖς. = Fiind că păzitorul cetăţei, Dragota a vĕdutŭ, că oraşulŭ de jos este cuceritŭ, şi cu tóte că acestŭ bărbatŭ Bulgarŭ era fórte bine deprinsŭ în a păzi cetăţile, audind însă de mórtea stăpânului seŭ, şi din norocire, ne putând a se ţinea multŭ timpŭ, trămite o solie la imperatorul. Şi cetatea pre dată a recunoscutŭ pre Imperatorul. Deci Dragota s'a îmbrăcatŭ cu chaină de stofă purpurie şi lucrată cu aurŭ şi a primitŭ o mulţime de statiri de aurŭ (1). Şi a făcutŭ Impelui promisiuni fórte mari şi în totul adevĕrate şi pentru Melenicŭ » (2).

Dupĕ ce Bizantinii aŭ răpitŭ una câte una numai prin mijlocul trădărei mai tóte cetăţile de pre laturea dréptă a rîului Mariţa,

(1) Statirul este numirea unei monede vekĭ, şi ea a esistatŭ la Perşi, şi Grecii din diferitele provincii. Statirul Bizantiai, precum şi la cei vekĭ, era de argintŭ şi de aurŭ, şi valórea era diferită. In vekime el valora de la 4 pĕnĕ la 20 drachme, séŭ lei noi de ai noştri.

(2) G. Acropolitae Annales cap. XLIII.

şi «chotarŭ, dupre cum dice Acropolitul, era între dînsul (Imperatorul) şi Bulgarĭ, rîul Ebru» (1) atuncĭ vine Michael la tronul Regatuluĭ Români-Bulgarŭ în etate numaĭ de 8 anĭ. El de la anul 1246, când s'a suitŭ pre tronŭ şi pĕnĕ la anul 1257 a suferitŭ ruşinea, adusă regatuluĭ părintescŭ de cătrĕ Imperatorul Teodor. În acestŭ anŭ însĕ atingĕnd etatea de 19 anĭ, şĭ-a propusŭ, că să-şĭ resbune şi să punĕ încă o dată în jocŭ curajul némuluĭ seŭ. Şi choniat dice: «Ἐπεὶ γὰρ ὁ τῶν Βουλγαρων ἄρχων μακρότερον διάγειν τὸν βασιλέα ἐγίνωσκεν, Σκυθικὸν στράτευμα εἰς σφετέραν συμμαχίαν προσκαλεσάμενος κατὰ τῶν τῆς Μακεδονίας χώρων ἐκπέπομφε κέρδους τε χάριν καὶ τῆς πρὸς Ῥωμαίους τινὸς ἐκφοβήσεως· ἠρίθμηντο δὲ περί που τὰς τέσσαρας χιλιάδας, ὡς οἱ εἰδότες ἔφασκον Σκύθαι. Τινὲς μὲν οὖν καὶ πλείους, οἱ δὲ καὶ ἐλάτους ἔλεγον. Οἱ μὲν οὖν Σκύθαι τὴν Ἀδριανοῦ παραμείψαν-, τες τὰ περὶ τὸν ποταμὸν οὗ Ῥηγίνα τοὔνομα λείαν ἐποιοῦντο καὶ τὰ πέριξ τοῦ Διδυμοτοίχου χωρία ἐσκύλευον. Οἱ δὲ προλελεγμένοι στρατάρχαι τοῦ εἰς τὸ Δυδυμότοιχον καταλελειμένου στατεύματος, τῶν βασιλικῶν ἐπιλελησμένοι προστάξεων, καθοπλισθέντες κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐφώρμησαν. Οἱ μὲν οὖν Ῥωμαίοι, οἷα ἔθος αὐτοῖς, δυσαχθέσιν ὅπλοις κατάφρακτοι ἦσαν, οἱ δὲ Σκύθαι κοῦφοι ὁπλῖται καὶ τόξοις χρώμενοι Μάκρόθεν οὖν οὗτοι τοῖς βέλεσι τοὺς Ῥωμαίους ἴβαλλον καὶ τοὺς ἵππους ἐτίτρωσκον καὶ πεζοὺς τοὺς ἱππότας ῥᾳδίως ἐποίουν, καὶ τέλος τρέπουσιν. = Decĭ fiind că Domnul Bulgarilor scia, că Imperatorul este maĭ departe, kiemând óste scitică pentru ajutorul seŭ, s'a îndreptatŭ în contra locurilor din Macedonia pentru câscigŭ şi pentru înfricoşarea Romanilor (Bizantinilor). Sciţiĭ eraŭ la numĕrŭ aprópe patru miĭ, dupre cum diceaŭ ceĭ, ce cunoscŭ. Uniĭ diceaŭ şi maĭ mulţĭ, ĭar alţiĭ maĭ puţinĭ. Decĭ Sciţiĭ, trecĕnd alăturea cu Adrianupolul aŭ făcutŭ prădăciunĭ pre lôngă rîul, ce'lŭ numescŭ Rigina, şi aŭ sfăşiatŭ satele din jurul Didimotichuluĭ. Iar comendanţiĭ menţionaţĭ aĭ ósteĭ lăsate la Didimotichŭ, uĭtând ordinele imperiale, înarmându-se, s'aŭ repeditŭ contra Sciţilor. Şi Romaniĭ (Bizantiniĭ) dupre datina lor, avĕnd arme grele, eraŭ nemişcaţĭ, ĭar Sciţiĭ eraŭ armaţĭ uşor şi întrebuinţaŭ arcurĭ. De departe acestia lovĭaŭ cu săgeţile pre

(1) G. Acropolitae Annales cap XLIV.

Romanî (Bizantinî) şi pre caî îĭ răniaŭ şi pre călăreţî îĭ făceaŭ pedestri, şi în fine fugîaŭ » (1).

Anul 1258 a pusŭ capătŭ regilor din familia masculină a luî Asan. Cu mórtea luî Michael se sue pre tronul Regatuluî Români-Bulgarŭ vĕrul primarŭ al acestuîa, Calimanŭ II, dar avênd o domnie efimeră, şi fiind fŏrĕ de succesorŭ, Regatul trece în mânî streine. Din ceî un-spre-ḑece regî, ce aŭ maî urmatŭ pre tconul Regatuluî Români-Bulgarŭ, toţî aŭ fotŭ streinî de linia directă a familieî luî Asan, şi eî maî toţî aŭ întratŭ în rudire cu familia luî Asan, dar numaî în linie nedréptă prin femeî. Fiind că aceştî regî acum eraŭ aleşî de cătrĕ poporŭ din familiile boîerescî; şi fiind că în privinţa genealogieî lor ni lipsescŭ datele necesare; de aceîa noî spunemŭ în terminî generalî, că aceştî regî în numĕrŭ de un-spre-ḑecî aŭ ocupatŭ tronul Regatuluî pênĕ la 1394, când Regatul Români-Bulgarŭ cade sub dominaţiunea definitivă a Turcilor, făcêndu-se stăpânŭ preste Tûrnova şi cele-lalte localtăţî ale Regatuluî sultanul Amurat I. Tot·o-dată trebue să recunóscemŭ, că Regatul Români-Bulgarŭ cu despărerea familieî luî Asan *a fostŭ ne'ntrerupt sfăşiétŭ, când de Bizantinî, alte orî de diferiţiî pretendenţî la tronŭ, maî pre urmă de Serbî şi în fine sdrobitŭ cu desevêrşire de cătrĕ Turcî.*

Făcênd acum şi o privire generală asupra întregeî vieţeî politice a Românilor din Regatul Români-Bulgarŭ, noî suntemŭ obligaţî de evenimente, **ca să recunóscemŭ, că acestŭ Regatŭ a avutŭ o esistenţă de 209 anî, din aceştia 73 anî el a fostŭ administratŭ de Asan şi de membriî din familia luî, îar restul de 136 a continuatŭ a esista sub regî, aleşî din familiile boerescî.** Pre lôngă aceste, *trebue să maî adaugimŭ,* **că Regatul Români-Bulgarŭ sub membriî familieî luî Asan a mersŭ crescênd în respectul militarŭ, administrativŭ, religiosŭ şi politicŭ, sub cialalţî însĕ**

(1) G. Acropolitae Annales cap. LXI. Cine nu recunósce şi aicî pre Românî de pre armele şi modul lor de bătae? Arcaşiî românî eraŭ vestiţî şi în timpurile posteriόre, adecă prin seculul al XV-le kîar, îar strategica, descrisă aicî se vede şi în lupta luî Ioniţă cu Latiniî, lôngă Adrianupolŭ.

regĭ, a **perdutŭ pre fie-eare ḑi din splendórea sa, și disputatŭ în părțĭ de către Imperatoriĭ Bizantiuluĭ și principiĭ Serbieĭ, el cade la 1394 sub jugul celŭ de ferŭ al Musulmanilor.** Acésta a fostŭ ultima și cea maĭ fatală dată, când Româniĭ din drépta Dunăreĭ cu Bulgariĭ nu aŭ maĭ cunoscutŭ pênĕ în presentŭ viéță politică. . . . . .

In muntele Emŭ Româniĭ, noĭ am vĕḑutŭ, avênd în cóstele, séŭ maĭ drept, în jurul lor pre Imperiul Bizantinŭ, eĭ nu șĭ-aŭ manifestatŭ viéța lor politică, de cât numaĭ când împrejurările le-aŭ permisŭ, adecă, când Imperiul Bizantinŭ începuse a se disolva. In munțiĭ Carpațĭ ïară șĭ păstrându-se elementul românescŭ, a trebuitŭ să ascepte și nisce circumstanțe tot favorabile, pentru ca să pótĕ a-șĭ manifesta viéța lor politică; dar numaĭ în nisce condițiunĭ, propriĭ circumstărilor de aicĭ, și conforme cu elementele istorice, ce-ĭ încunjuraŭ. — Și specialminte.

Pre cóstele ostice ale munților Carpațĭ și anume pe la anul 1215, când în Regatul Româno-Bulgarŭ domnia Borilă și Ioan II Asan, se fundéză unŭ statŭ cu totul românescŭ, Principatul luĭ Radul Negru. In stânga Dunăreĭ, și specialminte între Siret și Carpațĭ era posibilŭ, ca viéța politică a Românilor să fie curat românéscă; căcĭ în aceste locurĭ, Unguriĭ singurĭ puteaŭ să împedice desvoltarea eĭ; dar, noĭ am vĕḑutŭ, că Unguriĭ din aceste locurĭ s'aŭ alungatŭ încă de la începutulŭ seculuĭ al X le de cătrĕ Pacinațĭ. Pacinațiĭ dupĕ acésta, stând pre locurile, locuite de Românĭ în Valachia și Moldova rekе, aŭ fostŭ și eĭ alungațĭ preste Dunărea de cătrĕ Cumanĭ, pre la anul 1065. Perind Pacinațiĭ cu desĕvêrșire din stânga Dunăreĭ, la 1122, eĭ aŭ fostŭ înlocuițĭ cu Cumaniĭ, dar s'aŭ întinsŭ numaĭ pênĕ la Siret, lăsând pre séma Românilor munțiĭ Carpațĭ și locurile din drépta Siretuluĭ. De aicĭ apoĭ posibilitatea, ca Româniĭ să-șĭ pótĕ funda unŭ Regatŭ și să aibă o viéță politică independentă, supărațĭ fiind maĭ mult de cătrĕ Ungurĭ, de cât de Cumanĭ. Din contra, Cumaniĭ la 1152 trecŭ și eĭ preste Dunărea, și în modul acesta Româniĭ rĕmânŭ singurĭ stăpânĭ și preste locurile din stânga rîuluĭ Siret pênĕ în Bugég.

Da, încă de la 1215 unŭ Românŭ cu numele Radu Negru, avênd în fața despre Ostŭ locurĭ góle de popórele barbare; și de altă parte, ne putênd suferi relațiunile séle cu Unguriĭ; îșĭ părăsesce locul seŭ

natalŭ — Transilvania, şi vine la Câmpul-lungŭ, unde infiinţază unŭ noŭ Regatŭ romănescŭ. Aicĭ el, venind, a găsitŭ unŭ elementŭ romănescŭ destul de mare; căcĭ noĭ am vĕḑutŭ, că, desfăşurând viéţa politică a Romănilor din drépta Dunăreĭ, Regiĭ Regatuluĭ Romăno-Bulgarŭ se adăpostĭaŭ la Romăniĭ din stânga Dunăreĭ, îşĭ procurau armatele, necesare pentru luptele lor contra diferiţilor inimicĭ aĭ Regatuluĭ, şi aceste armate, de şi numite de chronicariĭ Bizantinĭ Sciţĭ, eĭ se recunoscŭ a fi Romănĭ maĭ ântâiŭ dupre atestaţiunea luĭ Inocentiu III Papa Romeĭ, şi apoĭ dupre armătura lor de bunĭ săgetarĭ, cum nĭ-a descrisŭ maĭ sus Choniat. Dar să lăsămŭ pre anonimul chronicarŭ romănescŭ a ni vorbi el despre începutul Regatuluĭ romănescu de la Câmpu-lungŭ şi Argeşŭ : « Radul vodă Negru era vodă în Ardél şi cherţogŭ pre Almaş şi Făgăraş, şi aŭ coborîtŭ la ţéra romănéscă pre apa Dâmboviţeĭ, la Câmpul — lungŭ, unde şĭ-aŭ făcutŭ curţĭ şi mŏnăstire la acestŭ anŭ. Venit'aŭ şi Basarab, Banul Craĭoveĭ, şi s'aŭ supusŭ luĭ. Şi aŭ stăpânitŭ numitul Domnŭ tótă ţéra romănéscă cu cincĭ judeţe ale Craĭoveĭ pĕnĕ în Dunărea şi pĕnĕ în apa Siretuluĭ şi în Ardél, Almaşul şi Făgăraşul, cum şi ceĭ maĭ din urma luĭ Domnĭ multă vreme aŭ stăpânitŭ aceste, dupre cum se dovedesce din tituliĭ Chrisóvelor. Iar dupŏ acésta aŭ mutatŭ Radul vodă Negrul scaunul la Curtea de Argeş, şi făcĕndŭ şi curţĭ, aŭ făcutŭ şi Biserică, în carea dupŏ mórtea luĭ s'aŭ îngropatŭ şi i s'aŭ făcutŭ şi statuă de pétră, adecă kipul luĭ, care este în aceea Biserică » (1).

Maĭ tot aceste fapte, relative la fundarea Regatuluĭ romănescŭ de pre cóstele ostice ale Carpaţilor, se cuprindŭ şi în documentele ce nĭ-aŭ rĕmasŭ scrise în pétră la monastirea luĭ Radu-Negru din Câmpul-lungŭ. Şi fiindŭ că uniĭ se îndoĭescŭ despre fundarea Regatuluĭ romănescŭ dintre Siret şi Carpaţĭ la 1215, noĭ reproducemŭ şi aceste documente, care sună : « In ḑilele duceluĭ creştinŭ, şi de Dḑeŭ ĭubitŭ creştinŭ, Mateĭ Basarab voevodŭ şi Dómna luĭ Elena, cu vrerea luĭ Dḑeŭ, pusŭ a fi Domnŭ în ţéra romănésca şi întru moşia luĭ, care ĭaste dintru Ungurĭ descălicată, adecă început'amŭ a scrie de acéstă s-tă şi D-ḑeéscă mŏnastire, ce ĭaste chramul Adormireĭ Prea Sânteĭ Stăpâneĭ Nóstre Născĕtóreĭ de Dḑeŭ şi pururea Fecĭóreĭ Maria, care s'aŭ începutŭ şi s'aŭ zidit

(1) Anonymus Valachiae cap. XLIXV. (Şincaĭ chronicile Rom. Tom I, pag. 249.).

şi s'aŭ sĕvêrşit de bătrînul şi prea milostivul crestinŭ Radul Negrul voevodŭ, care aŭ fostŭ de începutŭ descălicătorŭ ţereĭ românescĭ şi de 'nceputŭ aŭ fostŭ ziditŭ acéstă săntă şi Dḑeéscă Biserică, când aŭ fostŭ cursul anilor 6723 (ch. 1215)» (1).

Dupŏ ce amŭ vĕḑutŭ atestaţiunea luĭ Mateĭ Basarab, Domnul ţereĭ românescĭ, despre fundarea regatuluĭ şi a monastireĭ luĭ Radu dela 1215, acum să ascultămŭ şi o altă inscripţiune, ce o datéză tot dela Mateĭ Basarab 1636, şi carea dupre mărturia acestuĭ Domnŭ, este estrasă din cărţile bătrînescĭ. In acestŭ monumentŭ istoricŭ neperitorŭ se cuprindŭ nisce imŭnităţĭ acordate Câmpulungenilor de către Radu Negru şi aprobate şi de către Mateĭ Basarab. Iéca şi cuprinderea documentuluĭ, care dupŏ ce se întroduce maĭ în acelaşĭ modŭ, adauge: «.... care o aŭ ziditŭ rĕposatul Radu vodă Negru, când aŭ fostŭ velétŭ dela Adam 6723 (1215).... « şi maĭ jos: «Dupŏ aceĭa, şi acésta, ce se ḑice dolgopolŭ (Câmpul-lungŭ) să fie ertatŭ de vamă de pâne, să nu dea vamă domnéscă, aşijderea şi orăşeniĭ să nu dea vamă de cele, ce vor vinde, dupŏ cum ertaţĭ aŭ fost de rĕposatul Radu Negru voevodŭ şi cum scrie şi în cărţile bătrîne» (2).

In fine Câmpul-lungŭ ni maĭ presintă şi un al treilea documentŭ, relativŭ la data fundăreĭ Regatuluĭ românescŭ dintre Siret şi munţiĭ Carpaţĭ, şi acestŭ documentŭ datéză dela Duca vodă 1645. El este scrisŭ pre o cruce de pétră, carea stipuléză pre cât imunităţile oraşenilor din capitala Regatuluĭ luĭ Radu Negru, tot pre atâta şi modul organisaţiuneĭ sociale a Regatuluĭ. Séŭ maĭ special: « In numele Tatăluĭ şi al Fiiuluĭ şi Sfântuluĭ Duchŭ amin. Rădicatus'aŭ acéstă cinstită şi sfântă cruce întru slava şi cinstea Născătóreĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos şi întru pomana Dómnieĭ mele Iω. Duca voevodŭ şi a Dómneĭ Domnieĭ mele Anastasia şi a fiiuluĭ Domnieĭ mele Iω Constantin voevodŭ. Vĕḑênd Domnia mea mila oraşuluĭ Câmpul-lungŭ, cum să fie ertatŭ de vamă de pâne, să nu dea vamă domnéscă, aşijderea şi orăşéniĭ să nu dea vamă orĭ din ce vorŭ vinde, care vamă aŭ fostŭ er-

(1) Inscripţiunea de désupra uşeĭ de la Biserica cea veche din Câmpul-lungŭ veḑĭ Jurnalul „Biserica ortodoxă română" Anul III, fasc. V, pag. 177.

(2) Ibidem pag. 179.

A doua carte Pastorală a pré sânţiei Séle, Părintelui Episcopŭ alŭ Eparchiei Argeşului D. D. Ghenadie 1876 Decembre 15.]

GHENADIE

CU MILA LUI DUMNEDEU

EPISCOP AL SANTEI EPISCOPII DE ARGEŞIU

Prea cuvioşilor Arhimandriţi, Stareţi şi Stareţe, Ieremonahilor şi Monahilor, Cucernicilor protoierei, preoţilor şi diaconilor şi tuturor drept credincioşilor creştini ai Eparchiei nóstre, darŭ şi pace de la Domnul Nostru Iisus Hristos; iar de la noi Arhierésca bine-cuvêntare.

In urma epistoliei nóstre pastorale de la 14 ale trecutului Martie, şi, în urma oralelorŭ consilii ce v'amŭ datŭ cu ocasiunea reviziei ce amŭ făcutŭ în acéstă eparhie, amŭ simţitŭ o mâhnire adîncă în sufletulŭ nostru, cândŭ amŭ vĕdutŭ mai multe locaşuri Dumnedeesci într'o desăvêrşită ruină; iar altele, în lipsă chiarŭ de cele trebuinciόse ale lor; cu tóte acestea, m'amŭ bucuratŭ ca printr'o inspiraţiune divină, la resunetulŭ ce a făcutŭ în ânimile vóstre, cuvintele nóstre morale şi religióse, cândŭ cu ochii inundaţi în lacrămi, ne promiteaţi solemnŭ, că veţi da totŭ concursulŭ posibilŭ spre a ameliora trista situaţiune în care se află astă-ḑi sântele nóstre biserici.

O asemenea durerósă strîngere de ânimă, amŭ simţitŭ şi mai multŭ cândŭ amŭ cititŭ în ḑiarulŭ *Românulŭ* de la 24 ale trecutului Noemvrie, următórele linii:

«N'avemŭ trebuinţă să aducem mai pe largŭ aminte, câtŭ de numeróse aŭ fost la noi edificiile religióse pe carii moşii şi părinţii noştrii le clădeaŭ până chiarŭ şi acum vre o trei pătrare de secoli, nu numai pentru întreţinerea cultului divinŭ, daŭ încă şi pentru adăpostirea poporaţiunei la timpŭ de nevoi.

«Asemenea cause nu mai esistă astă-ḑi şi chiarŭ daca s'arŭ întîmpla sĕ se ivéscă, ele arŭ trebui întîmpinate cu alte întăriturĭ, de câtŭ ale vechilorŭ Monastiri.

«Statulŭ, care secolarisândŭ averile Monastiresci, a făcutŭ din acele lucrurĭ ale cleruluĭ averĭ comune, nu póte, credemŭ, ca sĕ se constitue pentru eternitate ca întreţinătorŭ scrupulosŭ de câtŭ alŭ acelorŭ edificiĭ pe care elŭ le póte utilisa pentru aşezăminte ce elŭ însuşĭ a creatŭ şi care suntŭ înscrise în bugetele sale. Câtŭ despre cele-l-alte locaşe risipite prin localitățĭ, unde statulŭ n'are interese imediate şi cari suntŭ fórte numeróse prin judeţe, s'arŭ cuveni ca comunele şi autoritățile judeţiane să iea asuprăle sarcina de a le reforma şi a le întreţine, daca cu adevĕrŭ se află încă în stare de a fi întrebuinţate pentru unŭ usŭ practicŭ. Suntŭ chiar printre dênsele unele carĭ, dupĕ disposiţiunĭ speciale s'arŭ putea trece în posesiunea, s'aŭ în esploatarea unorŭ particularĭ care le-arŭ utilisa ca aşezăminte industriale.

«O disposiţiune legislativă arŭ trebuĭ câtŭ maĭ curândŭ şi până cândŭ încă asemenea edificiĭ se maĭ păstrédă în stare reparabilă sĕ vină a reduce numĕrulŭ clădirilorŭ religióse cari vorŭ rĕmânea în serviciulŭ şi în sarcina administraţiuneĭ centrale, séŭ ca clădirĭ de utilitate publică, saŭ chiar şi ca monumente istorice.

«Formând astŭ-fel douĕ grupe bine specificate de care va avea statulŭ a îngriji cu bugetulŭ séŭ, tóte cele-l-alte arŭ trebui cedate definitivŭ comunelorŭ şi judecielorŭ, pentru ca dênsele să pórte sarcina lorŭ, séŭ chiarŭ şi particolarilorŭ cari arŭ voi a le utilisa în modŭ profitabilŭ pentru ţéră.

«Bugetulŭ Statuluĭ, o scimŭ cu toţiĭ este acumŭ abia în stare a întîmpina cele maĭ neapĕrate trebuinţe publice ; nu este nicĭ dreptŭ nicĭ raţionalŭ, nicĭ patrioticŭ de a'ĭ cere ca să'şĭ risipéscă cea maĭ mică parte din elŭ în cheltuelĭ întemeiate numaĭ pe satisfacerea unorŭ susceptibilităţĭ cu totul locale.

«Reducându-se edificiile lăsate în sarcina aceluĭ Ministerŭ la cele ce'ĭ suntŭ trebuinciόse pentru scolĭ şi la cele ce vorŭ fi, dupĕ unŭ scrupulosŭ esamenŭ, calificate de momente istorice (bisericĭ, monastirĭ, ruine etc.) tóte cele-l-alte câte vorŭ putea servi altorŭ dregătoriĭ centrale, judeciane şi comunale, vorŭ trece în sarcina acestora : o a treia categorie s'arŭ putea vinde, séŭ închiria la particularĭ şi în fine, bisericile isolate de prin localităţĭ, fără poporaţiunĭ ar rĕmânea în unica pază a Domnuluĭ.»

Din cele ce s'aŭ disŭ de apocrifulŭ autorŭ alŭ aceluĭ articolŭ cu atâta cutezanţă şi cu atâta dispreţŭ, în contra sântelorŭ nóstre bisericĭ, în contra a totŭ ce avemŭ maĭ sacru în religiunea nóstră, amŭ rĕmasŭ cu totulŭ estasiatŭ.

Voescŭ darŭ maĭ întâiŭ, iubiţilor meĭ fiĭ Spiritualĭ, a vĕ face o scurtă esplicaţiune, ce este biserica.

Celŭ d'ânteiŭ locŭ în care crestiniĭ s'aŭ adunatŭ pentru scopŭ religios, este dupĕ cum ne descrie, Evodiŭ alŭ Alecsandrieĭ, în Ie-

rusalim, casa aceea, în care s'a adunat Mîntuitorul Hristos cu apostoliĭ seĭ de a făcut cina cea de taină.

Loculŭ celŭ hotăritŭ pentru depunerea rugăciunilorŭ creştine, s'a numitŭ biserică

Biserica este casa luĭ Dumneḑeŭ în care s'a adunatŭ şi se adunŭ creştiniĭ, ḑioa şi nóptea ca sĕ aducă rugăciunile lor.

Prin urmare, ea are două înţelesurĭ, adică: este şi casa luĭ Dumneḑeŭ şi adunarea credincioşilór pentru rugăciune.

Ea este casa luĭ Dumneḑeŭ, locŭ sântŭ, casă de rugăciune, cerŭ pământescŭ, în care locuesce Dumneḑeŭ celŭ maĭ presusŭ de cerurĭ, închipuirea restigniriĭ, a înmormîntăriĭ şi a învieriĭ luĭ Hristos; într'ênsa se aduce mistica şi de viaţă făcĕtóre jertfă şi se gătetesce masa cea de viăţă dătătóre; într'ênsa se aşéză móştele sfinţilor mo cenicĭ, şi se pregătesce pentru ca să'şĭ aducă poporulŭ rugăciunile sale.

Biserica este scaunul Impĕrătescŭ şi Arherescŭ pre carele şade Impĕratulŭ Impĕraţilorŭ şi Marele Arhiereŭ alŭ Arhiereilorŭ, însuşĭ Mîntuitorulŭ Nostru Iisus Hristos.

Câţĭ o iubescŭ cu tótă ânima şi cu totŭ sufletulŭ lorŭ, aceia vorŭ lua cununa de la Dumneḑeŭ şi se vorŭ face moştenitorĭ împĕrăţieĭ luĭ, iarŭ câţĭ o vorŭ defăima se vorŭ osândi.

După cele ce vĕzurăţĭ prin acéstă esplicaţiune, cine ar maĭ putea reforma biserica în alt modŭ? Ce rĕŭ nea făcut numerósele bisericĭ în ţéră? aŭ dóră nu scimŭ cu toţiĭ că biserica a înălţatŭ gloria şi ne-a lăsatŭ nemurirea neamuluĭ Românŭ? Aŭ dóră nu scimŭ că ea a inspiratŭ eroiĭ ţĕriĭ, că averile eĭ aŭ susţinutŭ nevoile statuluĭ, că bărbaţiĭ aŭ peritŭ: uniĭ pe câmpulŭ gloriosŭ al apărăriĭ patrieĭ şi alţiĭ că s'aŭ sacrificatŭ pentru drepturile eĭ? Nu scimŭ că biserica este piatra fondamentală a orĭ căruĭ statŭ, fără de care elŭ nu póte esista, precum a ḑisŭ unŭ înţeleptŭ, că cetatea cea maĭ tare din lume este aceea, unde legile ţĕreĭ se păzescŭ şi unde biserica se respectă?

Maĭ este óre putinţă a se pronunţa nisce asemenea dispositiunĭ? Suntemŭ în timpulŭ păgânilorŭ, alŭ barbarilorŭ, alŭ gonitorilorŭ de bisericĭ, alŭ acelora cariĭ cerĕaŭ desfiinţarea icónelor?

Nu! vomŭ repeta dérŭ şi noĭ, cuvintele Mîntuitoruluĭ nostru Is.

Hs.: « Părite, iartăle lorŭ că nu sciŭ ce facŭ.» (Evang. Luca Cap. 23).

Ni se dice că bugetulŭ statuluĭ, nu este nicĭ dreptŭ, nicĭ raţionalŭ, nicĭ patrioticŭ de a-şĭ risipi cea maĭ mică parte în cheltuelĭ cu întreţinerea acestor edificiĭ religióse, şi uită că ele nu cerŭ de câtŭ totŭ ceea ce este alŭ lorŭ şi dintr'alŭ lorŭ, precum se dice şi la sânta liturgie: « Ale tale, dintru ale tale ».

Ni se dice a se reforma unele din bisericĭ în alte modurĭ. Ce voesce óre? Fondarea unuĭ cultŭ noŭ, nepotrivit cu sentimentele şi tradiţiunile nóstre? voesce rĕsturnarea şi nimicirea opereĭ măreţe a raţiuneĭ umane? voesce a ne înapoia în întunericulŭ seculilorŭ, cândŭ ómeniĭ în profunda ignoranţă despre unŭ adevĕratŭ Dumnedeŭ, nicĭ atuncĭ n'a pututŭ esista fără óre care credinţă, cândŭ chiarŭ atuncĭ, plinĭ de evlavie, 'şĭ aŭ sacrificat labórea şi avuţia lorŭ de aŭ turnatŭ viţelulŭ de aurŭ ca sĕ se închine luĭ?

Astădĭ credemŭ că toţĭ suntŭ luminaţĭ de mântuitóre percepte şi doctrine ale luĭ Is. Hs. într'o unanimă credinţă, căruia ne închinămŭ şi numaĭ rĕmâne nicĭ o îndoială că avemŭ necesitate de a esista unŭ altarŭ, de vreme ce esistă unŭ Dumnedeŭ, de vreme ce inimile nóstre sunt atrase către elŭ, de vreme ce cultulŭ ce'ĭ aducemŭ, este mişcarea neresistibilă a sufletelorŭ nóstre.

Póte ca numaĭ fiulŭ perzăriĭ să resiste la acésta. (Evangelistulŭ Ioan, Cap. 17, pagina 31).

Ni se dice a se vinde unele din bisericĭ, a se reforma în aşezăminte industriale etc., apoĭ acésta nu vine de la unŭ sentimenŭ patrioticŭ şi religiosŭ, cândŭ-însuşĭ Mântuitorulŭ Nostru Iisus Christosŭ a dis pentru sântele sale bisericĭ: « Casa mea, casă de rugăciune se va chema ». (Luca. Cap. 11).

Cândŭ aceste edificiĭ religióse, se sfinţescŭ dupe tipiculŭ bisericescŭ şi în conformitate cu sânte canóne, închipuindŭ: « Restignirea, Mormîntul şi Invierea luĭ Hristos ». Şi când noĭ nu maĭ putem tolera, ca din sânţenia lorŭ, în loculŭ respectuluĭ ce datorămŭ pentru religie, să le lăsămŭ a deveni jucăria necredinţeĭ şi a unorŭ vane ilusiunĭ.

Cine'ĭ póte da acestŭ dreptŭ supra-naturalŭ şi neaudiţŭ până acumŭ în analele lumiĭ, celŭ puţinŭ la noĭ creştiniĭ bisericiĭ rĕsărituluĭ?

«Pe mulţi i'a încelatŭ părerea lorŭ şi socotélă rea a făcutŭ să «lunece cugetele lorŭ». (Cartea luĭ Iisus fiul luĭ Sirah. Cap. 3, Stih. 19—23).

Apoĭ şi celŭ maĭ lipsitŭ de orĭ ce cunoscinţe bisericescĭ, urméză a da cuvenitul respectŭ către religie şi către cele sânte, de óre ce în de obşte este cunoscut că religia este basa fundamentală a instrucţiuneĭ, fără de care nu póte esista nicĭ unŭ raportŭ între omŭ şi Dumnedeŭ: Ea este perfecta civilisaţiune a omuluĭ, ea este adevĕrata filosofie a tutulor popórelor, ea este sublima raţiune umană, ea este singura şi ultima consolaţiune a omuluĭ, fără dânsa, nu póte fi nicĭ virtute solidă, nicĭ fericire adevĕrată: fără religiune nu numaĭ că se nimicescŭ orĭ ce state, darŭ şi societatea se corupe şi tinerimea se demoralisésă; şi, chiar legile cele maĭ bune dictate de ceĭ maĭ celebri legislatorĭ, încă nu potŭ avea o influinţă atâtŭ de puternică ca acelea ce suntŭ inspirate de o autoritate divină.

Daca unŭ poporŭ, este crescutŭ după principiile evangelice şi pătrunsŭ de morala religiósă, este totŭ-d'a-una dispusu a privi cu respectŭ totŭ ce se atinge de biserică; cea maĭ uşóră nesocotinţă însă, în privinţa celorŭ religióse, trebue să se scie, că este de ajuns a sgudui principiile religieĭ şi a nimici totŭ folosulŭ ce a produsŭ glorioşiĭ noştri străbunĭ în secolĭ.

Nemuritoriĭ noştri străbunĭ, spre a profita de mântuitórele învĕţăturĭ ale Domnuluĭ Nostru Iisus Hristos care se predaŭ Sântele Altare, plinĭ de entusiasmŭ religiosŭ, pioşĭ şi legaţĭ de unŭ adevĕratŭ patriotismŭ, ridicară aceste numeróse edificiĭ religióse (de care se supără autorulŭ aceluĭ articolŭ, în locŭ să regrete că nu se maĭ găsescŭ şi astădĭ asemenea fiĭ devotaţĭ umanităţiĭ spre a înmulţi Sântele altare); eĭ nu se mărginiră numaĭ întru acésta, ci asigurară şi eternitatea esistenţiĭ lor, luptânduse, până la abnegare ca să apere Sântele Altare şi prin urmare acéstă ţéră care ne-o lăsă de mostenire spre a lorŭ memorie şi a nóstră mîndrie naţională.

Pentru tóte aceste facerĭ de bine, memorabiliĭ noştri străbunĭ, sacrificând tot pentru urmaşiĭ lor, n'aŭ conservat pentru dînşiĭ de câtu consolaţiunea, ca, aceste sacre monumente să esiste în eternitate ast-felŭ, precum a fostŭ ultima lor voinţă.

Nu suntemŭ darŭ, datorĭ a le respecta acestŭ dreptŭ netăgăduitŭ ce stă în faţa nóstră şi chiarŭ orĭ-ce urmă a lorŭ, pe acolo pe unde

amŭ putea-o descoperi în întunericulŭ timpurilorŭ furtunóse prin care aŭ trecutŭ acéstă ţéră?

Se maĭ găsesce vre unulŭ între noĭ, fiŭ vitregŭ, ingratŭ, renegatŭ, perfidŭ, perversŭ, usurpătorŭ de sanctitatea acestuĭ dreptŭ, care să'şĭ înnalţe vocea în contra recunoscinţeĭ!.. Care să calce cu dispreţŭ peste mormintele acelorŭ ilustriĭ străbunĭ ce'şĭ sacrificară sângele şi propria lor avere pentru religiune şi pentru a ne păstra numele de Românĭ!

« Vaĭ ţie semiţie rea, fiĭ nerecunoscătorĭ şi fără de lege! »

« Amarŭ celuĭ fără de lege, că rele vorŭ veni luĭ, dupre lucrulŭ mâĭnilorŭ luĭ » (proorocia Isaieĭ. Cap. 3. Stih. I).

Voesce darŭ unulŭ ca acela a se părăsi Altarul Domnuluĭ, a se lăsa în ruine, a se dărîma? Apoĭ acésta a fost intenţiunea strămoşilor noştriĭ şi a cleruluĭ care, în urma lorŭ, a păstrat cu zel şi multă ardóre, contribuindŭ uniĭ din clericĭ chiarŭ de la dînşiĭ prin banĭ şi ostenelĭ de a se întreţine pênĕ acumŭ aceste sacre aşezăminte, în ceea ce ele aŭ avutŭ de trebuinţă?

Daca esistă astă-ḑĭ poporulŭ Românŭ, daca avemŭ o patrie, este pentru că, amŭ avutŭ o credinţă nestrămutată în Dumneḑeŭ, unŭ Altarŭ, o biserică sacră şi neatinsă în drepturile sale.

Véḑă orĭ-cine, de cândŭ a începutŭ a se călca drepturile bisericeĭ, câte dezastre aŭ venitŭ asupră-ne!.... şi, daca nu este cu dreptŭ « a se da luĭ Dumneḑeŭ ceea ce este alŭ luĭ Dumnezeŭ şi ceea ce este alŭ Cesaruluĭ luĭ Cesarŭ ». (Evang, Mateĭ Capŭ 22. Inc. 5).

Fie multŭ Milostive Dómne, dupĕ îndelungŭ răbdarea ta « care nu voescĭ mórtea păcătosuluĭ, ci să se întórcă şi să fie viŭ », ca şi celŭ ce a căzut în acéstă rătăcire, să se întórcă de la dênsa! căcĭ biserica nicĭ o dată nu osândesce, ea iartă! fie ḑicŭ, ca cele ce s'a citatŭ prin acelŭ ḑiarŭ atât de durerosŭ în sufletulŭ nostru, să rĕmâie unŭ visŭ greŭ, să rĕmâie în eternă uĭtare! fie ca ingerenţa civilă să nu maĭ apară în atribuţiunile spirituale! fie ca ḑiaristiĭ să numaĭ céră vre-o dată metamorphose în bisericĭ! fie ca totŭ Românulŭ orthodocsŭ, să nu maĭ cugete la deturnarea fundaţiunilorŭ piróse de la adevĕrata lorŭ destinaţiune!...

Pe câtŭ ne privesce pe noĭ, o asemine questiune religiósă, vĕ declarŭ în tótă sinceritatea, iubiţilorŭ meĭ fiĭ spiritualĭ, că, nu ne vomŭ abate nicĭ o dată de la ceea ce ne ordónă sânta nóstră biserică

orthodoxă, scumpa nóstră patrie spirituală, nicĭ de la datoriile imperióse ce ne privescŭ ca păstorŭ alŭ turmeĭ cuvêntătóre de la acéstă de Dumneḑeŭ păzită eparchie, ci tot d'a una cu credinţă tare şi nestrămutată în Dumneḑeŭ, vomŭ protesta susŭ şi tare, orĭ de câte orĭ s'arŭ ridica nisce asemenea góne asupra sânteloră nóstre bisericĭ, cu tóte mijlócele nóstre cele slabe.

Singura nóstră preocupaţiune, nu a fostŭ şi nu va fi alta de câtŭ a vedea biserica la înălţimea eĭ şi de a rĕmânea drepturile eĭ inebranlabile :

De aceea amŭ venitŭ la acéstă eparchie şi pentru acésta, ne vomŭ sacrifica în orĭ ce omentŭ şi în orĭ ce circumstanţe până la cea din urmă respiraţiune.

Terminîndŭ acestea, vĕ sfătuescŭ duhovnicesce a nu se scandalisa ânimele vóstre întru nimicŭ la orĭ ce tentaţiunĭ de aseminea natură; să nu vi se ştérgă din ânimă sentimentele de religiositate şi de binefacere; veghiaţĭ şi păstraţĭ în tótă integritatea sfintele luĭ Dumneḑeŭ bisericĭ; respectaţile ca pe cele maĭ sacre odóre; cugetaţĭ a pururea a-le înmulţi; ér nu a le dărîma, ca sĕ putemŭ face fericirea ţĕreĭ nóstre; imitaţĭ laudabilele esemple ale gloşioşilorŭ noştriĭ străbunĭ, cariĭ pentru a lorŭ pietate, virtute şi frumóse semtimente ce aŭ avutŭ către cele sânte şi pentru zelulŭ cu care se luptaŭ pentru patrie le-a ajutatŭ bunulŭ Dumneḑeŭ de ne aŭ lăsat aceste nepreţuite darurĭ; faceţi-vĕ demnĭ de a purta numele lorŭ plinŭ de glorie, care s'aŭ gravatŭ pe muriĭ tuturorŭ sacrelorŭ edificiĭ (1), ce ne-eŭ lăsatŭ de moştenire, unde, ne putemŭ închina la sântele lorŭ altare şi unde datorămŭ a aduce de vecĭ laudă către Inaltulŭ Creatorŭ, pentru nenumĕratele facerĭ de bine ce priimindŭ de la dênsulŭ pe

(1) Dupĕ cumŭ şi astăḑĭ esistă acéstă frumósă biserică de la Curtea de Argeşŭ alŭ căreia stylŭ ornamentalŭ, se vede, că meşterul Manole, 'l-a imitatŭ dupĕ miniatura bizantină, care a făcut admiraţiunea popórelor şi lauda ferictuluĭ Neagoe Voevod, fondatorulŭ eĭ, ce repausézā în lăuntrulŭ bisericiĭ în partea dréptă sub piatra mormêntală cu data 1521.

Totŭ aci se află treĭ pietre maĭ micĭ, unde repausézā treĭ fi aĭ sĕĭ : Angelina Ioan şi Petru, şi maĭ josŭ este Stanca fiĭca luĭ subnume de Sofronia la 1531.

Totŭ aci se află şi piatra mormêntală a luĭ Radu de la Afumatĭ 1529.

Maĭ spre uşa bisericeĭ se găsescŭ încă treĭ petre mormêntale.

Sub una zace Constantin, nepotul luĭ Mateĭ Voe-Vod. 1641.

Sub cea dea a doa Ananina Metropolitulŭ 1582.

Sub cea de a treia Kiasna. soţia Armaşuluĭ care a fostŭ la Mateĭ V,43.. 6V1

fie care minutŭ şi în tóte criticile evenimente ce ne înconjióră, căcĭ numaĭ cu dragostea către Dumneḑeŭ şi către apropele, cu credinţă şi cu fapte bune, ne vomŭ putea mîntui de tóte relele ce ne bîntue
« Şi scimŭ că, celorŭ ce iubescŭ pe Dumneḑeŭ tóte li se lucréză « spre bine ». (Apostolulŭ Pavelŭ. Către romanĭ. Cap. 8 Stih. 28).
« Ce folosŭ este, fraţiĭ meĭ de ar ḑice cine-va că are credinţă? « iar fapte nu are? aŭ póte credinţa să'l mântuiască pre dînsulŭ; « că de va fi fratele séŭ sora golĭ şi lipsiţĭ de hrana cea de tóte ḑi- « lele şi va ḑice lor cine-va dintre voĭ, mergeţĭ cu pace, încălziţivĕ şi « vĕ săturaţĭ şi nu le ar da lor cele de tréba trupuluĭ, ce folosŭ ar « fi? Aşa şi credinţa, daca nu are fapte bune, mórtă este singură ». (Apos. Iacov. Cap. 2, Stih. 14—17.)

Urmând dar cu sânţenie, tóte câte amŭ zisŭ, veţĭ fi lăudaţĭ; consciinţa vóstră va fi sinceră şi curată; veţĭ fi demnĭ a vĕ numi fi luĭ Dumnezeŭ; veţĭ avea rĕspunsŭ bunŭ înaintea înfricoşatuluĭ şi Nemitarniculuĭ judecătorŭ şi veţĭ dobândi cununa care veselesce pe ceĭ drepţĭ în viéţa eternă; Iar din partene, rugămŭ pe Cel-Atot Putinte ca mila luĭ să vĕ umbréscŭ în tóte zilele vieţeĭ vóstre şi darulŭ duhuluĭ sântŭ să fie cu voĭ cu toţĭ. Aminŭ.

(Semnat) †Ghenadie Argeşu.

Conform cu originalui.

Dir. Episc. N. Protopopescu.

ESPLICAREA
EVANGELIEI A II-a DUPA RUSALII

(Math. cap. IV, vers 18—23).

Urmărind cu luarea-aminte cuprinderea sântei Evangelii ce s'a cetit astă-ḑi, noi în genere aflăm în ea două idei principale, séŭ mai bine ḑicênd două lucrări Dumneḑeesci în raport către omenire, şi anume : Provedinţa séŭ îngrijirea Dumneḑeéscă, şi prea marea lui iubire de ómeni. Provedinţa o vedem în alegerea şi kiemarea sânţilor Apostoli, pe care îi alege dintre ómenii cei mai simpli şi ne cărturari, pentru a se vedea că în lăţirea şi propagarea creştinătăţei, lucră puterea şi mintea cea prea perfectă a lui Dumneḑeŭ, iar nu înţelepciunea şi combinările minţei omenesci. Iar iubirea de ómeni se arată în predicarea Evangeliei — despre împĕrăţia lui Dumneḑeŭ şi vindecarea a tot felul de bóle şi neputinţi întru popor prin Domnul nostru Iisus Christos. Sciind acum cuprinsul general al acestei sânte Evangelii s'o urmărim şi în parte vers după vers, şi să vedem inţelesul ei.

Aşa noi, creştinilor, în Evangelia, ce s'a cetit astă-ḑi am auḑit cuvintele :

«**In vremea aceea, umblând Iisus pre lângă marea Galileei, a vĕḑut pre doi fraţi, pre Simon ce se numesce Petru, şi pre Andrei fratele lui, aruncându-şi mreja în mare, că eraŭ pescari. Şi a ḑis lor: veniţi după mine, şi vĕ voiŭ face pre voi vênători de ómeni. Iar ei îndată lăsându-şi mrejele aŭ mers dupe dînsul**».

Privind la aceste cuvinte din punctul de vedere istoric, trebue a sci că marea Galileei purta şi numele de marea Tiveriadei şi lacul Genesaretului; şi că acéstă parte aşa era de frumósă, în cât nici una din părţile Palestinei,

afară de cea de răsărit, nu se putea compara cu ea. Un mare numĕr de oraşe şi sate, precum : Tiveriada, Vithsaida, Capernaum, Chorasin, Magdala etc, care eraŭ destul de populate, se întindeaŭ pe ţermurile acestuĭ lac. Iosif Flavie vorbind despre abondenţa şi frumuseţea ţĕrmurilor acestuĭ lac în tóte timpurile anuluĭ, numesce aceste localităţĭ *Raiul pămêntesc*; şi tot-o-dată arată că Iordanul curge prin acest lac fără ca să'şĭ amestice apele. Apa laculuĭ era lină, bună la gust, şi plină de pesce : pentru care, precum se vede din maĭ multe locurĭ ale Evangelieĭ, pescăritul era una din ocupaţiunile principale ale locuitorilor de prin prejur.

Pe ţermurile frumóse ale acestuĭ lac vĕdênd Domnul pe fraţiĭ — Simon ce se numesce Petru (1) şi pe Andreĭ, cariĭ fiind pescarĭ, îşĭ aruncaŭ mrejele în mare, şi prevedênd întrênşiĭ predisposiţiunĭ de credinţă adevĕrată şi tare, i-a kiemat la sine spre a-ĭ pregăti şi a-ĭ face din vênătorĭ de pesce, vênătorĭ de ómenĭ. Dar pentru ce óre Iisus Christos alege de discipolĭ séŭ ucenicĭ aĭ seĭ pe nisce aseminea ómenĭ ne cărturarĭ ? Aci se vede Provedinţa şi okiul cel a tóte vĕdător a luĭ Dumneḑeŭ, care încă de la începutul fie-căreĭ lucrărĭ cumpănesce şi dirige cu înţelepciune lucrurile spre a ajunge la scopul lor, şi a înlătura orĭ şi ce infamiĭ provenite din îndemnurile inamiculuĭ omenireĭ, a diavoluluĭ. Décă Iisus Christos ar fi ales de discipulĭ aĭ seĭ dintre învĕţaţĭ, bogaţĭ şi puternicĭ aĭ pămêntuluĭ, atuncĭ óməniĭ îndărătnicĭ şi împetriţĭ la inimă, ar fi ḑis că Evangelia a supus lumea, nu prin puterea luĭ Dumneḑeŭ, ci prin frică, prin banĭ şi prin inţelepciune omenéscă. « *Dar să nu se laude nicĭ un corp înaintea luĭ Dumneḑeŭ* — ḑice Apostolul — şi să se scie, *că pre cele nebune ale lumeĭ a ales Dumneḑeŭ, ca pe ceĭ înţelepţi se'i ruşineze, şi pre cele slabe ale lumeĭ a ales* Dumneḑeŭ *ca să înfrunteze pe cele tari, şi pre cele de nem prost şi ne băgate în sêmă, şi pre cele ce nu sunt, a ales Dumneḑeŭ, ca pe cele ce sunt să le strice* (1. Colas. I. şi IV). Credinţa decĭ, este un dar a luĭ Dumneḑeŭ, şi lauda pentru ea se cuvine tot luĭ. Fraţiĭ, — Simon

(1) Petru însemnéză în Grecesce Piatra, şi corespunde cu evreescul Kifa.

şi Andreiu eraŭ cunoscuţî luî Iisus încă de când eraŭ discipulî aî luî Ioan; însă nu li spusese ce voesce a face din eî. Dar când Provedinţa Divină totul regulase, Iisus Christos vine la mare, îî găsesc vênând pesce, şi'î kiamă dicêndu-le: **veniţî după mine şi Eŭ vě voiŭ face vênătorî de ómenî**». Adică, vě voiŭ face pre voî predicatorî aî Evangeliei; şi în loc de mreje pentru pescî, veţî întinde undeţile cuvêntuluî luî Dumnedeŭ, şi veţî atrage cu ele pe necredincioşî la cunoscinţa Adevěratuluî Dumnedeŭ— la mântuire. Dar Petru şi Andreiŭ avênd deplina credinţă în atot puternicia luî Dumnedeŭ, carele şi vorbia cu dênşi şi carele póte să facă din slab, tare, şi din neputincios, putincios, s'aŭ grăbit a merge dupě dînsul. «**Iar eî audind acestea** — dice Sântul Evangelist Matheiŭ —, **îndată lăsându-şî mrejele aŭ mersŭ dupě dênsul**». Vedeţî creştinilor, câtă abnegaţiune de sine! Mrejele, luntrea şi undiţile, fără 'ndoială, eraŭ unicele lor midlóce de a-şî procura hrana de tóte dilele, atât pentru eî cât şi pentru familiile lor; şi cu tóte acestea, îndată ce eî aŭ audit pe Domnul kiemându-î către Sine, aŭ lăsat tóte şi aŭ urmat Luî. Din acéstă faptă a lor, trebue a ne invěţa şi noî, cât de cu mare repegîune datorim de a urma luî Dumnedeŭ, când ca şi pre Apostolî ne kiamă dicênd: «*Veniţi către mine toţi ceî însărcinaţi şi osteniţi, şi Eŭ vě voiŭ odihni pre voi*»; căcî precum atuncî aŭ kiemat pre Apostolî, aşa şi acum în fie-care-di ne kiamă pre noî. Si dupre cum Apostoliî aŭ lăsat mrejele şi undiţile cu care vênaŭ pescî, aşa şi noî să lăsâm ideile şi dorinţele corporale, cu care ne prindem înşine în undeţile inamiculuî mântuireî nóstre — a diavoluluî. Si precum Apostoliî aŭ lăsat tot avutul lor pământesc aşa şi noî lăsând tot interesul nelegiuit şi tótă rěutatea, şi scoţênd tóte vicleşugurile din inimele nóstre, să fim cu luarea aminte la vocea Domnuluî care ne kiamă la mântuire şi să împlinim poruncile luî. Dar fiind că secerişul era mult şi choldele întinse, Domnul, dupě ce Petru şi Andreiŭ séŭ decis'a merge dupě El cea maî mică întârdiere, s'a grăbit a kiema şi pe alţiî la apostolat: pentru care sântul Evangelist adauge:

«**Şi de acolo maî nainte mergênd, a vědut pe alţi**

doî frați, pre Iacov al luî Zevedeiŭ, și pre Ioan fratele luî. în corabie cu Zevedeiŭ tatăl lor, cârpindu-șî mrejele lor, și î-a kiemat pre dênșiî. Iar eî îndată și lăsând corabia, și pre Zevedeiŭ tatăl lor, aŭ mersŭ dupre dênsul» In aceste cuvinte noî vedem ca Sântul Evangelist ne spune simplu și curat, că Iisus Christos a maî kiamat încă la apostolat şipe frațiî — Iacov şi Ioan, cariî eraŭ fiî aî luî Zevedeiŭ, şi cariî fiind în corabie cu tatăl lor îşî cârpiaŭ mrejele; şi că eî îndată după kiemare lăsând corabia şi pe tatăl lor aŭ urmatŭ luî. Aicî este de observat: ântâiŭ aceea, că décă Evangelistul dice că Iisus a kiemat pre Iacov al luî Zevedeiŭ şi pre Ioan fratele luî, şi nu dice de a dreptul că a kiemat pe Iacov şi Ioan fiiî luî Zevedeiŭ, cauza este că eraŭ doî Apostolî cu numele Iacov : dintre care unul era fiiŭ al luî Alfeŭ, pe care Sântul Evangelist Marcu îl numesce şi Iacov cel mic, iar altul era fiiŭ al luî Zevedeiŭ, pe care, pentru a-l deosebi de cel d'antîiŭ arată şi al cuî fiŭ este. Al doilea ca décă Iacov şi Ioan împreună cu tatăl lor îşî cârpiaŭ mrejele apoî eî eraŭ ómenî săracî ; de unde se vede iarăşî iconomia Dumnedeéscă în propagarea Evangelieî de către ómenî ne cultivațî şi săracî, pentru ca să nu se laude tot omul întru înţelepciunea sea. Al treilea, că Iacov şi Ioan prin immediata lor urmare după cel ce î-a kiemat, fără a se maî ocupa de tatăl lor, care se vede că nu a voit să crédă, s'aŭ arătat demnî de a fi discipulî aî luî Iisus, care cu altă ocasiune a dis : «*Tot cel ce iubesce pe tată, frați séŭ surori mai mult de cât pre mine nu este vrednic de mine*». Din tóte acestea trebue a ne învęța, că precum aceştî doî frațî aŭ lăsat corabia şi pe tatăl lor, — vrea să dică aŭ făcut cu fapta abstracţiune de bunurile şi mângăerile temporale de care puteaŭ să se bucure, aşa şi noî, iubind pre Dumnedeŭ maî mult de cât orî-ce în lume, să lăsăm corabia vieţeî cea plină de grijî ne folositóre, care înótă pe noianuluî acestiî lumî furtunóse, şi să ne grăbim a trece în barca ce se conduce de însuşî Iisus Christos, şi carea pentru aceea, deşi se pórtă tot peoénul mareî furtunóse este maî sigură şi maî fără pericol.

Indată după kiemarea şi a acestor doĭ discipolĭ la apostolit, Iisus Christos începe a propune cerésca sea învĕţătură, — pentru care sântul Evangelist maĭ departe ḑice: «**Şi a străbătut Iisus tótă Galileea, învĕţind în sinagogele lor, şi propoveduind Evangalia împĕrăţieĭ, şi vindecând tótă bóla, şi tótă neputinţa întru popor**». Aicĭ trebue a întórce luarea aminte asupra locurilor, unde învĕţa Iisus, adică asupra Sinagogelor. Sinagoge se numiaŭ edificiele séŭ casele în care se adunaŭ Evreiĭ de citiaŭ Sânta scriptură séŭ Biblia. In totul dupre legea luĭ Moisi serviciul Divin şi sacrificiele trebuiaŭ să fie efectuate de Evreĭ maĭ ântâiŭ în locul, unde se află kivotul séŭ serviciul legeĭ; iar dupe aceea în Ierusalim, unde era unicul templu al adevĕratuluĭ D-ḑeŭ, şi unde fie care Evreŭ era obligat de a merge cel puţin o dată pe an. In timpul captivităţeĭ babilonice, când Evreiĭ fură necesitâţĭ de a trăi departe de ţéra lor, unde nu aveaŭ templu, se simţĭ cu deosebire o mare necesitate de a se însemna nisce locurĭ anumite pentru adunările religióse, in care să pótă a se ocupa cel puţin cu cetirea legeĭ şi a rugăciunilor comune, décă nu se putea sevêrşi şi aducerea sacrificielor. Către acest timp — cu deosebire — (1) — referă mulţĭ şi originea sinagogelor. Dupĕ întórcerea din captivitate şi reedificarea templuluĭ, obiceiul de a sevêrşi parte din serviciul divin în locurĭ particulare, fiind deja înrădăcinat, nu numaĭ nu a încetat, ci încă — din cauza greutăţilor ce întîmpinaŭ cu călătoria la Ierusalim, s'a şi întărit.

Cu modul acesta, în timpul Nascereĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos, sinagogele eraŭ respândite nu numaĭ în Palestina, ci şi în oraşele din Siria, Asia mică şi Grecia. Ba încă ce e maĭ mult, în unele din oraşele cele marĭ ele eraŭ fórte numeróse. Iudeiĭ se adunaŭ de ordinar în sinagogĭ sâmbăta şi în ḑilele de sĕrbătorĭ; iar maĭ pe urmă, încă şi în adoua ş'a treia ḑi a septămêneĭ. In aseminea locurĭ decĭ, predica Iisus Christos la arătare — despre împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ, ca să nu i se imputeze

(1) Uniĭ însĕ deduc originea sinagogelor de la şcólele profetice.

că învĕța contra legeĭ şi a profeților ; pentru care El şi dice Caefeĭ : «Eŭ de facia am grăit lumeĭ, şi tot-dé-una am învĕțat în sinagogă şi în biserică, unde se adunaŭ Iudeiĭ de pretutindenea, şi întru ascuns n'am grăit nimica». *Predica Evangelia impĕrĕției lui Dumnedeŭ*, adică învață pre credincioşĭ Dogmele pietățeĭ, Misteriile credințeĭ, înțelesul legeĭ, practicarea faptelor bune, prin care omul se face demn de impĕrăția luĭ Dumnedeŭ. Dar Iisus Christos nu numaĭ învăța şi îndemna la practicarea faptelor bune, ci şi singur împlinia maĭ ântăiŭ ceea ce învață pe alțiĭ se facă. Aşa spre esemplu El învață pe popor dicênd : «Fericițĭ ceĭ săracĭ cu spiritul, ca acelora este împĕrăția luĭ Dumnedeŭ, şi acésta o sĕvârşesce maĭ ântêiŭ singur, căcĭ dice despre sine» Eŭ de la sinemĭ nu fac nimic, care vrea să dică că El puterea sea şi tóte darurile de care împărtăşesce pe ómenĭ sunt de la Dumnedeŭ Tatăl, iar nu de la sine; cu tóte ca El este întru Tatăl, şi Tatăl întru El.

Decĭ dar creştinilor, fiind tot-dé-una cu atențiune la învĕțătura ce ni se propune în sânta Evangelie, prin care în tóte dilele suntem kiemațĭ la mântuire, să ne grăbim, de a ne conforma credința şi faptele nóstre cu ea.

Archim. **Silivestru Bălănescu.**

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI

XV-ea VORBIRE
ANTAIEA LA RUGACIUNEA CATRE DUHUL SFANT
IMPĔRATE CERESC

Fraților!

Stând în sfânta biserică, luând aminte la Dumnedeească citire şi cântare, din tóte rugăciunile bisericeştĭ, noĭ maĭ adese-orĭ audim repetêndu-se aceste scurte ru-

găciunĭ: *Impĕrate ceresc, Prea sfântă Treime, Tatăl nostru.* Cu cât audim maĭ adese-orĭ citindu-se aceste rugăciunĭ, pre atât maĭ bine le învĕţăm pre din'afară; dér abia putem dice, că cu atât maĭ bine le înţelegem. Maĭ în tóte lucrurile se petrece cu noĭ ast-fel: cu cât se întêmplă ce-va maĭ rar, cu atât noĭ suntem maĭ curioşĭ; iar lucrurile ce le audim şi le vedem maĭ rar, acelea maĭ mult atrag luarea nóstră aminte. Dér aceste rugăciunĭ se repetéză aşa de des, pentru că coprind într'însele multe lucrurĭ folositóre şi trebuinciόse pentru noĭ, — se repetă pentru aceea, ca se ştim şi sĕ ţinem bine în mintea nóstră şi în inimă aceea-ce se coprinde într'ênsele.

Astă-dĭ, cu ajutorul luĭ Dumnedeŭ, eŭ mĕ voiŭ sili sĕ vĕ tâlcuesc una din tr'ênsele, care se citeşte ast-fel: *Impĕrate ceresc, Mângêitorule, Duhul adevĕruluĭ, carele pretutindinea eşti, şi tóte le împlineşti, vistierul bunătăţilor şi dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşlueşte întru noĭ şi ne curăţeşte pre noĭ de tótă spurcăciunea şi mêntueşte, bunule, sufletele nóstre:*

Şi către cine înălţăm noĭ acéstă rugăciune?

Către Duhul Sfânt, care este a treia persónă a Prea Sfinteĭ treimĭ: căcĭ voĭ ştiţĭ, că Dumnedeŭ este unul dupĕ fiinţă, dér în treit dupĕ persóne, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh.

Dér óre pentru ce se începe cu acéstă rugăciune or-ce suljbă bisericéscă, şi chiar şi a casă voĭ toţĭ sunteţĭ datorĭ sĕ începeţĭ rugăciunile vóstre tot cu ea?

Pentru că tot ce este bunŭ se începe şi se sĕvîrşeşte numaĭ prin ajutorul Sfântuluĭ Duh; numaĭ atuncĭ vom avea înaintare şi în rugăciune şi în or-ce, când Duhul Sfânt cu darul seŭ ne va ajuta; fără El nicĭ rugăciunea nóstră nu póte fi plăcută luĭ Dumnedeŭ, şi or-ce lucru nu va înainta.

Dér óre pentru ce Duhul Sfânt se numeşte *Impĕrat ceresc?*

El se numeşte *Impĕrat* — pentru a arĕta că El este de

o potrivă cu Dumnedeŭ Tatăl şi cu Dumnedeŭ Fiul; fiind că în Sfânta Scriptură şi Duumnedeŭ Tatăl se numeşte *Impĕrat* (1 Tim. 1, 17; Psal. 88, 19), *Domn al cerului şi al pămêntuluĭ* (Mat. 11, 25), tot ast-fel şi Fiul luĭ Dumnedeŭ într'o cântare bisericéscă se dice: *Impĕratul ceruluĭ pentru iubirea sa de ómenĭ s'a arĕtat pre pămênt.*

Duhul Sfânt se numeşte Impĕrat *ceresc* nu pentru aceea, că împĕrăţia Luĭ nu s'ar întinde şi preste pămĕnt, ci pentru că El împĕrăţeşte maĭ cu osebire în cer între Sfinţiĭ luĭ Dumnedeŭ, între Ingeriĭ ceĭ netrupeştĭ şi alţĭ dreptĭ; încă şi pentru aceea, că, ca să dicem aşa, el cârmueşte împĕrăţia cerească, adecă fericirea nóstră cea vecinică; fiind-că şi midlócele ce sunt spre mântuire — sfintele Taine, ni se daŭ de către Duhul Sfânt, şi noĭ ne mântuim numaĭ prin ajutorul Sfântuluĭ Duh.

Pentru ce se numeşte Duhul Sfânt şi *Mângâitor*?

Pentru aceea, precum dice un Sfânt Părinte al Bisericiĭ, că Duhul Sfânt, dând nădejde de ertare celor-ce se întristédă pentru pĕcatele lor, le uşurédă întristarea sufletuluĭ lor (1); adecă noĭ toţĭ suntem pĕcătoşĭ: *căcĭ cine se află neîntinat? nimenĭ, măcar de ar-fi viaţa luĭ numaĭ de o singură di pre pămênt,* dice Sfânta Scriptură. Şi voĭ ştiţĭ, ce va dice Domnul pĕcătoşilor la înfricoşéta judecată: *duceţi-vĕ de la mine blestemaţilor în focul cel vecinic, carele este gătit diavoluluĭ şi îngerilor luĭ* (Mat. 25, 41). Dup'acésta, ce bucurie póte fi pentru noĭ d'a maĭ trăi pe pămênt! Dér iată, că Dumnedeŭ este milotiv şi îndurat spre noĭ păcătoşiĭ: Duhul Sfânt ne mângîe şi dă midlócele pentru curăţirea de pĕcatele nóstre în taina spovedanieĭ şi a sfinteĭ cumenicături, şi împreună cu acestea şi nădejdea către mêntuire. Ş'apoĭ deosebit de pĕcate, câte nenorocirĭ nu maĭ avem noĭ? Eĭ bine, fraţilor, în tóte nenorocirile acestea sĕ ne întórcem pentru mîngierea nóstră către Sfântul Duh şi El, vĕ asigur că, ne va mîngîia, — precum a mîngîiat El pre sfinţiĭ Apostolĭ

(1) Grigorie Theol. vedĭ Christ. Citere. anulŭ 1839. 2, 240. Cuvênt la Sf. Treime.

dupĕ înălţarea Domnuluĭ la cer, precum a mângîiat pre Sfinţiĭ mucenicĭ în cumplitele lor chinurĭ, pre sfinţiĭ pustnicĭ în viaţa lor cea grea şi mult ostenitóre.

Pentru ce Duhul Sfânt se numeşte *Duhul adevĕruluĭ?*

Pentru că de la Dênsul vine tot adevĕrul; tóte, câte El ni le descopere, ne făgădueşte, saŭ ne ameninţă, — tóte acestea sunt adevĕrate şi sfinte. Aşa este şi Sfânta Scriptură, saŭ cuvêntul luĭ Dumnedeŭ; scris prin însuflară Duhuluĭ Sfânt, precum audim citindu-se şi în Simbolul credinţeĭ nóstre: *cred întru Duhul Sfânt, carele a grăit prin prorocĭ.* Pentru aceia noĭ trebue sĕ şi credem fără îndoială Cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ, să-l ascultăm şi să-l primim cu tótă inima, dér Duhul Sfânt şi acum petrecênd de-a pururea în Sfânta Biserică (Ión 14, 16), o pădeşte pre ea de tot eresul, îĭ dă păstorĭ şi învĕţătorĭ (Fapt. Apost. 20, 28) şi-ĭ povĕţueşte spre tot adevĕrul (Ión. 15, 26). Pentru acea şi pre Sfânta Biserică — mama nóstră, şi pre părinţiĭ noştrĭ duhovniceştĭ — păstoriĭ Bisericiĭ trebue se-ĭ ascultăm şi sĕ împlinim întocmaĭ tóte, câte eĭ ne poruncescŭ.

Ce va sĕ dică cuvintele: *carele pretutindenĭ eştĭ şi tóte le împlineştĭ?*

Acésta va sĕ dică, că Duhul Sfânt, ca Dumnedeŭ şi ca cârmuitorul mântuireĭ nóstre, este pretutindenĭ şi în tótă vremea, şi în tot-d'a-una gata ca să ne ajute pre noĭ pre toţĭ, câţĭ îl rugăm cu credinţă. Iată în ce chip vorbeşte despre acésta Prorocul şi Impĕratul David:

Unde mĕ voiŭ duce de la Duhul Teŭ şi de la faţa Ta unde voiŭ fugi? De mĕ voiŭ sui în cer, tu acolo eştĭ; de mĕ voiŭ pogorî în iad, de faţă eştĭ; de voiŭ lua aripile mele de diminéţă şi mĕ voiŭ sălăşlui la marginile măriĭ, şi acolo tot mâna Ta mĕ va povăţuĭ şi drépta Ta mĕ va ţine. (Psal. 138, 7—8). Acésta va sĕ dică că, noĭ nicĭ că putem sĕ ne închipuim un ast-fel de loc, unde sĕ nu se afle Duhul Sfânt carele este pretutindenĭ; în cer — prin El primesc fericirea toţĭ sfinţiĭ luĭ Dumnedeŭ, în iad — acolo de frica luĭ tremură toţĭ demoniĭ şi ómeniĭ

ceĭ rěĭ, tot pămêntul este plin de darul luĭ şi de mântuitórea luĭ aflare.

Ce va sě dicě cuvintele: *vistierul bunătăţilor?* Vistierie se numeşte aceea ce este iubitŭ pentru noĭ, aceea ce este scump pentru noĭ, şi este de mare trebuinţă — aceea în ce noĭ aflăm bucuria nóstră, mângîerea, fericirea, c'un cuvênt aceea, ce este bun pentru noĭ. Duhul Sfânt, Dătătorul bunătăţilor celor vecinice, într'adevěr că este visteria tuturor bunătăţilor pentru sufletele nóstre, — este vistieria, din care noĭ putem tot-d'a-una sě luăm tóte trebuinciósele, cele-ce ne sunt ne apărate pentru viaţă şi buna cinstire,— este adevěrata bucurie, mângîere şi fericire.

Ce va sě dică: *dătătorule de viaţă?* Va sě dică aceea, că Dumnedeŭ, — Duhul Sfânt ne dă şi viaţa cea pămêntéscă, cea vremelnică, precum ne încredinţédă sfânta Scriptură: Duhul luĭ Dumnedeŭ cel-ce m'a făcut; prin El eŭ mě mişc şi trăesc şi sunt; de la Dênsul avem şi suflarea şi tóte. Dér *Dătător de viaţă* va sě dicě maĭ mult aceea, că El ne dă viaţa duhovnicéscă, vecinică, fericită, dându-ne în viaţa acésta tóte câte ne sunt trebuinciose pentru mântuirea nóstră. *Prin Sfântul Duh* — cântă Sfânta Biserică — *tot sufletul viadă şi cu curăţie se înalţă, luminându-se prin Sfânta Treime cu Sfinţenie de taină.*

Aşa, fraţilor, Duhl Sfânt este *Impěratul nostru ceresc,* este *Mângîitorul adevěruluĭ, carele pretutindenea este şi tóte le împlineşte, vistierul bunătăţilor şi dătător de viaţă.* Dupě tóte acestea eŭ cred că vě este înţeles, fraţilor, că trebue sě ne rugăm, ca Duhul Sfânt sě fie de a pururea cu noĭ. Iată pentru ce urmédă maĭ încolo acéstă rugăciune dicênd cuvintele: *vino şi te sălăşuleşte întru noĭ!* Dér cum va veni El să sě sălăşluéscă întru noĭ, când noĭ nu suntem vrednicĭ de acésta, când noĭ suntem pěcătoşĭ şi rěĭ, iar El este — visteria bunătăţilor? Aşa, fraţilor, noĭ nu suntem vrednicĭ pentru acésta din pricina pěcatelor nóstre, şi pentru aceea dicem maĭ în colo în acéstă rugăciune: *şi ne curăţeşte pre noĭ de tótă*

spurcăciunea! Ne rugăm: și *ne curățește,* pentru că noĭ singurĭ de sine nu putem nicĭ sĕ încetăm de a pĕcătui, déca harul Sfântuluĭ Duh nu ne va ajuta, — noĭ pentru tot-d'a-una suntem periţĭ, décă El nu ne va mântui: *și mântuește Bunule sufletele nóstre!*

Iată, fraţilor eŭ v'am spus, ce va sĕ dică rugăciunea — *Impĕrate ceresc.* In duminica viitóre eŭ vĕ voiŭ spune, ce urmédă din acéstă rugăciune. Amin.

Preot: **Sp. Bădescu.**

A XVI-a VORBIRE

A DOUA LA RUGACIUNEA CATRE DUHUL SFANT.

Fraţilorŭ!

In Duminica trecută eŭ v'am têlcuit rugăciunea către Duhul Sfânt, — v'am spus, pentru ce Duhul sfânt se numeşte Impĕrat ceresc, Mângîitor, Duhul adevĕruluĭ, vistierul bunătăţilor şi dătător de viaţă, şi pentru ce ne rugăm noĭ Luĭ, ca să vie şi să se sălăşluéscă întru noĭ şi să ne curăţéscă pre noĭ de tótă spurcăciunea, şi sĕ mantuéscă sufletele nóstre.

Acum sĕ ascultaţĭ, ce póte urma din acésta.

1, *Duhul Sfânt este Duh Mângîitor*, Ascultaţĭ dér! Noĭ maĭ adese orĭ, se întâmplă, ca să suferim multe nenorocirĭ, mórte, duşmăniĭ, secetă, — şi puţine sunt óre nenorocirile, care cad pe capetele nóstre în acéstă lume! Si ce facem noĭ, când aceste nenorocirĭ ne împresóră? 'Mi e şi ruşine d'a maĭ spune în ce caută uniĭ ómenĭ mângîerea lor! Ca să se maĭ mângîe şi sĕ maĭ uite necadul se pun sĕ bea pênă ce îşĭ perd şi minţile...Acésta eŭ nu o dic pentru toţĭ, ca cum toţĭ ar face aşa, ci este adevĕrat că mulţĭ, fórte mulţĭ fac aşa. Acésta se póte óre dice că este o faptă creştinéscă? In fie-care di noĭ dicem cu

gurile nóstre de maĭ multe orĭ: *Impĕrate ceresc, Mângîitorule!* . . . iar cu inimile nóstre nicĭ că ne gîndim să ne întórcem către dênsul după mângîere. Sĕ nu'mĭ diceţĭ: «că pênă la D-deŭ este departe» dicătórea acésta este una din cele maĭ greşite dicĕtorĭ. *Aprópe este Dumnedeŭ de toţi câţi îl chiamă pre El; El nu este departe de nici-unul din noi.* Duhul Sfânt *este pretutindeni şi tóte le împlineşte,*—iată ce ne spune nouĕ Sfânta Scriptură!

«Pênă la Dumnedeŭ este departe»!

Dér în sfânta biserică óre nu este D-deŭ? Vino în biserică şi te rógă maĭ cu oserdie luĭ D-deŭ,—şi ca când ţĭ-ar lua cu mâna tótă întristarea ta! Intrébă despre acésta pre ómeniĭ ceĭ bunĭ şi evlavioşĭ, saŭ ce este încă şi maĭ bine, citéscă aceea, cariĭ ştiŭ carte, iar aceea, cariĭ nu ştiţĭ ascultaţĭ la vieţile sfinţilor: acolo voĭ veţĭ vedea, că nenorocirile sĕ întâmplă sĕ le sufere nu numaĭ ómeniĭ ceĭ păcătoşĭ ca noĭ, ci chiar şi sfinţiĭ. Insuşĭ Dumnedeŭ ne trimite nenorocirile—ómenilor celor reĭ, pentru ca să se îndreptede, iar celor bunĭ, pentru ca sĕ se facĕ încă şi maĭ bunĭ.

Dér tot Dumnedeŭ îĭ şi mângîe. Citéscă ceĭ-ce ştiŭ carte, bune-óre, viaţa şi patimile sfântuluĭ mareluĭ mucenic Eustatie Plachida (20 Sept). Tótă viaţa lui a fost un şir ne'ntrerupt de suferinţe—în fie-care di câte o nouĕ suferinţă. El a fost un voevod împĕrătesc, cu nume mare şi fórte avut, din tóte avea de prisos—şi slugĭ şi banĭ şi tot felul de dobitóce. Dér el făcea şi multe fapte bune—iubia pre Dumnedeŭ şi pre aprópele. Dér Dumnedeŭ a voit ca şi maĭ mult să măréscă pre acest om drept, ca şi óre-când pre Iov. Si iată că după porunca luĭ Dumnedeŭ, mórtea a cercetat casa luĭ, apoĭ tot cu ştirea luĭ Dumnedeŭ şi voinţa luĭ, Plachida din om cu nume mare şi avut a sărăcit de tot şi cerşetoria. El a avut o sóţă bună şi cinstită, care după Dumnedeŭ iubia pre bărbatul seŭ, şi se întâmplă că într'o di când eĭ se aflaŭ în cale, un

om rĕŭ îĭ răpi muerea şi a dus'o într'o ţéră necunoscută. Maĭ avea el şi doĭ copilaşĭ, dér Domnul voi ca să încerce pênă în sfârşit răbdarea luĭ: fiarele sălbatice îĭ răpiră aceştĭ doĭ copiĭ şi fugiră cu eĭ. Ast fel Eustaţie rămase singur împovĕrat de marile luĭ nenorocirĭ. El plângea şi se tênguia, ci, împreună cu acestea el se ruga luĭ D deŭ dicênd: «Dómne Dumnedeul meŭ! nu te mânia asupră'mĭ pentru multa durere a inimeĭ mele; căcĭ ca om eŭ plâng, dér întru Tine—fĕcătorul şi Mîntuitorul meŭ eŭ mĕ şi întăresc, şi întru Tine nădăjduesc, şi cu iubirea Ta ca şi cu roua cea răcorósă, mĕ rocorescŭ şi cu dorinţa Ta, ca şi cu o dulcéţă, îmĭ îndulcesc nenorocirile mele! . . . «A venitŭ timpul —şi Dunedeŭ a căutat la răbdarea şi marea nădejde a luĭ Eustaţie. El a devenitŭ şi maĭ avut şi maĭ mărit ca înainte 'şĭ-a aflat sóţa şi copii, cariĭ într'un chip óre-care minunat scăpaseră, şi ce a fost încă şi maĭ mult a fost aceea că Dumnedeŭ 'l-a iubit atât de mult, în cât l'a învrednicit sĕ priméscă cununa mucenicéscă pentru mărturisirea numeluĭ luĭ, şi ast-fel sĕ dobândéscă împĕrăţia cerurilor. Cu chipul acesta, răbdarea şi supunerea voinţeĭ luĭ Dumnedeŭ, rugăciunea către Dênsul,—iată ce este de neapărată trebuinţă, ca şi nenorocirile sĕ nu fie pentru noĭ nenorocirĭ, ci milostivirĭ ale luĭ Dumnedeŭ precum într'adevĕr şi sunt! Ce folos ar putea sĕ aducă bĕutura? Voĭ înşi-vĕ ştiţĭ că cu bĕutura nu poţĭ scăpa de nenorocirea ce'ţĭ-a venit, ba póte că-ţĭ croeşţĭ altă nenorocire, din noŭ. Si acéstă nouă nenorocire, care nu maĭ este venită de la Dumnedeŭ 'ţĭ va fi ca o pedépsă pentru viaţa ta rea, iar nu ca o cercare saŭ ca o milostivire a luĭ Dumnedeŭ către tine.

Maĭ suntŭ şi alt-fel de nenorocirĭ: aĭ păcătuit, şi asupra sufletuluĭ teŭ apasă păcatul. Alérgă cât maĭ curând la sfânta biserică, saŭ chiar şi în casa ta te rógă închinându te cu capul la pămênt şi dicênd: *Împĕrate ceresc*

Mîngêitorule! . . . vino şi ne curăţeşte pre noi de tótă spurcăciunea! Ast-fel trebue sĕ urmăm, când ştim, cine este Mângêitorul nostru:

2, *Duhul Sfânt este Duhul adevĕrului.* Intre voĭ se află mulţĭ ómenĭ bătrânĭ, înţelepţĭ şi cu bnnă pricepere. Chiar şi voĭ toţĭ singurĭ iubiţĭ, ca sĕ vĕ daţĭ părerile vóstre. Une-orĭ voĭ judecaţĭ bine, iar une-orĭ, se întâmplă, ca sĕ judecaţĭ rĕŭ, ca nisce rĕĭ chreştinĭ, ca nişte ómenĭ fără nicĭ o judecată. Spre pildă: câte obiceiurĭ rele, şi superstiţiĭ, care n'aŭ nicĭ un înţeles! De unde aţĭ luat acestea tóte? — Eŭ vĕd că rĕspunsul 'l-aveţĭ gata: părinţiĭ noştriĭ aŭ făcut aşa, facem dér şi noĭ. Vĕ voiŭ vorbi despre acésta scurt de tot: părinţiĭ noştri aŭ făcut multe lucrurĭ bune, şi bine va fi nouĕ de vom face şi noĭ aşa! Dér trebue sĕ ne gândim, fraţilor, că părinţiĭ noştri aŭ fost şi eĭ ómenĭ; ca ómeni, aŭ putut să greşéscă, pentru aceea şi eĭ aŭ făcut multe nedreptăţĭ . . . Unul este însă adevĕrul şi dreptatea — Domnul nostru Iisus Christos, şi unul este Duhul adevĕruluĭ, Care ne învéţă tot adevĕrul şi dreptatea, ne învéţă prin sfintele scripturi, prin învĕţăturile sfinteĭ Bisericĭ, mama nóstră cea adevĕrată. Acum judecaţĭ: décă aceea ce părinţiĭ voştri v'a învĕţat, este în unire cu Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ, — apoĭ nicĭ o dată nu vĕ depĕrtaţĭ de ast-fel de obiceiurĭ, păstraţi-le pentru mântuirea sufletuluĭ vostru, spuneţi-le acestea şi copiilor vostri. Iar déca nu sunt în unire cu Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ, — părăsiţi-le îndată, ca nu cum va fiind lor ascultătorĭ, sĕ vĕ faceţĭ ne ascultătorĭ poruncilor luĭ Dumnedeŭ.

3, *Duhul Sfânt este vistierul bunătăţilor.* O! Să nu uitaţĭ nicĭ-o-dată acésta! fie-care din voĭ se sileşte ca sĕ aibă casă, sĕ fie în casă tóte regulate bine şi din destul. Fórte bine! Si sfânta Scriptură încuviinţédă acésta. (Inţeleptul Solomon. 27,25,26; 28,19; Sirah. 20, 28). Dér ocupêndu te cu gospodăria, adu-ţĭ aminte, că ea este trebu-

inciósă pentru tine numaĭ cât veĭ trăi în acéstă lume. Si chiar în acéstă lume *avuția nu este de folos omului reŭ*, dice înțeleptul. Acésta o puteți şti voĭ şi singurĭ, Stiind tu tóte acestea, nu uita, că adevĕrata şi unica ta vistierie este Duhul Sfânt, vistierie, fără care îțĭ va fi reŭ în acéstă lume, iar în cea-l-altă şi maĭ reŭ! Pentru aceea, déca tu silindu-te pentru agonisirea avereĭ, nu te gândeştĭ nicĭ la ostenélă, nicĭ la greutățĭ, numaĭ ca sĕ aĭ; apoĭ cu cât maĭ mult trebue sĕ întrebuințedĭ acestea — pocăința şi rugăciunea, ca să-țĭ agoniseştĭ pre Duhul Sfânt! Tu te sileştĭ ca să păstredĭ ce aĭ maĭ bunŭ din lucrurile tale, le ascundĭ ca sĕ nu se strice, ca să nu ți-le fure tâlhariĭ: pune dér îndoită stăruință, ca darurile Sf. Duh, agonisite prin sfintele taine, sĕ le păstredĭ întregĭ şi nevĕtămate. Ingrădeşte-le cu gardul faptelor bune, pune paza înprejurul lor—Cugetul tĕŭ, iar maĭ mult — Cuvéntul luĭ Dumnedeŭ. Sileşte-te ca în inima ta, care este locaşul Sfântuluĭ Duh, sĕ nu se încuĭbeze molima pĕcatuluĭ— mândria, iubirea de argint, beția şi altele de felul acesta. Adu-țĭ aminte că tótă comóra lesne se póte perde, dér cu anevoință se capătă.

Darul Duhuluĭ Sfânt să vĕ învețe întru tóte, să vĕ sfințéscă, şi să vĕ facĕ vrednice locaşurĭ ale Sale! Amin.

Preot. **Sp. Badescu**

DISPOSITIUNE

Inalt Prea Sânţitul Mitropolit Primat, în urmarea regretabileĭ trecerĭ din viaţă a Prea Sânţituluĭ Archiereŭ, Ghenadie fost Argeşŭ, prin ordinul No. 2613 din 14 Decembrie expirat, face cunoscut Redacţieĭ, că a însărcinat pe Părintele Archimandrit Gavriil Răşcanu a ţine loc de al III-lea Membru în Comitetul redactor al Jurnaluluĭ *Biserica Orthodoxă Română* «pênĕ la definitiva regulare a acesteĭ afacerĭ».

DATORIILE PREOTULUI IN ARMATA

Datoriile preotuluĭ în armată în privirea administrăreĭ S-lor Misteriĭ: precum a Botezuluĭ, Ungereĭ cu Mirŭ, Mărturisireĭ, împărtăşireĭ, Nunţeĭ şi a Masluluĭ; de asemine şi a rugăciunelor cari compunŭ oficiulŭ divinŭ de la felurite casurĭ a vieţeĭ omuluĭ, suntŭ tot acele cari le îndeplinesce şi în miĝloculŭ societăţeĭ — Căcĭ Biserica este una şi aceiaşĭ sântă, Sobornicéscă şi apostoléscă în tot timpulŭ şi loculŭ: prin urmare şi oficiile Bisericeştĭ sĕvĕrşite de preotŭ trebue se fie unele şi aceléşĭ din tot tempulŭ şi loculŭ. Insĕ societatea, compunêndu se din persóne civile şi militare, a căroı atribuţiunĭ speciale diferă unele de altele, de aci urméză ca şi datoriele preotuluĭ carĭ se raportă către întréga societate să difere între sine, privindŭ unele pe societatea civilă, ĭar altele pe societatea militară.

Prin urmare noĭ descriindŭ datoriele preotuluĭ din armată, conformŭ scopuluĭ propusŭ, vom trata numaĭ pe cele ce 'l privescŭ în armata. Dar fiind-că fasele armateĭ se schimbă: altele fiind în timpŭ de pace, şi altele în timpŭ de resbelŭ: de acea şi datoriile preotuluĭ din armată (avêndŭ fórte strânsă legătură cu viaţa militară) trebue să fie de douĕ felurĭ, adecă: *Unele în tempŭ de pace, şi altele în timpŭ de resbelŭ.*

Datoriile preotuluĭ din armată în timpŭ de pace.

Datoriile preotuluĭ din armată în timpŭ de pace se potŭ reduce la doĕ grupe principale, şi anume: I. Administrarea oficiilor cultuluĭ divinŭ, şi al II-le Predarea sciinţelor religióse în scólele militare

I-iŭ. *Datoriele preotuluĭ dîn armată în administrarea oficielor*

cultului divinŭ, suntŭ: a) A celebra solemnităţile religióse a corpurilor (1); b) A sĕvêrşi rugăciunĭ prin căsărmĭ în dimineţile sĕrbătorilor eclesiastice şi naţionale; c), A mărturisi şi înpărtăşi soldaţiĭ în tempul postuluĭ Mare (maĭ cu sémă la începutulŭ luĭ); ĭar la casŭ de mórte, a celebra funerariile lor.

(Preotiĭ de armată suntŭ datorĭ a complecta pe tóte acestea oficiĭ cu discursurĭ saŭ predicĭ, a căror conţinutŭ trebue a fi—la solemnităţile corpurilor: obiectulŭ festivităţeĭ; la rugăciunele ḑilnice: datoriile militare; la mărturisire şi împărtăşire: datoriele de creştinŭ).

Despre tóte acestea vom vorbi la rêndulŭ lor.

a) *Solemnităţile religióse a corpurilor.* Acestea solemnităţĭ suntŭ: sânţirea Drapelelor; oficiulŭ divinŭ din ḑioa patronuluĭ şi jurementul soldaţilor. Solemnitatea sânţireĭ drapelelor ne aparţinênd datorieĭ preotuluĭ, fiind un dreptŭ esclusivŭ al chiriarchuluĭ, nu vom aminti nimica despre ea, ci vom trăta numaĭ despre cele alte două datorii: adecă despre solemnitatea patronuluĭ şi jurĕmêntuluĭ soldaţilor, *ce sunt privite* ca datorii a preotuluĭ.

Aşa dar datoria preotuluĭ în celebrarea solemnităţeĭ patronuluĭ corpurilor consta: în a cânta sânţirea apeĭ în scurtŭ; a ţinea un discursŭ apropo de virtuţile sântuluĭ ḑileĭ luatŭ de patronŭ, şi alê espune de exemplu auditorilor seĭ (2) şi la fine ḑice Polycrhonul: pentru Domnitoriulŭ, şefulŭ corpuluĭ, şi întregulŭ personagiŭ a Regimentuluĭ saŭ a Batalionuluĭ, la care se rĕspunde prin cântare «*Mulţĭ anĭ*»; şi face finitul stropindŭ armata cu apă sânţită.

La venirea Recruţilor (soldaţiĭ noĭ), preotul celebrază solemnitatea jurĕmêntuluĭ (3) în modul următoriŭ:

După darea semnaluluĭ, recruţiĭ să aşéză în loculŭ de solemnitate, ţinêndŭ armele la piĭorŭ — Să aduce Drapelulŭ corpuluĭ cu garda obicĭnuită şi cu onóre cuvenită. Atuncĭ preotulŭ luândŭ Epitrachirulŭ şi phelonulŭ face obicĭnuitulŭ începutŭ—în timpulŭ căruĭa cădesce St. Evangelie, Cruce (carĭ sunt aşeḑate pe o masă înaintea Drapeluluĭ), şi pre ceĭ presenţĭ. După vozglasulŭ «*că a ta este împĕrăţia*», cetesce rugăcĭunea jurĕmêntuluĭ, cuprinsă în aceste cuvinte:

---

(1) Corpŭ de armată se numesce o trupă de soldaţĭ carĭ aŭ o administraţiune complectă, şi a căror şefĭ aŭ dreptul a coresponde directŭ cu Divisia şi Ministeriul de resbelŭ.

(2) Discursulŭ se ţine îndată dupe rugăciunea sânţireĭ, adecă maĭ nainte de cântarea tropariuluĭ: «Mântueşte *Dómne poporul tĕŭ*», şi dupe cântarea tropariuluĭ ḑice: Polychronul obicĭnuitŭla «*Te-Deum*».

(3) Acéstă solemitate nefiind imprimată în limba română, credem de cuviinţă a o pune în estensul sĕŭ; cu tóte că descrierea acésta a datoriilor preotuluĭ nu este menintă a fi un ritualŭ.

Dómne D-ḑeule cela-ce bine aĭ voitŭ a primi jartva voinţeĭ şi a devotamentulŭ Patriarchuluĭ Avraam în loculŭ sacrificăreĭ fiuluĭ seŭ Isaac, şi pentru aceea 'l aĭ bine-cuvêntat a fi tată a multor némurĭ : Insuţĭ stăpâne! primesce şi jertva voinţeĭ şi a devotamentuluĭ robilor têĭ acestora; cari prin jurămêntŭ pe sântŭ numele têŭ : vinŭ asigura patria lor că o vor servi cu credinţă — şi-ĭ bine-cuvêntéză pre dînşiĭ ca şi pre Patriarchulŭ Avraam d'a fi învingătorĭ evenementelor ce le vor întimpina. Ca şi prin acésta să se pré-mărésca sântŭ numele têŭ a Tatăluĭ şi a Fiuluĭ şi a St-luĭ Duhŭ, înveci — Amin.

După acésta preotulŭ luândŭ St. Cruce în mâna drépta să adresază cătrĕ Recruţĭ ḑicênd :

Fiĭ iubiţĭ a Bisericeĭ Orthodoxe şi a patrieĭ române!

Ţara, care este presentată aci prin acestŭ Drapelŭ, fiind convinsă că sunteţĭ ceĭ maĭ oneştĭ din fiiĭ seĭ : v'a încredinţatŭ acestea arme — căcĭ nimene nu încredinţază siguranţa şi averea sa celor maĭ scelerațĭ, ci personelor celor maĭ oneste din popolŭ. Cu tóte aceste : ea voesce, ca şi singurĭ se o asiguraţĭ, cu jurĕmêntŭ pe sântŭ numel, luĭ Dumneḑeŭ, că veţĭ arăta supunere legilor şi intereselor sale; luptându-vĕ cu aceste arme, la casŭ de necesitate, pĕnĕ la ceea mae de pre urmă extremitate.— De acea dar, înălţind mâĭnele drepte cătrĕ D-ḑeŭ : juraţĭ pe aceste arme şi pe D-ḑeŭ! ḑicênd (de aci se începe însuşĭ formula (1) jurĕmêntuluĭ) : « *In numele luĭ D-ḑeŭ a totŭ puternicului: jurăm credinţa Domnitoruluĭ nostru Carol I-iŭ, supunere legilor ţăreĭ şi îndatoririlor militare în timp de pace şi în timpŭ de resbelŭ. Aşa să ne ajute D-ḑeŭ* » (lăsînd Recruţiĭ mâĭnele în josŭ, preotulŭ adaoge)! Vedeţĭ, că pre sântŭ numele luĭ D-ḑeŭ aţĭ juratŭ. Tot Soldatulŭ, care disertéză, fuge dinainte inamiculuĭ : stă în protiva legilor ţĕreĭ, calcă acestŭ jurĕmêntŭ, calcă sântŭ numele luĭ D-ḑeŭ : care este sabie cu douĕ ascuţiturĭ, urmărindŭ pĕnĕ în crăpăturile munţilor pe cel ce l'a călcatŭ spre a-l sfâşia, şi pe cel-ce l'a păḑitŭ cu credinţă spre al încorona cu glorie — Să trăiţĭ şi să fiţĭ bine-cuvêntaţĭ — amin. (Şi să face finitul ceremonieĭ).

b) Rugăciunele sevérşite prin căsărmĭ în dimineţile serbătorilor eclesiastice şi naţionale.

Cu ocasiune rugăciunilor ţinute prin căsărmĭ în sărbătorile eclesiastice şi naţionale : preotulŭ datoresce a ţinea prediciĭ în care să desvolte atribuţiunile militare ce suntŭ în No. de treĭ şi anume : A) Datoriele către Patrie şi suveranul ce o represintă. B) Datoriele către şefi cari comandă armata. Şi a C) Datoriele către concetăţenĭ.

(1) Formula acésta de jurămêntŭ s'a votat de corpurile legiuitóre în şedinţa estraordinară de véră la 1872.

A. Datoriele către Patrie și suveranulŭ care o presintă. Preotulŭ trebue a arăta soldaţilor, că: fidelitate este principala lor datorie cătrĕ Patrie şi suveranulŭ care o presentă; şi că îmbrăţişînd cine-va cariera armelor face un angajamentŭ mutualŭ d'a nu părăsi drapelulŭ fărĕ permisiunea autorităţilor competente; că tot-soldatul care disertéză, fuge din armată: este un trădătorŭ de patrie şi de poporul seŭ. — In fine, arăta soldaţilor a nu întreprindre afacerĭ contra patrieĭ sale servindŭ de spion inamicilor, că acesta este un crimenŭ multŭ maĭ mare de cătŭ acela chiar a revoltăreĭ contra tatăluĭ sĕŭ.

B. Datoriile militare către șefĭ cari comandă armata. Preotulŭ datoresce arăta soldaţilor, că în privirea şefilor aŭ douĕ obligaţiunĭ fórte marĭ: *Onóre și supunere.* Soldaţiĭ datorescŭ onóre la toţĭ şefiĭ lor de la caporalŭ pĕnĕ la generalŭ; fĕrĕ acesta ar fi imposibil a stabili ordinea în armată; pentru care resonŭ preotul datoresce a le arĕta, că pĕnĕ şi refusulŭ unuĭ salutŭ în armată este severŭ pedepsitŭ. Că, cea maĭ mică lovire saŭ amerinţare a unuĭ soldatŭ către un şefŭ superior atrage dupe sine maĭ tot-déuna pedépsa morţeĭ. — A le arăta în fine că succesile întreprinderilor militare tot-dé-una suntŭ basate pe supunere — şi de aceea s'a pretinsŭ de toţĭ carĭ cunoscŭ bine afacerile militare, că acesta supunere se fie, pe lôngă exactă, chiar órbă şi universală — chiar şi însuşĭ Apostolulŭ Pavelŭ afirmă cu tărie acésta (Rom. XIII. v. 1—9; Tit. c. III. v. 1.) — De unde urméză că soldatul nu trebue a resona ordinile şefilor seĭ, a le controla séŭ a le condemna când i s'ar părea luĭ puţinŭ convenabile.

C. Datoriile soldaţilor către concetăţenĭ. Soldaţiĭ adese-ori in privirea concetăţenilor, se conducŭ ca într'o ţĕră cucerită; de aceea preotulŭ datoresce a însufla soldaţilor respectu cătrĕ concetăţenĭ; a se mulţămi cu solda lor (Luc. c. 14), şi a nu pretinde nimicŭ de la cetăţenĭ afară de locuinţa, când sunt cantonaţĭ prin oraşe séŭ sate. Când cantonare se prelungesce, preotul trebue a se îngriji d'a arăta soldaţilor că tot jafulŭ nu numaĭ este strictŭ opritŭ prin legile militare, dar încă este şi greŭ pedepsitŭ cel ce'l face. In fine a sfătui pe soldaţĭ de ajuta chiar pe concetăţenĭ în ostenelele lor domestice şi agricole, când timpulŭ le permite.

Iar în timpulŭ mărturisireĭ, preotulŭ datoresce a însufla soldaţilor datoriile lor de creştinĭ, carĭ suntŭ cuprinse în cele 10 poruncĭ séŭ decalogŭ. — La casŭ de mórte arăta celor presenţĭ — căcĭ reposatul, servind în armată pĕnĕ la finitulŭ vieţeĭ sale, ş'a înplinitŭ cea maĭ săntă datorie cătrĕ D-ḑeŭ şi patrie.

II. Predarea şciinţelor religióse în şcólele Militare. Preotul în armată, afĕră de disvoltarea datoriilor militare în predicile

ţinute pe la ceremoniile oficiilor divine, este încă strictŭ obligatŭ a preda sciinţele religióse în şcóla corpuluĭ, carĭ suntŭ: Catechismulŭ, Istoria Sântă şi Istoria Patrieĭ. Reglementulŭ militarŭ, numit: « *Serviciul interiorŭ* » prevede oficialŭ predarea acestor sciinţe în şcóla corpuluĭ, ca o datorie a preotuluĭ — căcĭ după acelŭ *reglementŭ*, datoriile preotuluĭ se cuprindŭ: *a, în îndeplinirea tuturor oficiilor religióse a întreguluĭ personagiŭ a corpuluĭ, fără a pretinde ceva. b, In predare sciinţelor religióse în scólele regimentale*, saŭ a Batalionuluĭ.

Datoriile preotuluĭ în armată în timpŭ de resbelŭ

Declarându-se resbelŭ, datoriile Preotuluĭ se înmulţescŭ; presenţa sa devine necesară în tot timpulŭ şi loculŭ. I-iŭ Inaintea soldaţilor gata a da ataculŭ, spre a le însufla curagiŭ şi speranţa în D-ḑeŭ. II-lea In mijlocul răniţilor, spre a le demonstra că ş'aŭ împlinitŭ cea maĭ sântă datorie în interesulŭ patrieĭ sale. III-lea în mijloculŭ morţilor spre a le recomenda sufletele lor luĭ D-ḑeŭ; şi IV-lea Inaintea soldaţilor conducătorĭ de prizonierĭ, spre a le desvolta datoriile soldatuluĭ creştinŭ în privirea inamicilor devenitĭ prizonierĭ în posesiunea lor.

I. Preotulŭ, după plecarea armateĭ la resbelŭ, face pe câmpulŭ de luptă un oficiŭ religiosŭ; în care împărtăşindŭ pre toţĭ soldaţiĭ cu Sf. Eucharstie, le însuflă tot-o-dată curagiŭ şi speranţă în D-ḑeŭ ḑicêndu-le: Soldaţĭ, fiĭ iubiţĭ a sânteĭ nóstre Bisericĭ! pentru patrie şi Biserica părinţiĭ noştriĭ s'aŭ luptatŭ pênă la mórte; şi astă-ḑi décă vĕ numiţĭ naţiune română, cugetaţĭ că sângeluĭ lor datoraţĭ. — Fiĭ iubiţĭ aĭ lor! Iată ḑioa în care fie-care din voĭ arḑindŭ de dorulŭ d'a învinge trebue a desvĕli în puterile sale o forţă de leŭ. Iată lupta vĕ ascéptă. — Cugetaţĭ că fericirea stă în libertate, libertatea în curagiulŭ sufletuluĭ, şi curagiulŭ sufletuluĭ în speranţa de D-ḑeŭ. — Nimenea să nu se înfricoşeze. — De murim s'aŭ de trăim a Domnuluĭ suntem. Mórte cu onóre preferaţĭ cu toţiĭ vieţiĭ cu ruşine şi puterile inamiculuĭ se vor nimici înaintea nóstră ca mrejea păianjuluĭ. — Domnulŭ este cu voĭ. — Inainte copiĭ. — Inamiculŭ din mâinele vóstre sĕ nu scape. — Gloria şi curagiulŭ asupra capuluĭ care va atăca cu inimă de leŭ, frica şi despreţulŭ asupra celuĭ-ce va da dosulŭ. — Fiţĭ convinşĭ că Domnulŭ care dispune de viaţa ómenilor, saŭ cu braţile deschise va primi sufletele vóstre; s'aŭ glorioşĭ în iubita vóstră patrie vĕ va întórce, unde vederea vóstră va fi aplaudată de întregulŭ poporŭ. D-ḑeŭ să bine-cuvin-

teze armele vóstre, şi să vě încununeze cu gloria victorieĭ — Amin.

Preotul atrage în urmă atenţiunea soldaţilor d'a nu atăca pe inamiciĭ desarmaţĭ, saŭ carĭ vor cere pace: arătênduăle că acésta este un dreptŭ al umanităţeĭ, o legătură săntă şi inviolabilă a popórelor de a nu atăca pe inamiciĭ pacinicĭ, şi pe care, nicĭ un resbelŭ nu póte să o rumpă: căcĭ alt-fel resbelulŭ ar deveni numaĭ uă barbarie inumană şi o continuare de trădărĭ şi de omorurĭ.

Se póte omorî inamiculŭ în bătae: acesta este dreptulŭ şi sórta resbeluluĭ şi trista necesitate a profesiuneĭ militare; dar a omorî pe cel pacînicŭ saŭ care se predaŭ, acesta ar constituĭ un adevěratŭ crimenŭ de omorŭ de ómenĭ. Se póte a bombarda o posiţie fărě a se considera că explosia bombeĭ va atăca o grupă inofensivă, saŭ o trupă de soldaţĭ — căcĭ curioşilor saŭ celor-ce nu se îngrijescŭ de siguranţa vieţeĭ lor, li se póte atribui lor insuşĭ perdere vieţeĭ lor.

Averile inamiculuĭ fărě distincţiune suntŭ supuse legilor resbeluluĭ conformŭ dreptuluĭ ginţelor. Dar aceste averĭ suntŭ numaĭ acelea, carĭ formézá fondulŭ statuluĭ, permiţând inamiculŭ d'acontinua un resbelŭ nedreptŭ. Insă averile neguţătorilor trebue respectate, cel-puţin întru câtŭ nu procură ajutorŭ inamiuuluĭ — căcĭ atuncĭ singure se constituescŭ în stare de ostilitate. Numaĭ şefilor superiorĭ aparţine dreptulŭ d'a disposa de averile inamiculuĭ. Totŭ soldatul care va lua din propria sa autoritate devine un jefuitorŭ, şi este sever pedepsit, pentru că nu există nicĭ un dreptŭ care să permită soldaţilor a face acestea.

II. Preotulŭ datoresce a merge încă şi în mijlocul răniţilor spre a le insufla mângâere; şi bine cuvêntândŭ ranele lor să le declare: că acele suntŭ pentru eĭ cununĭ, cu carĭ tot-de-una se vor mândri în mijlocul poporuluĭ lor, şi a căror strălucire va rěmânea eternă pe capetele lor. — Iar de vor muri, să fie bine-convinşĭ că cel prea Inalt le va deschide locaşurile fericireĭ pentru fidelitatea lor; pe care fericire chiar d'aci de pre pămêntŭ o adeverézá, făcênd că orĭ-unde un ţépătŭ de durere a unuĭ rănitŭ pentru patrie să înalţă, un echo de pietate să-ĭ respundă; ne lăsînd nicĭ pe o inimă întristată, care se nu-ĭ de a afla mângâere în alta maĭ generósă.

Preotulŭ, cu acéstă ocasiune, trebue a se sili d'a escita tot-o-dată şi zelulŭ persónelor medicale, şi a îngrijitorilor bolnavilor, demostrându-le: că misiunea lor este ceea maĭ bine făcětóre pentru omenire suferindă, şi socotită înaintea luĭ D-ḑeŭ, ca cea maĭ înaltă; pentru care misiune singur le promite gloria eternă ḑicênd: «*Veniţĭ binecuvêntaţiĭ părinteluĭ meŭ de moşteniţĭ împěrăţia cerurilor*... *a că bolnavŭ am fostŭ şi m'aţĭ cercetatŭ*».... şi arătândŭ causa, pentru ce le oferă acea înaltă recompensă adaoge: că «*întru cât aţĭ făcutŭ*

unuïa din aceştĭ fraţĭ maĭ micĭ, mie aţĭ făcutŭ (Math. 25. v. 34—40. Aci e loculŭ unde preotulŭ trebue să anunţe susŭ şi tare ïubire d. inamicĭ comandată de St. Evangelie spre a îngriji pe răniţiĭ inamiciĭe cu aceaşĭ îngrijire, ca şi pe martyriĭ patrieĭ — propuindule înainte, învĕţătura Mântuitoriuluĭ, ce ḑice: « *Iubiţĭ pre inamiciĭ voştriĭ*;... *faceţĭ bine celor-ce vĕ urăscŭ pre voĭ* » (Math. VI-le v. 44). Căcĭ toţĭ ómeniĭ suntŭ membri unuïa şi aceluïaşĭ corpŭ — D-ḑeŭ trăgêndu-ĭ din aceaşĭ sorginte, ĭ-a făcutŭ rudenie uniĭ cu alţiĭ; în urmarea caruĭ preceptŭ (Math. 23. v. 10) suntem datorĭ a ne face tot binele posibilŭ unuĭ altuïa.

III. Preotulŭ datoresce a celebra funerariile morţilor căḑuţĭ în luptă. Cu ocasiunea îngropăreĭ şi a recomandăreĭ sufletelor lor cătrĕ D-ḑeŭ, el trebue a face cunoscutŭ soldaţilorŭ şi cetaţenilor presenţĭ, gloria acesteĭ morţĭ, ḑicêndu-le: Cetăţenilor şi soldaţilor! Pentru patrie aŭ muritŭ luptătoriĭ pre cariĭ iĭ înmormântaţĭ. Când veţĭ privi mărirea eĭ, cugetaţĭ că sângeluĭ lor datoriţĭ. Murind pentru patrie iĭ aŭ meritatŭ cea maĭ strălucită înmormântare. Nu vorbescŭ de loculŭ în care vor jăcea osemintele lor; gloria ómenilor marĭ nu este închisă sub marmora ce'ĭ acopere: pământulŭ întregŭ este mausoleulŭ lor; numele lor va esista în eternitate în tóte sufletele: acolo dar aducerea aminte de iĭ va petrecĭ în vecĭ, pe când mormintele redicate de mâinĭ omenescĭ se sfărâmă de timpŭ. Imitaţĭ dar pe bravi-ĭceştĭ luptătorĭ, cugetaţĭ la exemplulŭ lor, cugetaţĭ că numaĭ sângele lor sacrificatŭ a produsŭ libertatea şi gloria patrieĭ nóstre, pentru care cu toţiĭ se le ḑicem: « *Vecĭnica lor pomenire* ».

Adese-orĭ se întêmplă ca la aceste înmormîntărĭ să asiste o mulţime de cetăţenĭ, carĭ acompaniază armata ducêndŭ provisiuni, şi carĭ mulţĭ suntŭ cunoscuţĭ, rude saŭ chiar părinţiĭ a luptătorilor. Aceştia vĕḑêndŭ teribilululŭ carnagiŭ cu care a fostŭ luptătoriĭ masacraţĭ, se sfăşie la cele din năuntru vărsînd cele maĭ amare lacrămĭ. Preotulŭ este datoriŭ aĭ mângăïa şi pre aceştia; descriindu-le onórea ce ş'aŭ creat'o aceĭ luptătorĭ prin bravura lor, şi adresîndu-se cătrĕ iĭ ḑice: Nu plângeţĭ! mângăerea şi gloria vóstră va isvorî din eroismulŭ acestor luptătorĭ. Fiiĭ voştriĭ n'aŭ muritŭ plinĭ de curagiŭ? Nu veţĭ prefera şi voĭ ca dânşiĭ o mórte plină de onóre înaintea uneĭ vieţĭ întunecate şi ruşinósă? Fiţĭ convinşĭ, că casele vóstre nu suntŭ pustiĭ, fiiĭ voştriĭ de şi nu suntŭ în ele, înse gloria lor va petrece cu voĭ în vecĭ, şi ea va rĕspândi strălucirea sa asupra vóstrĕ — Amin.

IV. Cea maĭ de pre urmă datorie a preotuluĭ pe câmpulŭ de bătae este: a trage atenţiunea soldaţilor în privirea inamicilor prizonerĭ deveniţĭ în posesisiunea lor. Arătând luptătorilor: că chiar întru acesta se va proba că iĭ suntŭ soldaţĭ creştinĭ, dacă vor arăta blân-

deţe şi iubire de omenire în trătarea acelor inamicĭ, dupre cum ḑice Christos (Math. VI. v. 44).

Tótă réŭa trătare a inamicilor pacinicĭ saŭ desarmaţĭ constitue barbarie inumană şi ne creştină. In adevĕrŭ dreptulŭ d'a face prizonierĭ este multŭ maĭ întinsŭ de cătrĕ acela d'a da morţeĭ. — Se póte, ca pentru a forţia pe inamicŭ a se preda, saŭ a cere pace, a-duce ca prizonerĭ chiar pe persónele cele maĭ inocente: dar atuncĭ aceştĭ prizonierĭ sé tratéză cu umanitate.

Acesta este un modŭ de resbelŭ, care se pare a nu avea nimica contrariŭ nicĭ dreptuluĭ ginţelorŭ, nicĭ învăţătureĭ evangelice.

In fine, tóte datoriile preotuluĭ în armată se finescŭ atât în timpŭ de pace, câtŭ şi în timpŭ de resbelŭ, prin cererea bine-cuvêntărilor divine asupra tuturor soldaţilor creştinĭ şi în specialŭ al Patrieĭ sale.

ARCH. Gabr. Raşcan.

NAPOLEON I.

DESPRE

CREŞTINISMŬ ŞI MÂNTUITORUL LUMEĬ.

Opiniunile ómenilor genialĭ în tóte ramurele presintă unŭ inteteresŭ distinctŭ şi devinŭ autoritare. Napoleon I, cunoscutŭ prin geniul seŭ lumeĭ întregĭ, a învinsŭ în arta militară şi în viéţă tóte obstaculele, ce i se opunĭaŭ planurilor séle; el cu geniul seŭ are o importanţă şi maĭ mare pentru religiunea creştină, şi pentru persóna Mântuitoruluĭ, unde geniul a pututŭ să se desfăşure în tótă libertatea sa, şi unde facultăţile luĭ mintale nu întimpinaŭ pedicĭ, ca în viaţă.

Canonicul Bisericeĭ angleze Cuc, în lecţiunile séle despre necredinţă, ni espune unŭ estrasŭ fórte interesantŭ din convorbirile private ale luĭ Napoleon I, prin care acestŭ geniu al armelor şĭ a esprimatŭ părerea sa despre *creştinismŭ* şi *Mântuitorul lumeĭ.* Şi fiind că privirile religióse ale acestuĭ omŭ genialŭ sûntŭ puţin cunoscute, de aceĭa noĭ ne grăbimŭ a comunica lectorilor noştri aceste privirĭ, avênd de basă relatările canoniculuĭ Bisericeĭ anglese Cuc :

« Napoleon I, fiind în insula sânt-Elena, se esprima fórte desŭ, că în istoria universală este ce-va misteriosŭ, respectiv de creştinismŭ. « Puteţĭ să-mĭ spuneţĭ voĭ, cine a fostŭ Iisus Christos ? Acéstă întrebare a fostŭ adresată de genialul corsican, care nu de mult fusese încunjuratŭ de tótă gloria posibilă unuĭ omŭ, cătrĕ unul din amiciĭ seĭ — Bertran. Când însĕ Bertran a înlăturatŭ rĕspunsul, atuncĭ Napoleon a ḑisŭ: Să vĕ răspundŭ eŭ însu'mĭ. Alecsandru celŭ mare, Cesar, Carol celŭ mare şi eŭ singurŭ amŭ fundatŭ împĕrăţiĭ marĭ; dar pre ce se fundaŭ tóte aceste organisaţiunĭ ? — Pre *putere.* Iisus Christos singur a fundatu împĕrăţia sa pre *amóre,* şi pênĕ în presentŭ milióne sûntŭ gata a muri pentru dînsul. Eŭ credŭ, că înţelegŭ destul natura umană, şi tot eŭ vĕ spunŭ, că toţĭ aceştia aŭ fostŭ ómenĭ, precum şi eŭ sûntŭ omŭ, ca toţĭ ómeniĭ, şi cu Iisus

Christos nu este nicĭ unŭ omŭ, care să se pótă asĕmănă. *El a fostŭ maĭ mult de cât omŭ.* . . Eŭ am inspiratŭ poporul cu atâta entusiasmŭ, şi abnegaţiune, că el era gata să móră pentru mine. Dar pentru ca să ajungŭ aicĭ, eŭ trebuea să fiŭ vĕḑutŭ de dînsul, să recurgŭ la electrizarea cu privirile mele, cu vocea mea şi cu cuvintele mele. Când eŭ privĭamŭ pre ómenĭ şi vorbĭamŭ cu dînşiĭ, atuncĭ numaĭ, puteamŭ să aprindŭ în inimele lor flacăra abnegaţiuneĭ. . . . Şi Christos singurŭ a pututŭ să rădice spiritul omuluĭ cătrĕ Celŭ Prea Inaltŭ întru atâta, că el devine liberŭ de condiţiunile timpuluĭ şi ale spaçiuluĭ şi nu este limitatŭ de aceste restricţiunĭ. Dupĕ unŭ timpŭ de opt-spre-ḑece secule Iisus Christos manifestéză aceĭaşĭ cerinţă, lucru ce nu s'a petrecutŭ cu nimene. El cere aceĭa, pre care Filosoful o caută în deşertŭ în sufletul aprópeluĭ, părintele în copiiĭ seĭ, bărbatul în femeea sa şi fratele la frate. El cere inima omuluĭ. El ĭlŭ reclamă, ca să'ĭ fie luĭ în totul predatŭ. El cere predarea omuluĭ în modŭ necondiţionatŭ — şi cerinţa luĭ i se împlinesce pênĕ acum.

Cuviosŭ fenomenŭ! Alăturea cu condiţiunile de spaçiu şi de timpŭ sufletul omuluĭ cu tóte puterile luĭ si cu tóte capacităţile luĭ se alipesce de Impĕrăţia luĭ Christos. Toţĭ, cariĭ credŭ sincerŭ în dînsul, simtŭ acéstă amóre cătrĕ dînsul ne ordinară şi supra naturală., Un aseminea faptŭ este ne esplicabilŭ — el este maĭ pre sus de puterile umane, ca fiinţă creată. Timpul, acestŭ ruinătorŭ înfricoşatŭ, devine incapabilŭ a stinge acéstă flacăre săntă; el nu póte nicĭ celŭ puţin să-ĭ împuţineze puterea, nicĭ să o'mărginéscă în desvoltarea eĭ. Éca aceĭa, ce mĕ impresionéză. Eŭ des am cugetatŭ la acésta. Şi acésta în modŭ satisfăcătorŭ îmĭ probéză mie *divinitatea luĭ Iisus Christos.*

Autoritatea acestor cuvinte dupre atestaţiunea canoniculuĭ Cuc, este recunnscută de ómeniĭ sciinţeĭ şi de Biografiĭ ceĭ maĭ renumiţ aĭ luĭ Napoleon.

Arch. **Genadie Enacénu.**

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTODOCSA

Patriarchia de Constantinupolŭ. — Tóte autoritățile religióse din Imperiul otomanŭ, sŭntŭ ocupate cu aplicațiunea legeĭ gardelor orășenescĭ. Representanțiĭ tuturor religiunilor din Imperiu aŭ primitŭ ordine din partea Vizirului, însoțite de legea din cestiune, cu invitațiune ca să chibzuĭască asupra mĕsurilor de aplicațiune. In genere vorbind, atât Iudeiĭ din Imperiŭ, precum și creștiniĭ de diferitele riturĭ aŭ declinatŭ obligațiunea de a forma corpurĭ armate, alăturea cu musulmaniĭ. Specialminte însĕ, Prea Sânțitul Ioakim, Patriarchul de Constantinupolŭ în consiliul micstŭ: conform scirilor, aduse noĭ de cătrĕ fóĭa «Stéoa Orientuluĭ», adecisŭ,

«In ședințele de la finele luneĭ luĭ Noemvrie ale Sinoduluĭ și ale consiliuluĭ micstŭ s'a comunicatŭ proĭectul de rĕspunsŭ al Patriarchieĭ, relativŭ la teșkeréoa I. Porțĭ, cu carea era însoțită legea pentru garda orășenéscă. Tot atuncĭ s'a discutatŭ și enciclica Patriarchieĭ, privitóre pre sfătuirile, ce Prea Sânțitul Ioakim a adresatŭ creștinilor ortodocșĭ de sub tronul patriarchalŭ.

«La începutŭ cuprinderea acesteĭ legĭ fiind privită, ca ne aplicabilă pentru creștiniĭ ortodocșĭ, acum s'a convenitŭ asupra encicliceĭ Patriarchieĭ, prin care se aplică cuprinderea legeĭ. Legea gardeĭ orășenescĭ, dupre interpretațiunea, ce i-s'a datŭ, conține obligațiunea, ce fie-care cetățénŭ are de a-șĭ apăra locuința sa proprie, fŏrĕ ca tot-o-dată să întrunĭască datoria, de a forma unŭ corpŭ militarŭ cu destinațiunea, de a merge pre câmpul de resbelŭ. Maĭ special, adunarea, cugetând asupra mĕsurilor de aplicațiune ale acesteĭ legĭ, a prevĕḑutŭ, ca să fie esceptațĭ de la datoriile legeĭ eleviĭ scólelor, precum și aceĭ fiĭ, cariĭ aŭ mame vĕduve. Acésta pentru cuvêntul, că creștiniĭ nu se potŭ asĕmăna cu musulmaniĭ, cariĭ, cât de sĕracĭ, posedă o avere ne mișcătóre, séŭ primescŭ de la comune întreținerea lor.

«Fiind că rĕspunsul Patriarchieĭ la teșkeréoa I. Porțĭ s'a mărginitŭ numaĭ în nisce considerațiunĭ tipice, s'a decisŭ, ca atât ideile, cuprinse prin rĕspunsŭ, precum și alte considerațiunĭ, propuse sub

formă de rugăciunĭ, se vorŭ comunica Vizirulu verbal kĭar de cătrĕ Prea Sântul Patriarchŭ.

Tot prin fóĭa menţionată maĭ sus, găsimŭ o enciclică a Prea sântuluĭ Ioakim, adresată cătrĕ creştiniĭ ortodocşĭ aĭ Imperiuluĭ, şi care are de scopŭ a-ĭ convinge, că datorescŭ a veni în ajutorul stabilimentelor de bine-facere, precum ospitale pentru bolnavĭ, ospiciĭ pentru orfanĭ, bătrînĭ şi alienaţĭ. Enciclica a fost cetită de pre amvónele bisericescĭ, şi ea a fostŭ motivată de petiţiunile eforiilor, însărcinate cu îngrijirea diferitelor instituţiunĭ, enumerate maĭ sus. Eforiĭ institutelor publice se plângŭ cătrĕ Prea sântul Părinte, că stabilimentele din cestiune ducŭ lipsa cea maĭ mare; de aceĭa Prea sântul Ioakim prin enciclica, despre carea ni este vorba, învită pre creştinĭ, ca să primiască pre ómeniĭ, destinaţĭ pentru strîngerea unor asemine contribuţiunĭ, să nu-ĭ lase deşerţĭ, şi să facĕ a fi bine plăcuţĭ luĭ D-ḑeŭ. Obligaţiunea, de a contribui la aseminea acte de caritate, este pentru toţĭ creştiniĭ; dar Prea Sânţitul Patriarchŭ o îndreptéză in modŭ specialŭ cătrĕ « prea onorabiliĭ bankerĭ şi comercianţĭ aĭ némuluĭ ».

Biserica românéscă. — Foile din transilvania, ni trasmitŭ scirile despre serbătórea S-luĭ Andreĭ. Acéstă ḑi de sĕrbătóre, pre lôngă caracterul seŭ religiosŭ, în Biserica Românilor din Tansilvania are tot-o-dată şi unŭ caracterŭ naţionalŭ, séŭ maĭ drept, ea represintă actul de recunoscinţă al poporuluĭ românŭ cătrĕ prea fericitul şi nemuritorul Păstorŭ al Bisericeĭ de Transilvania — Prea Sânţitul Metropolitŭ Andreĭ Şaguna. In ajunul sĕrbătoriĭ societatea de lectură « Andreĭ Şaguna » a organisatŭ o serată atât literară, cât şi musicală, pre a căria programă noĭ o dămŭ lectorilor noştri dupre fóĭa « Scóla română » din Săbiiŭ:

(In presér'a ḑileĭ Sântuluĭ Andreĭ) Societatea de lectură « *Andreiŭ Şagun'a* » a arangiatŭ în sal'a «Seminariuluĭ Andreianŭ « uă şedinţa publică » după următórea programă: 1. «Romanime mult cercată », poesia de Boiu, melodia de Cuntianu, esecutată de chorul vocalŭ. 2. Cuvĕntare ocasională » rostită de Stefan Albu, cl. a. III. 3. « Glasulŭ unuĭ Român », poesia de Mureşianu, declamată de Ioanŭ Gavruşiŭ, cl. a. II. 4. « Lucsulŭ », cestiune de controversa între Dionisiŭ Făgărăşianu şi Avramŭ S. Pecurariu, cl. a. III. 5. « Conjuraţiunea tempestaţilor », poesiă tradusă din limb'a

germană, esecutată de chorulŭ vocalŭ. 6. « O lacrimă pre mormêntulŭ marelui Andreiŭ » poesia de Ioanŭ S. Punteanu, cl. a. II., declamată de autorulŭ. 7. « Despre crescerea copiilorŭ », disertaţiune rostită de Avramŭ Davidŭ, cl. a. II. 8. « Mihnea şi bab'a », poesiă de Bolintineanu, declamată de Georgiu Bobesiŭ, cl. a. I. 9. « Ḑorile », poesiă de Vasilco, esecutată de chorulŭ vocalŭ.

Adoa ḑi; adecă în ḑioa de S-tul Andreĭ, fraţiĭ din Sibiiŭ aŭ făcutŭ rugăciunĭ pêntru sufletul repausatuluĭ. Descripţiunea şi a acesteĭ pompe, noĭ o presentămŭ aicĭ dupre telegraful românŭ:

Ḑiu'a de Sântul Andreiŭ respectivĕ la aniversarea memorieĭ Mareluĭ *Andreiŭ* Baronu de *Şagun'a*, nemuritoriuluĭ Archieppŭ şi Metropolitŭ de odinióră, s'a serbat erĭ în Biseric'a nóstră aşia dupĕ cum anunciarăm în numerulŭ trecutŭ. Dupĕ S-ta liturghiă a a urmatŭ unŭ parastasŭ solemnelŭ celebrat de Prea cuvioşia Sea P. Archimandritŭ şi Vicarŭ archiepiscopescŭ Nicolau *Pope'a* cu asistenţa numerósă. Atâtŭ sub decursulŭ liturghieĭ câtŭ şi a parastasuluĭ chorulŭ ce-lŭ constitue maĭ multe dómne, domnişióre şi domni din inteligenţa mirénă a Sibiĭuluĭ, şi din teologiĭ seminariuluĭ nostru, a esecutatŭ intr'unŭ modŭ inalţătorŭ de inimĭ şi nu greşimŭ déca ḑicemŭ preste aşteptările publiculuĭ deprinsŭ cu musica vocală în cuartetu de la prima producţiune.

In preséră junimea nóstră seminarială a esecutatŭ în sala cea mare a seminariuluĭ, frumosŭ şi conrespunḑătorŭ decorată, programulŭ publicatŭ în numerulŭ trecutŭ într'unŭ modŭ fórte satisfăcătorŭ. Şi aicĭ nu putemŭ de câtŭ cu plăcere să înregistrămŭ unŭ progresŭ. Afară de piesele de musica vocala şi temele aŭ fostŭ lucrate cu multă îngrijire şi studiŭ; numaĭ prea multe pentru o şedinţă publică. Câtŭ privesce musica vocală esecutată erĭ în biserică şi alaltă séră la şedinţa publică trebue să esprimămŭ recunóscinţa nóstră tuturorŭ celorŭ ce aŭ participatŭ activŭ, cu deosebire neobosituluĭ zelŭ alŭ d-luĭ prof. D. *Cuntianu*.

Publiculŭ românŭ a participatŭ în mare numĕr la ambele solemnităţi. Dintre neromânĭ amŭ vĕḑutŭ pe d-lŭ prof. de la Academia reg. ung. Dr. *Sentz*, vechiu veneratorŭ al defunctuluĭ Mare Archipăstorŭ, şi famllia acestuĭa.

3. Biserica Eladeĭ. De mult noĭ nu am presentatŭ lectorilor noştri fapte, relative la Biserica Eladeĭ. Acum suntemŭ puşĭ în

posițiune de către fóĭa ruséscă « Gazeta Bisericéscă » de Peterburgŭ, ca să comunicămŭ lectorilor noștri faptele maĭ însemnate, petrecute în Biserica Eladeĭ:

« Pre la începutul luĭ Septemvrie s'a deskisŭ sesiunea Sinoduluĭ Bistriceĭ Eladeĭ. In acestŭ anŭ Membriĭ, ce compunŭ pre S tul Sinodŭ și cariĭ aŭ să conducĕ afacerile Bisericeĭ Eladeĭ, sûntŭ Inalt Prea Sânțitul Metropolitŭ de Atena, președinte de dreptŭ, Archiepiscopul Acarnanieĭ și al Etolieĭ-Gerasim Calokerinos, Archiepiscopul de Tiria, Zacharia Mata, Episcopiĭ-Gavriil al Itacieĭ și Gregorie al Kerkireĭ (1).

« Fie-care sesiune se deschide de ordinarŭ dupre programa următóre. In sala sesiunilor, fiind presențĭ membriĭ sinoduluĭ, Ministru Cultelor și procuratorul Regeluĭ, cu totŭ personalul cancelarieĭ se efectuă sânțirea apeĭ, după care președintele ține un discursŭ, unde de ordinarŭ se înșiră cestiunile, cu care are să se ocupe sinodul în sesiunea deskisă, și se determină posițiunea Bisericeĭ faça cu statul. La acestŭ discursŭ respunde Ministru de Culte.

« Cestiunile, propuse sinoduluĭ în sesiunea actuală, care sûntŭ remase din sesiunea anterióră, sûntŭ : 1) Cestiunea Episcopilor de Patra—Averkie, de Mesina—Procopie Argiriadi, și de Cefalonia—Spiridon Compotecra, înculpațĭ în Simonie, séŭ maĭ esplicitŭ, că eĭ aŭ voitŭ să corupă pre Ministrul Bulgaris, în 1875, pentru ocuparea catedrelor Episcopale; și 2) Cestiunea catedrelor episcopale vacante, devenite astŭ-felŭ parte prin încetarea din viéță a titularilor, ïar parte prin retragerea lor.

« Cea dintâiŭ a fostŭ pusă în deliberarea sinoduluĭ la 19 Octomvrie, prin adresă specială din partea Ministruluĭ de Culte, prin carea se făcea cunoscutŭ sinoduluĭ, că decisiunea de maĭ 'nainte nu póte să fie admisă, din causă, că din dînsa lipsesce sĕmnătura procuratoruluĭ regescŭ și pentru acésta este necesitate, ca să se pronunçe a doa óră sinodul. Este sciutŭ, că procuratorul a refusatŭ sĕmnătura sa de pre decisiunea cea dintâiŭ a sinoduluĭ, din causă, că sinodul nu se învoise cu decisiunea tribunaluluĭ judeciarŭ, ce cho-

(1) In Biserica Eladeĭ, ca și în cea ruséscă, Sinodul are atribuțiunĭ administrative, precum kiar și în Biserica de Constantinupolŭ. Membriĭ Sinoduluĭ, întrunițĭ în ședință, se ocupă de tóte afacerile Bisericeĭ de Elada, ïar Pré Sânțițiĭ Archiepiscopĭ și Episcopĭ sûntŭ numaĭ nisce esecutorĭ aĭ disposițiunilor sinodale.

tărîse, ca persónele culpabile să fie pentru tot-dé-una private de dreptul ierurgisireĭ, ci a luatŭ o altă chotărâre, prin care se interḑicea dreptul de ierurgisire nu maĭ pentru timpul de treĭ anĭ. Ascultând adresa Ministerul, membriĭ sinoduluĭ aŭ recunoscutŭ, că în adevĕr decisiunea anterióră nu póte să aĭbă forţă din causa, indicată prin adresă, şi a luatŭ cestiunea, ca să o desbată în fondŭ. Studiuluĭ acesteĭ cestiunĭ, sinodul ĭ-a consacratŭ câte-va şedinţe, şi se apropie de o decisiune, conformă cu chotărîrea sinoduluĭ, şi acésta cu atâta maĭ mult, că chĭar culpabiliĭ aŭ petiţionatŭ sinoduluĭ, dându-şĭ dimisiunea din posturile lor. Aceste petiţiunĭ aŭ fostŭ presentate de cătrĕ preşedinte Ministruluĭ de Culte care le-a primitŭ, conform cu kĭar opiniunea publică, ce nu vedea altă soluţiune pentru cestiunea, presătóre pentru consciinţa publică. Dar pentru cuvinte încă necunoscute, Episcopul de Cefalonia şĭ-a retrasŭ dimisiunea şi cuacésta s'a întrerupt pentru unŭ timpŭ mersul lucrărilor. Cu tóte aceste în Atena este rĕspândită opiniunea, că acestŭ Episcopŭ va fi convinsŭ, ca să nu ducĕ lucrul pĕnĕ la estremitate; în casul însĕ opusŭ se pare, că esistă o înţelegere, dupre carea membriĭ sûntŭ decişĭ, de a nu se opri kĭar în decisiunea cea maĭ rigurósă.

Respectiv de cestiune sinodul se ocupă fórte serios. Şi este pentru ce. La începutul sesiuneĭ s'a constatatŭ, că sûntŭ vacante 13 Eparchiĭ, între care intra şi Eparchiile Episcopilor mençionaţĭ maĭ sus. Şi nu este lucru uşorŭ, de a găti candidaţĭ demnĭ pentru ocuparea acestuĭ numĕrŭ de Eparchiĭ!... Cele maĭ multe din catedre sûntŭ vacante pentru cuvĕntul, că Păstoriĭ lor aŭ muritŭ. Cea din urmă din aceste Eparchiĭ a rĕmasŭ vacantă în urmarea morţeĭ titularuluĭ, întâmplată la 11 Octomvrie anul curentŭ. Acesta era unul din Păstoriĭ ceĭ maĭ bătrînĭ şi maĭ demnĭ aĭ Bisericeĭ elenice. El a repausatŭ în etate de preste 80 anĭ. Serviciul seŭ eclesiasticŭ el l'a începutŭ în Nauplia, în calitate de archidiaconŭ, dupŏ aceĭa a fostŭ locoţiitorŭ al Archiepiscopieĭ de Corintŭ secretarŭ al s-luĭ Sinodŭ. Episcopia de Tıra el a ocupat'o la 1863. Şi fiind-că în sesiunea acésta a s-luĭ Sinodŭ el era membru de acţiune, de aceĭa el murind s'a înmormĕntatŭ în Atena, dupre tóte onorurile şi meritele cuvenite. Prea Sânţitul Zacharia este, între altele, cunoscutŭ, prin opera sa: « Catalogul istoricŭ al Episcopilor şi al Patriarchilor Bisericeĭ celeĭ marĭ a luĭ Iisus Christos din Constantinupolŭ, începĕnd

de la anul 36 pênĕ la 1834». Acéstă operă s'a scrisŭ de dênsul în anul 1837, când se află archidiaconŭ. In locul mortuluĭ, pentru îndeplinirea lucrărilor Sinoduluĭ s'a kĭematŭ Episcopul de Calabria şi Echial-Eutimie Alecsandropul.

Ḑilele aceste, Prea Sânţitul Procopie, Metropolitul Ateneĭ, şĭ-a luatŭ concediŭ, pentru şése lunĭ, spre a-şĭ repara sănĕtatea. El are să fie înlocuitŭ, ca preşedinte, de cătrĕ membrul celŭ maĭ bătrînŭ al S-luĭ Sinodŭ-Gerasim Calokerinos, Archiepiscopul de Acarnania şi Etolia, ĭar pentru complectarea membrilor de cincĭ aĭ sinoduluĭ, a fostŭ kĭematŭ Archiepiscopul de Zacint-Nicolaĭ.

Dupre informaţiunile jurnaluluĭ din Constantinupolŭ «Stéoa Orientuluĭ» dimisiunile membrilor condemnaţĭ, prin actul simonieĭ reclamă, ca eĭ să aĭbă onorurile archierieĭ, să fie salariaţĭ de statŭ şi totodată săaĭbă libertatea, de a se retrage unde vorŭ voi.

Tot dupre comunicările «Steleĭ Orientuluĭ» sântul Sinodŭ al Bisericeĭ de Elada a publicatŭ o enciclică, prin carea sûntŭ rugaţĭ toţĭ Archiereiĭ Bisericeĭ de Elada şi în particularŭ fie-care să dispunĕ, ca preuţiĭ din administraţiunea eparchială să nu maĭ înmormânteze cu serviciul funebru creştinescŭ pe aceĭ, ce se omóră în duelŭ, şi nicĭ să se facĕ rugăciunĭ pentru ertarea pĕcatelor lor, ca ceĭ ce nu s'au sfêrşitŭ în penitenţă şi credinţă.

II

BISERICILE ETERODOCSE

1. Biserica Papală. — Papa Piu IX-le, cu totă debilitatea luĭ corporală, el nu încetéză de a urmări cu cea maĭ mare atenţiune evenimentele politice. Luĭ, pentru esemplu, nu-ĭ place modul acţionăriĭ luĭ Mac-Machon. Acesta, dupre opiniunea Papeĭ, lucréză prea móle în politică.

Când a muritŭ Tiers, maĭ mulţĭ din cardinalĭ s'aŭ grăbitŭ, ca să comunice s-luĭ Părinte acestŭ evenimentŭ. Dar Piu al IX-le ĭea rĕspunsŭ la toţĭ cu rĕcélă, ḑicênd: «Să ne supunemŭ decisiunilor Providenţeĭ». In ḑioa următóre, vorbind cu persónele de încredere despre mórtea cea ne asceptată a luĭ Tiers, între altele s-tul Părinte a ḑisŭ: «Acesta este unŭ evenimentŭ fórte importantŭ pentru Françą, care va fi în stare să atragĕ dupŏ sine consecinţe seriόse; şi eŭ nu împărtăşescŭ opiniunele acelora, cariĭ se bucură de a-

céstă mórte, credênd că ea va fi o pedică maĭ puţină pentru persónele, ce aŭ în mânele lor puterea. Eŭ nu voiŭ aminti aicĭ meritele şi defectele luĭ Tiers; voiŭ dice numaĭ, că presenţa luĭ în actele statuluĭ putea să fie maĭ mult folositóre, de cât periculósă. Ce are să se întâmple? Relaţiŭnile dintre partide aŭ să se înăspréscă maĭ mult, şi eŭ nu mĕ voiŭ minuna de locŭ, décă Franţa va fi supusă la încercărĭ şi maĭ aspre. Să dea D-deŭ, ca prevederile mele să devină greşite» Toţĭ aŭ fostŭ impresionaţĭ de aceste cuvinte, şi după dînsele a urmatŭ o tăcere adîncă.

Papa Piu IX-le îşĭ are esprimate privirile séle şi în cestiunea resbeluluĭ orientalŭ. Când a audiŭ de învingerea Ruşilor de sub Plevna, el, fĕrĕ de cea maĭ mică abstinenţă, şĭ-a esprimatŭ bucuria sa faţă cu cardinaliĭ presenţĭ; fiind că Ruşiĭ sûntŭ, dupre opiniunea Papeĭ, inimicĭĭ ne'mpăcaţĭ şi persecutătoriĭ catolicismuluĭ din Polonia. In dilele maĭ de pre urmă, unulŭ din cardinalĭ, citindŭ despre una din învingerile, suferite de Ruşĭ în Asia, s'a dusŭ, ca să ĭ-o comunice; dar Papa cunoscênd faptul de la alţiĭ, şi surîdênd, a disŭ: Iţĭ mulţemescŭ pentru bunelele intenţiunĭ!». Dupĕ acésta întorcêndu-se cătrĕ cialalţĭ prelaţĭ, a esprimatŭ următórele cuvinte: «Eŭ tot-de-una mĕ bucurŭ din inimă şi în modŭ ne esplicabilŭ, când audŭ, că Ruşiĭ aŭ suferitŭ învingerĭ, şi mĕ liniscescŭ cu încredere în dreptatea şi îndurarea luĭ D-deŭ, că Ruşiĭ vorŭ fi învinşĭ cu desĕvêrşire». Dupĕ aceste Papa a vorbitŭ despre onorabilitatea şi simplitatea Turcilor; cu care ocasiune a disŭ, că dupĕ o luptă de la Plevna, consiliul de Statŭ din Constantinupolŭ a chotărîtŭ, ca să se dea câte doĕ cupóne din renta turcă, şi numaĭ lipsa estremă, în carea se află Statul, a făcutŭ, ca plata să se amâne pĕnĕ la altŭ termenŭ. Şi «de aceĭa», a adausŭ s-tul Părinte, întorcêndu-şĭ privirile séle cătrĕ aceĭ prelaţĭ, cariĭ eraŭ bănuiţĭ de Papa, că posedă scrisurĭ de ale tesauruluĭ otomanŭ, «fiţĭ liniscіţĭ». «Eŭ vĕ garantezŭ pentru onorabitatea Turcilor; în adevĕr, târdiu, dar eĭ vorŭ plăti pĕnĕ la unŭ banŭ. Bine ar fi, când toţĭ creştiniĭ ar fi aşa de consciinţioşĭ, ca Turciĭ, *cariĭ încă n'aŭ amăgitŭ pre nimene* . . . .

(Gazeta Bisericéscă) de Peterburg.

In lunele de pre urmă presa Europeĭ a făcutŭ multŭ sgomotŭ cu persóna Iesuituluĭ Curci, care şĭ-a propusŭ, de a găsi punctul de împăcare între «Biserică şi Statŭ», care a tinsŭ, ca să dea o soluţiune

cestiuneĭ celeĭ maĭ marĭ şi tot-o-dată şi maĭ periculósе pentru Biserica papală; adecă să stabiléscĕ raporturile dintre staturile şi Biserica papală. Noĭ aicĭ supunemŭ maĭ întâiŭ nisce date, relative, la persóna Pârinteluĭ Curci, şi dupĕ acésta vomŭ espune şi teoria luĭ canonică, respectiv de întreprinderea sa.

Părintele Curci astă-ḑĭ, dupre informaţiunile diferitelor jurnale, este unŭ bătrînŭ, ca de 70 anĭ, care cu o încredere copilăréscă spune, că el a aflatŭ secretul, de a împăca pre Biserica papală cu Statul şi de a satisface interesele ambelor instituţiunĭ. Pentru dînsul, ca şi pentru mulţĭ alţĭ membri aĭ Bisericeĭ papale, sûntŭ scumpe interesele « unităţeĭ italiene », precum şi « interesele Bisericeĭ » adecă ale papismuluĭ, ce suferŭ ambele de antagonismul celŭ sfăşietorŭ. Şi décă planul părinteluĭ Curci a găsitŭ simpatiĭ în unele jurnale italiene moderate, apoĭ tot acelaşĭ planŭ ca şi persóna autoruluĭ, aŭ fostŭ condemnate de cătrĕ curia papală. Aicĭ nemulţemirea a fostŭ aşa de mare, că părintele Curci, în urmarea susţinereĭ fĕrĕ de şovăire a ideilor séle, şi dupĕ unŭ serviciŭ de aprópe 50 anĭ cu credinţă în ordinul Iesuiţilor, a fostŭ în ḑilele de pre urmă condemnatŭ şi maĭ alungatŭ din ordinŭ . . . . .

Dar nicĭ nu se putea altŭ-felŭ. Acestŭ omŭ în simplitatea natureĭ séle şi înarmatŭ de o sciinţă profundă, a începutŭ să predice şi să probeze, că *puterea luméscă a Papeĭ este de prisos şi kĭar vătămătóre Bisericeĭ.* Şi fiind că autorul teorieĭ este învĕţatŭ şi tot-o-dată de o etate înaintată, apoĭ de aceĭa el nu a pututŭ fi calomniatŭ nicĭ pre calea sciinţeĭ, precum şi nicĭ în domeniul moralităţeĭ. Nu se putea să-i se găsĭascĕ o culpă în viéţa, ce ar sgudui moralitatea din temeliile séle, dar de altă parte nu ajungeaŭ nicĭ argumentele pentru combaterea teorieĭ. Intr'unŭ asemine impasŭ din partea curieĭ romane, se găsi unŭ terminŭ de mijlocŭ — *el este nebunŭ*; şi părintele Curci în Biserica papală este consideratŭ de toţĭ credincioşiĭ ca nebunŭ.

Privitŭ fiind părintele Curci, ca membru al ordinuluĭ iezuiţilor, se póte ḑice, că el prin sciinţa şi devotamentul sĕŭ pentru Biserică apărtinea la acea clasă de ómenĭ din Biserica papală, cariĭ aŭ de principiu : « Sentire cum ecclesia = a simţi cu Biserica ». El urmăria tóte mişcările literatureĭ şi ale ḑiaristiceĭ, şi prin predicele séle cunoscute maĭ în tóte Bisericile Italieĭ, combătea cu unŭ talentŭ şi

o sciinţă particulară totŭ aceïa, ce era contrarŭ intereselor Bisericeĭ papale. Producţiuuile luĭ literare presenta interesŭ kïar pentru ómenii ce nu se conduceaŭ numaĭ de ideile papale. Cunoscinţele părinteluĭ Curci şi talentele séle îlŭ făceaŭ să fie interesantŭ atât pentrn ómeniĭ Bisericeĭ papale, cât kïar şi pentru aĭ statuluĭ italianŭ.

La începutul anuluĭ 1870, când în Vaticanŭ se lucra pentru « infailibilitatea şi aservirea Papeĭ », atuncĭ şi părintele Curci începu a se mişca. Când în Vaticanŭ s'a luatŭ decisiunea, ca să se suporteze de bună voïe « şerbia vaticanică » atuncĭ părintele Curci a începutŭ să predice pretutindinea, că nu este de ce să se supere, că puterea luméscă nu este necesară, că apărarea acesteĭ cestiunĭ este mult periculósă pentru interesele Bisericeĭ. Aceste ideĭ părintele Curci le-a inspiratŭ unuĭ têněrŭ, fiiul unuĭ locuitorŭ însěmnatŭ din Milan, pre care îlŭ avea datŭ spre educaţiune. Fiiul a comunicatŭ acesteĭ ideĭ părinteluĭ seŭ, care era unŭ « papalino » = papistŭ înfocatŭ, cerêndŭ de la iezuitul Curci, ca să-ĭ declare, décă lucrulŭ este adevěratŭ... »

Nu numaĭ atâta, în anul 1873 părintele Curci a publicat o carte de predicĭ cu esplicaţiunea Evangeliilor, unde prin introducţiunea acesteĭ cărţĭ şi-a desvoltatŭ ideile séle canonice. Jurnalele liberale a începutŭ să esploateze ideile companionuluĭ neasceptatŭ. Şi scandalul s'a manifestatŭ! Papa a încercatŭ, ca să puně prin sfătuirĭ pre părintel, Curci în supunerea Bisericeĭ, dar el a eşitŭ cu o sistemă întrégă de ideĭ, prin care cautâ a reda Statuluĭ tótă puterea civilă, ïar Bisericeĭ tótă autoritatea spirituală. Aceste ideĭ aŭ fostŭ supuse la cunoscinţa Papeĭ printr'unŭ memoriŭ specialŭ, care însě s'a vědutŭ maĭ pre urmă prin publicitate.

Teoria părinteluĭ Curci nu este noă. La 1861 canonicul Liveran de la Biserica din Roma « Sânta Maria Maggiori » = Sântă Măria cea mare, a atins'o pêně la unŭ punctŭ. Acum părintele Curci dice, că Victor Emanuel să recunóscě pre Papa de *suzeranŭ* al Italieĭ, ïar Papa să considere pre Victor Emanuel pre cum şi pre succesoriĭ luĭ de *suveranŭ* al întregiĭ Italiĭ, cu condiţiunea, ca eĭ să administreze, ca împeratorĭ creştinĭ. Cu acésta numaĭ, póte să înceteze antagonismul dintre Biserică şi Italia. Biserica sufere acum de acestŭ Antagonismŭ, dar ea nu va peri, ci se va curăţi numaĭ prin suferinţe. Ce se atinge însě de Italia, ea, fiind debilitată de certurile interióre, şi separată de aliata eĭ naturală (Franţa), va fi nece-

sitată a-şĭ căuta alţĭ aliaţĭ, în inamiciĭ catolicismuluĭ, şi ea este amerinţată, de a se desuni încă o dată, şi a fi supusă stăpânireĭ Germane. Ajutând pre Germania în strivirea Françieĭ, Italia singură la cele de pre urmă va fi strivită de Germania. Trebue Italia pusă pre calea catolicismuluĭ. Trebue în modŭ sincerŭ să fie recunoscută dinastia şi Italia, aşa acum D-ḑeu a făcut'o. Trebue să fie înlăturatŭ motivul, pentru care poporul italianŭ se depărtéză de la credinţă, pre carea el o ĭubesce aşa de mult, şi pre carea a începutŭ să o considere, ca pre inimică a patrieĭ séle. Maĭ mult de cât atâta, trebue să se mântuĭascĕ întréga rasă latină, cu ajutorul Austrieĭ şi pótĕ kĭar şi a Anglieĭ, să se mântuĭascĕ de puterea înfricoşată a protestantismuluĭ germanŭ şi a schismeĭ Greco-slavice. — Eca ce a scrisŭ părintele Curci la 1875 prin memoriul datŭ Papeĭ.

Părintele Curci continuă a crede, că planul sĕŭ politicŭ, fiind avantajosŭ pentru ambele părţĭ va fi admisŭ ca basă a compromisuluĭ dintre Italia şi Vaticanĭ. Cu tóte aceste la 10 Octomvrie espiratŭ părintele Curci a fostŭ somatŭ în modu formalŭ de către căpitenia ordinuluĭ ĭesuiţilor, Pater Bec, de a renunça la ideile séle; şi cu acésta éca ce-ĭ-se scrie în numele ordinuluĭ : « De la unŭ timpŭ voĭ v'aţĭ împropriétŭ nisce ideĭ, pre care vĕ place, ca să le numiţĭ politice, dar care în realitate privescŭ pre interesele sânte ale Bisericeĭ, şi pre modul eĭ de administraţiune din împrejurările actuale. Spre susţinerea acestor ideĭ, voĭ nu v'aţĭ sfiitŭ, de avĕ proclama de judecătorĭ aĭ celor, pre cariĭ D-ḑeŭ ĭ-a pusŭ administratorĭ aĭ Bisericeĭ séle. . . .

Şi cu tóte aceste părintele Curci nu încetéză, de a se considera pre sine « legat în modŭ moralŭ cu societatea Iesuiţilor » şi el are aderenţĭ fórte mulţĭ printre catoliciĭ conservatorĭ şi membriĭ cleruluĭ. Şi nu e curiosŭ, că cu mórtea luĭ Piu IX-le teoriile luĭ Curci vorŭ fi desvoltate şi împropriéte, de a servi, ca normă pentru relaţiunile dintre Biserică şi Statŭ pentru tótă lumea catolică. Nu pentru tot-dé-ona Italia póte să rĕmână sub anatema Bisericeĭ ! . . . .

ARCH. **Genadie Enacénu.**

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL
. . .	Urziciĭ . .	Sănţiĭ Voevoḑĭ.
. . .	Băhnişóra .	. . .
2. Barjoveniĭ . .	. . .	Săntu Gheorghe.
. . .	Prăjeştiĭ .	Sănţiĭ Voevoḑĭ.
3. Butnăreştiĭ . .	. . .	Săntu Nicolae .
. . .	Bogzeştiĭ .	Săntu Nicolae .
. . .	Giul. din dél	Sănţiĭ Voevoḑĭ.
4. Brănişteniĭ de jos .	. . .	Dum. tuturor Sf-lor
. . .	Brăn. de sus	. . .
5. Broşteniĭ . .	. . .	Nascerea M. D-luĭ
. . .	Ţuţc. în dél.	Săntu Nicolae .
. . .	Ţuţc. în vale	Adormirea M. D-luĭ
6. Cârligiĭ. . .	. . .	Săntu Profetu Ilie
. . .	Ruptura .	Săntu Gheorghie
7. Cotu-Vameşuluĭ . .	. . .	Săntu Dimitrie.
8. Dulceştiĭ . .	. . .	Pogor. Sf. Duh.
. . .	Roşioriĭ . .	Izvorul M. D-luĭ
9. Galbeniĭ . .	. . .	Săntu Dimitrie.
. . .	Buc. Precis.	Sănţiĭ Voevoḑĭ.
10. Hociungiŭ în dél .	. . .	Sănţiĭ Voevoḑĭ.
. . .	Hoc. în vale.	Săntu Nicolae .
11. Oniscaniĭ . .	Hărleştiĭ .	Sănţiĭ Treĭ Ierarchĭ .
12. Porceştiĭ rezeşĭ .	. . .	Săntu Nicolae .
. . .	Porc. în val.	Săntu Nicolae .

Numele şi Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele şi Pronumele Cântăreţilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele şi Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Observaţiunĭ
					B. Popescu	Classe prim.	30								
					M. Costea	„	30		2 p.	S. M. Nicola	Classe prim.	30			
					I. Popescu	„	30		5 p.						
					D. V. Gheorghe	„	240		3 p.	I. Ciobanŭ	„	120		2 p.	
					Stoica Popescu	„	240		2 p.	I. Dinulescu.	„	120		1 p.	
					M. Popescu	„	30		2 p.						
MEḐILOCULUI															
					Vl. Popa	„	10			I. Duţu	„	10			
					Il. Popescu	„	10			B. Popescu	„	10			
					Il. Diaconu	„	10								
					G. Popa	„	5			M. Popa	„	5			
					R. Stănescu.	„	5			I. Theodor	„	5			
					N. Ciungu	„	5			C. Stefan	„	5			
					B. Popa	„	7			Il. Radu	„	7			
					I. Dobrescu	„	5			N. Ión	„	5			
					R. Preda	„	5			G. Petcu	„	5			
					N Mârlciu	„	5								
					M. Ioniţă	„	5								
					D. Martin	„	5			Il. Bălan	„	5			
					D. Grigorie.	„	5			N. Bălan	„	5			
					I. sin Ión	„	5			M. Rizescu	„	5			
					M. Rădulescu	„	5			I. Nica	„	5			
					N. Pereţénu	„	5			I. Popa	„	5			
					I. Gheorghe.	„	3		2 p.	Al. Gheorghe	„	3			
					D. Iliescu	semiuarist	3		3 p.	I. Lăzărescu	„	3			
					S. Barbu	Clase prim.	3			M. Lăzărescu	„	3			
					M. Codan	„	10								
					Al. Marin	„	20			A. Popa	„	10			
					P. Voiculescu	„	20		3 p.	D. Popescu	„	20		2 p.	
					M. Popescu.	„	20			P. Şerban	„	20			
										B. Popescu	„	20			
					Il. Popa	„	10		2 p.	D. Popa	„	10			
					A. Dinu	„	20								
					M. Măgurin.	„	20								
					I. Popescu	seminarist	240			Blagu Dumitru	„	120			
					Preda Popa.	Clase prim.	30		5 p.	C. Popa	„	15			
					N. Popescu	„	20		3 p.	R. Ión.	„	10			
					A. Stan	„	10								
					R. Diaconu	„	20								
					N. Luncénu.	„	20		5 p.						
					I. Popescu	„	20		5 p.						
					R. Popescu.	„	30			G. Popescu	„	30			
					M. Nicolae	„	30			Al. Nicolae	„	30			
					D. Băluţă	„	15		5 p.	M. Radu	„	15			
					T. Treistaru	„	30		5 p.						
					C. Popescu	„	15								
					Duţă Popescu	„	15								
					T. Popescu	„	20		5 p.	I. Matheĭ	„	20			
					Fl. Popescu.	„	20		5 p.						

Observaţiunĭ: Pe lângă salariele trecute în Budgete, locuitoriĭ maĭ daŭ preoţilor şi óre-care beneficiĭ prevĕḑute prin osebite contracte deinvoire

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	Numĕrul pogónelor de pămênt ce posedă	No. Familiilor: Familiĭ	No. Familiilor: Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget: Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce
15. Dobrotinetu		Intîmpinarea D-luĭ	17 p.	150	600	de comună	S. Niţulescu.	22	seminarist	15		12 p.
		Sânta Treime	17 p.	100	400	„	R. Negoescu	25	„	15		12 p.
	Cirosovu	Sânţiĭ Ingerĭ	17 p.	100	400	„	Zanfir Valmar	23	„	15		12 p.
	Pârliţiĭ	Naşt. M-ceĭ D-luĭ	12 p.	23	92	„	Pr. Ión Rădulescu.	27	„	15		10 p.
16. Coténa		Adormirea	17 p.	350	1400	„	Gr. Duhovnicu	60	grămătic	37		5 p.
							Anast. Duhovnicu	50	seminarist	37		5 p.
							Badea Grigorie	30	„	37		5 p.
	Broboniĭ	Adormirea	17 p.	130	520	„	Al. Mateescu	37	„	37		12 p.
	Ipotesci	Săntul Dimitrie.	17 p.	100	400	„	Vacant					
17. Slatina	Schit. Strihar.	Sănta Treime				de stat	Mih. Vasilescu	40	seminarist	600		
	Obrocariĭ	Sântul Nicolae		50	200	de comună	Il. Nedelcu	40	grămătic	120		
	Grădiştea	Săntul Ión		90	360	„	Th. Matache	38	„	120		
		Sf. Niculae din cóstă.		50	200	„	P. Istrătescu.	42	„	120		
		Sf. Niculae din târg		40	160	„	Vacant					
		M. Domnuluĭ		150	600	de stat	D. Crinescu.	42	seminarist	660		
							I. Rădulescu	45	grămătic	660		
	Schit. Şopotul	Sănţiĭ Impăraţĭ.		120	480	„	Ştef. Georgescu	27	seminarist	660		
							Th. Alimănescu	40	„	660		
	Sch. Clocociov	Săntul Nicolae	5 p	100	400	de comun	Al. Constantinescu	27	„	120		3 p.
		Sânţiĭ Ingerĭ				de stat	Aghepsima Albină	70	grămătic	660		
							Simion Rădulescu	34	seminarist	660		
							R. Popescu	45	grămătic	660		
	Bis. Ionaşcŭ	Săntul Gheorghe		110	440	„	C. Puşulescu	40	seminarist	1200		
							M. Vasilescu	40	„	1200		
							V. Constantinescu	35	„	1200		
		Sănta Treime		115	460	de epitrop.	N. Crinescu	38	„	888		
							C. Turturescu	27	„	480		

Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Observațiunĭ
. .	. .	.		.	M. Protopopescu .	„	10		5 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	I. Popescu . .	„	10		5 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	D. Popescu . .	„	10		5 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	M. Popescu. .	„	10		2p .	. . .	. .				
. .	. .	.		.	D. Stancu . .	„	37		2 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . .	. .				. . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . .	. .				. . .	. .				
. .	. .	.		.	I. Toma . .	„	37		5 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Il. Mezilă . .	„	37		5 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Il. Stroescu . .	„	240			I. Olănescu .	„	120			
. .	. .	.		.	C. Udrescu . .	„	120			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Gr. Popescu .	„	120			S. Nicolae .	„	45			
. .	. .	.		.	Vacant . .	„				. . .	. .				
. .	. .	.		.	D. Stoenescu .	„	120			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Al. Popescu. .	„	444			C. Mandriloĭ	„	168			
. .	. .	.		.	I. Buicioiu . .	„	300			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Al. Mazarini .	seminarist	444			C. Ionescu .	„	168			
. .	. .	.		.	I. Iliescu . .	Clase prim.	300			. . .	. .				
. .	. .	.		.	I. Popescu . .	„	120		2 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	N. Popescu . .	„	444			M. Popescu.	„	168			
. .	. .	.		.	Preda Mateescu .	„	300			. . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . .	. .				. . .	. .				
. .	. .	.		.	M. Popescu . .	seminarist	1200			S. Calotă .	„	44_4			
. .	. .	.		.	Al. Popescu. .	„	968			. . .	. .				
. .	. .	.		.	D. Popescu . .	Clase prim.	888			N. Rusan .	„	208			
. .	. .	.		.	. . . .	. .				. . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . .	. .				. . .	. .				

STATISTICA ECLESIASTICA

A

EPARCHIEI ROMANULUI

pe anul 1877—78

DISTRICTUL

PLASA

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămênt ce posedă	No. Familiilor: Familiĭ	No. Familiilor: Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget: Leĭ	Salariul pe an dupe Budget: B	No. pogónelor de pămînt ce primesc
1. Roman		Cuv. Paras. (Cathed.)		25	56	de stat	Archim. Sofronie Puiu	43	Privat	1200		
							Iconom. Nicol. Popescu.	46	„	1200		
							Sachel. Gheorghe Radu	36	5 cl. Sem.	1200		
		Adormirea M. D-luĭ		28	70	Epitropia St. Spiridon	Iconomu V. Brăescu	68	Privat	720		
							Sachel. V. Stupcanu	32	5 cl. Sem.	720		
							Pr. Alex. Cretzulescu	32	4 cl. Sem.	720		
		Săntu Gheorghie				de comună	Icon. Gh. Drăgan	55	Privat	400		
							„ Andreĭ Berescu	40	Catehet	400		
		Sănţiĭ Voivodĭ				„	Sachelarie D. Ionescu	40	4 cl. Sem.	500		
							Pr. I. Constantinescu	35	5 cl. Sem.	500		
		Săntu Nicolae		255	747	„	Icon. V. Popovicĭ	60	Privat	550		
							„ I. Mavrodinu	53	„	550		
		Intrarea în Biserică		327	970	„	„ Th Gheorghiu	64	„	400		
							Sachelarie C. Iliescu	58	„	400		
2. Boteştiĭ.		Săntu Nicolae	15 p.	100	350	„	Gheorghe Popovicĭ	45	„	120		5 p.
							Lazăr Poenariu	24	4 cl. Sem.	120		5 p.
3. Carligiĭ	Briţcaniĭ	Adormirea M. D-luĭ.	11 p.	143	573	„	Constantin Boghén	54	Privat	80		6 p.
4. Cordunul		Săntu Gheorghie	11 ½	225	814	„	V. Monariu	40	„	180		6½
	Simioneştĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.	9 p.	104	357	„	Ión Theodorescu	26	4 cl. Sem.	120		5 p.
5. Gheraeştiĭ		Adormirea M. Dom.	17 p.	87	300	„	Grigore Simionescu	48	Privat	60		8½
6. Halauceştĭ		Sănţiĭ Voevodĭ.	25 p.	100	370	de propriet.	Mihail Chirilescu	36	4 cl. Sem.	300		17
7. Luţica		Sănţiĭ Voevodĭ.	8 ½	48	233	de comună	V. Stupcanu.	32	„	80		6
	Stârpu	Săntu Profet Ilie	8 ½	70	226		Ión Spiridonescu	52	Privat	80		6½
8. Mirceştĭ.		Adormirea M. Dom.	8 ½	66	350	„	Gheorghe Pascal	25	4 cl. Sem.	200		6 p.
9. Mogoşăştiĭ		Săntu Nicolae.	17 p.	95	384	„	Constantin Vartic.	37	3 cl. Sem.	100		8½
	Nunc. de sus	Sănţiĭ Voevodĭ.	17 p.	237	913	„	Fheorghe Popovicĭ	62	Privat	100		4¼
							Nicolae Andreesca	62	„	100		4¼
10. Tupilaţiĭ din dél		Sănţiĭ Voevodĭ.	8 ½	139	544	de propriet.	Costache Gheorghe	47	3 cl. Sem.	100		6 p.
	Tup. din vale	Adormirea M. Dom.	17 p.	116	484	de comună	Vasilie Codrénu	37	4 cl. Sem.	110		8½
11. Văleniĭ		Sănţiĭ 40 Mucenicĭ	8 ½	140	550	de propriet.	Vasile Petrovanu	64	Privat	141		6 p.
							Nicolae Vasiliu	34	4 cl. Sem.	141		
	Moreniĭ	Cuv. Paraschiva	8 ½	100	327	de comună	Ión Manoliu	25	„	50		6½

PLASA

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămênt ce posedă	Familiĭ	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Leĭ	B	No. pogónelor de pămînt ce primesc
1. Bahna din dél		Sănţiĭ Voevodĭ.	8 ½	20	71	de comună						
	Bahna d. v.	Săntul Nicolae.		120	500	„						
	Arămeştiĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.	8 ½	30	80	„						
	Arăm. rezeş	Săntul Nicolae.		20	60	„						

Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Observațiuni
ROMAN															
MOLDOVA															
I. Ghimn. Mir.	privat	1080			Gherasim Procop.	privat	1320			Ion Mihailescu	3 cl. prim.	420			
Diac. Th. Ath.	4 cl. sem.	1080			Grigorie Popovicĭ.	„	1200			Gheo. Diaconescu.	2 cl. prim.	420			
.	.				Gh. Ertaganu	„	420			.	.				
.	.				Gh. Doboșiu	„	420			.	.				
Ión Popescu	„	960			Gh. Dumitru	„	1200			Gh. Theodorescu	privat	360			
.	.				Ion Popescu	„	986			N. Ionașcu	4 cl. prim.	360			
.	.				V. Pompilian	„	600			.	.				
.	.				C. Gotcă	„	300			Ión Ionescu.	privat	300			
.	.				N. Resmerița.	„	300			.	.				
Const. Iorga	„	600			I. Ghiorghiu	„	400			Gh. Fotea	„	300			
.	.	.			Gh. Dimitriu	„	400			.	.				
Ath. Vasiliu	„	.			Pr. I. Raileanu	„	400			Gh. Domvinu	„	300			
.	.	.			N. Theodorescu	„	400			.	.				
.	.	.			Icon. I. Sofrăcescu	„	325			Trandafir Vasile	„	300			
.	.	.			Gh. Geman.	„	325			.	.				
.	.	.			V. Popovicĭ.	„	40		$2\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Gh. D. Iordache	„	40		$2\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Gh. Plesca	„	40		$2\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			N. Andriescu	„	40		$2\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Iamandi Ghidion	„	108		$2\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Const. Dinică	„	60		$2\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Simion Albu	„	60		2 p.	.	.				
.	.	.			Ión Popescu	„	60		2 p.	.	.				
.	.	.			N. Blaga	„	30		$4\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Grig. Blaga.	„	36		$4\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Gh Thedorescu	„	80		4 p.	.	.				
.	.	.			V. Popovicĭ.	„	80		4 p.	.	.				
.	.	.			V. Avvram	„	40		$2\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			V. Bosingénu	„	40		2 p.	.	.				
.	.	.			Constantin Focsa	„	100		$1\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Iordache Theodor.	„	100		$1\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Ión Vasilovicĭ	„	80		$3\frac{1}{2}$	Vasile Beron	„	80		$1\frac{1}{2}$	
.	.	.			Al. Constantinescu	„	80		$3\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Theodor Ciordea	„	80		$4\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.			Ión Popovicĭ	„	80		4 p.	.	.				
.	.	.			G. Horghidan	„	50		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Manoil Popovicĭ	„	50		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Filip Popovicĭ	„	50		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Vasile Conduru	„	50		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Ión Theodor	„	70		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Grigore Popa	„	70		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Grigore Manoliu	„	25		2 p.	Vasile Damian	„	10			
SIRETU DE GIOSU															
.	.	.			Niculae Movilénu.	privat	16		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			I. sin preotu Ilie	„	16		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			C. Teliman	„	16			.	.				
.	.	.			Gh. pr. Petrea	„	16			.	.				
.	.	.			Ión Popa	„	16		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			Grigore Onescu	„	16		$1\frac{1}{4}$	.	.				
.	.	.			David Rosniția	„	16			.	.				

Numĕrul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămênt ce posedă	No. familii-lor: Familiĭ	No. familii-lor: Suflete	De către cine este întreținută Biserica	NUMELE și PRONUMELE Preoților	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget: Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce
	Urzicii	Sânții Voevodĭ		97	325	de comună	Vasile Aramă	60	privat	24		
	Bălnișóra			50	150	„						
2. Barjovenii		Sântu Gheorghe.	8½	60	305	„	Const. Vasiliu	48	„	12		6 p.
	Prăjeștii	Sânții Voevodĭ.	8½	40	150	„				12		6 p
3. Butnăreștii		Sântu Nicolae		140	574	„	Ioan Anghel	30	4 cl. sem.	64		
	Bogzeștii	Sântu Nicolae		59	249	„	Gavril Mitru	34	„	64		
	Giul. din dél	Sânții Voevodĭ.		37	133	„				141		
4. Brăniștenii de jos		Dum. tuturor Sf-lor.	8½	275	1082	„	Gheorghe Loghinu	50	privat	150		6 p.
	Brăn. de sus		8½	125	474	„	Vasile Sârbu	43	„	150		6½
5. Broștenii		Nascerea M. D-luĭ		99	354	„	Mihail Dimitriu	43	„	20		
							Dumitrie Popovicĭ.	50	„	20		
	Tuțo. în dél.	Sântu Nicolae		70	200	„						
	Tuțo. în vale	Adormirea M. D-luĭ		14	51	„						
6. Cârligiĭ.		Sântu Profetu Ilie	17 p.	145	643	„	Gh. Mihăilescu	54	„	120		8½
	Ruptura	Sântu Gheorghie	8½	197	810	„	Costache Theodorescu	34	4 cl. sem.	200		6½
7. Cotu-Vameșuluĭ		Sântu Dimitrie.	17 p.	196	760	„	Vasilie Foșca	43	3 cl. sem.	130		8½
8. Dulceștiĭ		Pogor. Sf. Duh.	17 p.	192	715	de propriet.	Ioan Manolescu	45	privat	120		8½
	Roșioriĭ	Izvorul M. D-luĭ	8½	48	182	de comună				120		6½
9. Galbeniĭ		Sântu Dimitrie.		90	330	„	Georghiu Ghervescu	26	4 cl. sem.	180		
	Buc. Precis.	Sânții Voevodĭ.	8½	60	255	„	Ioan Năsturașiu	28	„	120		5½
10. Hociungiŭ în dél		Sânții Voevodĭ.		246	759	„	Gheorghe Telimacu	63	privat	244		
	Hoc. în vale.	Sântu Nicolae		36	157	„						
11. Oniscaniĭ	Hârleștiĭ	Sânții Treĭ Ierarchĭ	8½	160	700	„	Ion Andriescu	24	4 cl. sem.	111		6½
12. Porceștiĭ rezeșĭ		Sântu Nicolae		100	569	„	Gheorghe Porcescu	55	privat	130		-
	Porc. în val.	Sântu Nicolae		225	850	„	Grigorie Bogza	26	4 cl. sem.	130		
13. Secueniĭ		Cuv. Paraschiva	8½	200	898	„	Ioan Miroslavu	53	privat	141		5½
14. Trifeștiĭ		Sântu Nicolae	25 p.	297	1222	„	Vasilie Damian	38	4 cl. sem.	200		6½
							Gheorghe Banu	40	„	150		6½
							Const Pădure	26	„	150		6½
	Șofrăceștiĭ	Sântu Nicolae	8½	75	220	„	D. Constantinescu.	48	privat	50		5½
15. Unceștiĭ		Sântu Nicolae		82	333	„	Vasile Verșescu	27	4 cl. sem.	56		

PLASA

16. Satu-Băra	Călugărița	Nascerea M. D-luĭ	8 p.	72	152	de Comună	Vasile Drăgan	72	privat	124		6 p.
17. Târgu-Băra		Sânții Voevodĭ.	8 p.	93	335	„	Vasile Maximŭ	58	„	141		6 p.
18. Boghicea		Tăier. C. Sf. Ión Bot.	8 p.	214	830	„	Const. Theodorescu	54	„	300		5 p.
	Ghidion	Sântu Gheorghe	8 p.	74	447	„	Ioan Otea	60	„	96		6½